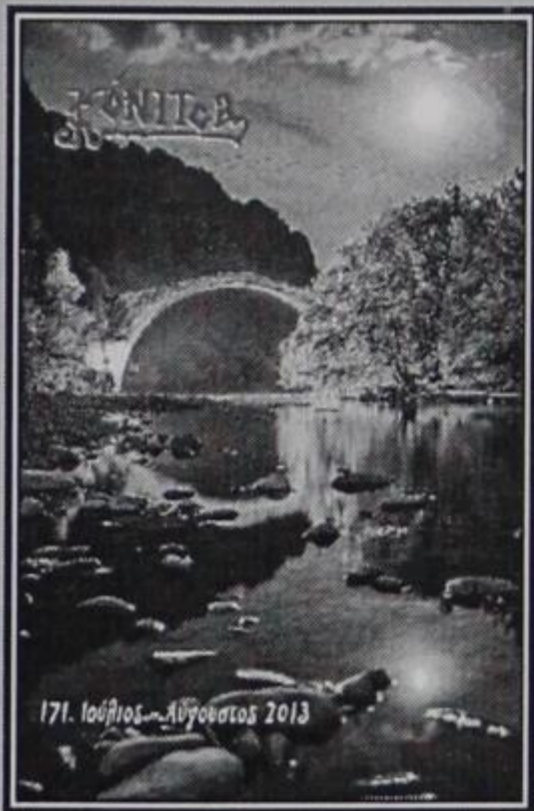

ΚΟΝΙΤΣΑ

1. Ιούλιος - Αύγουστος 2013

171. Ιούλιος - Αύγουστος 2013

φωτ. εξωφ. Π.Σ.Τ. (Πανσέληνος στη γέφυρα Αώου)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 171 Ιούλιος-Αύγουστος 2013 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.

241	Άνθρωποι και σκουπίδια
243	Ιστορικά στοιχεία για τους οικισμούς της Κόνιτσας, Χ. Γκο
249	Συγκέντρωση αποφοίτων Γυμν.-Λυκείου, Β. Τσιαλιαμάνη
263	Πολιτιστικά Δήμου Κόνιτσας 2013
267	Το τέλος της Μ. Ιδέας, Α. Δεμερτζίδη
271	Μοντέλα ολοκλ. ανάπτυξης, Κ. Παγανιά
274	Επιστολή Α. Πολίτη
275	Υπάρχει ελπίδα, Δημ. Παπαλάμπρου
277	Βόλτα στα παλαιά, Π. Μπούνα
280	Ένας καφές περιμένει, Β. Τσιαλιαμάνης
281	Ο έρωτας λάμπει τη νύχτα, Γ. Μαυρογιάννη
287	Βουνίσιοι καημοί, Τ. Κανάτση
289	Η Μέλισσα (ποίημα), Σ.Τ.
290	Η γιορτή Μεταμόρφωσης στο Μοναστήρι, Γ. Παναγιώτου
291	Βιβλιοκρισία, Χ. Ανδρεάδη
297	Έκθεση στο Μουσείο Χιονιάδων
299	Η Παραδοσιακή χορωδία στη Δράμα
302	Το Τ.Πεζικού Κονίτσης, Ι. Δάφνη
303	Προσκύνημα στην Ι. Μονή Μολυβδοσκεπάστου, Ι. Δάφνη
306	Δεκαπενταύγουστος στη Λαγκάδα, Π. Νάτση
307	Η.Ι. Μονή Μολίστης, Ν. Λέτσιου
308	Έξυπνα λόγια, Β. Τσ.
311	Ο Γέροντας Παΐσιος, Ευ. Ευαγγελίδη
314	Ένα έργο με προσδοκίες, Στ. Βίνου
315	Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδη 1
45221 Ιωάννι
τηλ. 26510 773

Άνθρωποι και σκουπίδια

Τα σκουπίδια αποτελούσαν, ανέκαθεν, ένα πρόβλημα για τον άνθρωπο. Τον παλιό καιρό ήταν ανακυκλώσιμα και η φύση τα αφομοίωνε. Με την ανάπτυξη της βιομηχανίας και τον πολιτισμό της σημερινής εποχής, το πρόβλημα αποβλήτων και σκουπιδιών πήρε μεγάλες διαστάσεις.

Έτσι η κάθε χώρα κάνει προσπάθειες για την επίλυσή του, ανάλογα με την ευαισθησία των πολιτών και τις οικονομικές της δυνατότητες.

Σ' αυτό το σημείωμά μας δεν θα επεκταθούμε σε λεπτομέρειες, άλλωστε αυτό εμπίπτει στα ενδιαφέροντα των ειδικών.

Απλά θα επισημάνουμε κάποια πράγματα της καθημερινότητας, που αν και είναι χιλιοειπωμένα δεν τους δίνουμε την πρέπουσα σημασία.

Ας αρχίσουμε από τα σπίτια μας:

Φλούδες φρούτων, αποφάγια κ.ά. μπορούμε να τα θάβουμε σε μια άκρη του κήπου μας (γίνονται με τον καιρό και λίπασμα), τα υπόλοιπα, πλαστικά κυρίως, να πηγαίνουν εκεί που ορίζει ο Δήμος.

Στις υπαίθριες εξορμήσεις μας να μην αφήνουμε μη ανακυκλώσιμα σκουπίδια σε βουνά και κοίτες ποταμών. Αν ρίξει κανείς μια ματιά στον Αώο, μετά από μια νεροκατεβασιά, θα δει κάθε λογής χρωματιστά πλαστικά σκαλωμένα στα παρόχθια δέντρα. Ακόμα και σε το-

πία αναψυχής, όπως για παράδειγμα γύρω από τη γέφυρα Βοϊδομάτη, αν περάσει κανείς την άλλη μέρα της Πρωτομαγιάς, θα χάσει κάθε ιδέα για τον πολιτισμό των ανθρώπων.

Πολλές φορές βλέπουμε ν' ανοίγουν τα παράθυρα από προπορευόμενα αυτοκίνητα και να εκσφενδονίζουν στο δρόμο κάποιοι, ξεδιάντροπα, πλαστικά μπουκάλια ή ποτήρια.

Αυτά τα λίγα παραδείγματα, νομίζουμε, είναι αρκετά να δείξουν ότι δε σεβόμαστε καθόλου το περιβάλλον.

Όσον ταξίδεψαν σε άλλες χώρες, μας ενημερώνουν ότι εκεί δε συναντάει κανείς τέτοιες εικόνες.

Δε νομίζουμε ότι εκεί οι πολίτες είναι «αγγελούδια», απλά έχουν οικολογική συνείδηση και σέβονται το Νόμο. Δε γεννήθηκαν μ' αυτή, αλλά την απόκτησαν με την Παιδεία.

Αν, για παράδειγμα, οι γονείς μαθαίνουν τα παιδιά τους από το σπίτι να μην πετάνε σκουπίδια οπουδήποτε, αν από το νηπιαγωγείο ακούνε τις συμβουλές των εκπαιδευτικών συνέχεια, είναι σίγουρο ότι θα το καταλάβουν. Μάλιστα τα παιδιά πολλές φορές κάνουν και παρατηρήσεις στους μεγάλους. Έτσι σιγά-σιγά αποκτάει ο άνθρωπος οικολογική συνείδηση.

Εδώ πρέπει να προσθέσουμε και τον τρίτο παράγοντα το Κράτος. Όπου δεν ισχύει λόγος, πίπτει ράβδος έλεγκαν οι

παλιοί μας δάσκαλοι.

Για τους αδιάφορους πρέπει να εφαρμόζεται το πρόστιμο. Όταν κανείς γνωρίζει ότι θα πληρώσει την παράβαση του Νόμου, θα σκεφτεί να πράξει το αδίκημα. Ας φανταστούμε ότι κάθε βράδυ θα ακούμε από την τηλεόραση π.χ.

ότι «σήμερα σημειώθηκαν 2.000 παραβάσεις και το Κράτος εισέπραξε $2.000 \times 10 \text{ €} = 20.000 \text{ €}$. Και ο κόσμος θα συνετίζεται και το ταμείο του Κράτους θα γεμίζει από τα «έξυπνα κορόιδα».

Υπάρχει τρόπος, λοιπόν, να γίνουμε πολιτισμένοι, αρκεί να το θέλουμε!...

Τιμή στους προγόνους

*Στων προγόνων μας τη μνήμη
στήσαμε μνημείο απλό
να το βλέπουνε οι ξένοι
κι όλο το χωριό.*

*Του παπού μας το αλέτρι,
της γιαγιάς μας το δρεπάνι*

*ανταμώναν στην πλατεία
με την γκλίτσα του τζομπάνη.*

*Σύμβολα του μόχθου εκείνων
εργαλεία ταπεινά,
που με ταύτα αναθρέψαν
όλη την παλιά γενιά.*

Σ.Τ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Λιατοβούνι

Τα ονόματα Λιατοβούνι ή Λετοβούνι, Λιτοβιανή μονή και Λιτονιάβισα προήλθαν μάλλον από τα προσωπωνύμια Λίτος ή Λέτος, όπως προαναφέρθηκε. Στον λόφο Λιατοβούνι, σώζονται ερείπια μικρού οικισμού και δύο μικρών εκκλησιών, του Προφήτη Ηλία και του Αγίου Αθανασίου, υπάρχει δε και τοποθεσία Μετόχι. Το 1806 υπήρχε εκεί μονή του Προφήτη Ηλία με δύο μοναχούς (υποθέτω ότι ήταν μετόχι της μονής Λιτοβιανής)²⁶.

Ο εκεί οικισμός δεν μνημονεύεται ως αυτοτελής στις πηγές και μάλιστα σε στατιστικές πληθυσμιακές, ίσως επειδή υπαγόταν στο Σανοβό (το 1879 ο ιερέας του ήταν Σανοβίτης). Το 1865 ο Χρ. Λ. Μίσου «από χωρίον Λιατοβούνι» δανείσθηκε χρήματα από Κονιτσιώτη. Αναγράφεται στον χάρτη της Ηπείρου που σχεδίασε το 1881 ο Ζητσιώτης Μ. Χρυσόχοος. Η Φωνή της Ηπείρου έγραψε την 11.2.1894 ότι το Λιατοβούνι δεν προόδευσε διότι δεν επιδόθηκε στα γράμματα. Το 1921 είχε έκταση 2171 στρεμ. από τα οποία τα 40 ήσαν ιμπλιάκι. Το 1937 ο λόφος λεγόταν Λιτοβούνι, ήταν σε «δασώδες όρος του Σανοβού» και ανήκε στον τεκέ της Κόνιτσας²⁷.

Ο Ν. Hammond παρατήρησε το 1934 στον λόφο λείψανα φρουριακού αναλήμματος, κτισμένου με μικρές πέτρες, χωρίς ασβεστολάσπη, και έκρινε ότι το φρούριο ήταν μεταγενέστερο των αρχαίων χρόνων. Πιθανολογώ ότι το φρούριο τούτο κατασκευάσθηκε κατά τους χρόνους του Ιουστινιανού ή του Δεσποτάτου της Ηπείρου προς επιτήρηση του προαναφερθέντος δρόμου που περνούσε από τη Συκιά και πλησίον του. Το 1994 βρέθηκαν στο λόφο θεμέλια κτηρίων, τάφοι, αγγεία ξίφη, κοσμήματα κ.ά. των αιώνων 10ου μέχρι 5ου π.χ.²⁸.

Σανοβό (Αειόπετρα)

Το οικωνύμιο Σανοβό έχει σλάβικη ή αλβανική προέλευση, σημαίνει τόπος σανού (χόρτων) και συναντάται ίδιο ή παρόμοιο και αλλού. Μνημονεύεται και στις παρρησίες

26. Ευθυμίου, Κόνιτσα, τχ 68/1996, Rouqueville, ό.π., τ. Β' 8.

27. Βλ. Ευθυμίου, Κόνιτσα, τ. 1987 48, Θ. Κοσμάς, Η Ζίτσα του 19ου αιώνα, 2005 σελ. XIII, Ηπειρ. Εστία, τ. 1976 918, Ηπειρ. Χρονικά, τ. 1937 230, Βακατσάς, ό.π. 221 26. Σε πωλητήρια και σε μισθωτήρια του 1863 και του 1879, το Λιατοβούνι αναφέρεται ως τοποθεσία (Ηπειρ. Εστία, τ. 1976 914-16, τ. 1990 14).

28. Ν. Hammond, Ήπειρος, μτφρ. Α. Γιάγκα, 1971 τ. Β' 104, Ντούζουγλη, ό.π. 18-25.

των μονών Μολυβδοσκεπάστης και Σωσίνου²⁹.

Πληθυσμός: το 1832 κάτοικοι 280 (οικίες 40), το 1846 70 (οικίες 10), το 1874 268 (οικίες 47), το 1888 200, το 1911 164, το 1920 160, το 1940 289.

Διοικητικώς εντάχθηκε διαδοχικά (όπως και τα χωριά Μάζι, Μελισσόπετρα, Προβίτσικα, Δερβένι, Μπιλθούκι, Δοβρά): αρχικά στον καζά της Κόνιτσας, από το 1790 στο βιλαέτι Καραμουρατιάς, από την δεκαετία του 1830 στον καζά Κόνιτσας, από το 1882 στον καζά Λεσκοβικιού. Εκκλησιαστικώς εντάχθηκε διαδοχικά (όπως και τα ως άνω χωριά): αρχικά στην αρχιεπισκοπή Πωγωνιανής, από το 1828 στην μητρόπολη Κορυτσάς και Πωγωνιανής, από το 1834 στη μητρόπολη Βελλάς και Πωγωνιανής, από το 1842 στην μητρόπολη Πωγωνιανής, από το 1863 στην επισκοπή Βελλάς και Κονίτσης και από το 1936 στην μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης³⁰.

Σύμφωνα με την παράδοση, το χωριό παλιότερα βρισκόταν στην τοποθεσία Παλιοχώρι, όπου το 1806 ο Πουκεβίλ επισκέφθηκε την εκκλησία της Παναγίας ανάμεσα σε βελανιδιές και κοντά σε ακαλλιέργητα χωράφια. Στα τέλη του 19ου αιώνα, στο πανηγύρι της εκκλησίας έρχονταν 2.000 προσκυνητές και ένας γύφτος που «προφήτευε». Στην ίδια τοποθεσία βρέθηκαν μεγάλοι πίθοι και μεγάλο συγκρότημα κτηρίων προτοβυζαντινής εποχής, καθώς και τάφος και θραύσματα αγγείων του 1ου αιώνα π.Χ.³¹.

Ο διαχειριστής του τσιφλικιού που είχε ο Αλή πασάς στο Μάζι εισέπρατε κεσίμι (φόρο κατ' αποκοπήν) και από το Σανοβό. Το 1934 η περιοχή του χωριού είχε έκταση 11123 στρεμ. (καλλιεργήσιμα 943), από τα οποία τα 30 ανήκαν στο Δημόσιο Μεταξύ των γνωστών μας χωριανών, είναι οι εξής: Τζόλας Παπαπρόκου και Αθ. Σανοβίτης (1856), Ν. Πέντζας Βλάχος και Λ. Τάφλης (1862), Τζόλας Ζαχάρη, Χ. Μπαλάρας, Σ. Φρέζος και Π. Κακατσάνης (1879). Μουχτάρηδες του χωριού ήσαν: το 1872 ο Θανασούλας και το 1874 ο Ν. Ζαχάρης, το 1880 ο Β. Νότης, το 1881 ο Χ. Λάπας³².

Το 1817 κτίσθηκε η εκκλησία Αγ. Αθανασίου από μαστόρους Βουρμπιανίτες. Το 1874 το χωριό δεν είχε σχολείο, ενώ το 1899 είχε γραμματοδιδάσκαλο με 15 μαθητές³³.

29. Κ. Οικονόμου, ό.π. 264, Ευθυμίου, Ηπειρ. Εστία, τ. 1966 854, Βρανούσης, ό.π. 110.

30. Βλ. Κουλολάκης, ό.π. 192-8, 228-31, Λαμπρίδης, ό.π. Η', 7, 43, Γκούτος, Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2008 49, ο ίδιος, Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιστα επί τουρκοκρατίας, 2003 56 και την εκεί βιβλιογραφία.

31. Δ. Τάτσης, Γνωριμία με την επαρχία Κονίτσης, 1993 104, Rouqueville ό.π. Β' 8, Γ. Γάγαρης, Ηπειρ. Ημερολόγιον, τ. 1896 20, Φωνή της Ηπείρου, 22.9.1895, Ντούζουγλη, ό.π., 26-27.

32. Β. Παναγιωτόπουλος, ό.π. Α' 86, Βακατσάς, ό.π. 217, Ηπειρ. Εστία, τ. 1975 785 και τ. 1976 910, 918, Ευθυμίου, Κόνιτσα, τ. 1987 48, τ. 1981 185, 296, ο ίδιος, Σελίδες... 48, 49, 52, 54.

33. Ευθυμίου, Η Βούρμπιανη της Ηπείρου, 1987 36, εφημ. Αγών, 11.2.1900.

Το οικωνύμιο έχει προέλευση αλβανική και σημαίνει είτε τόπος καλλιεργήσιμος μεταξύ βουνών, είτε τόπος του Μάζη, συναντάται δε και σε πολλά άλλα μέρη της Ελλάδας³⁴.

Πληθυσμός: το 1832 κάτοικοι 210 (οικίες 30), το 1846 70 (οικίες 10), το 1874 246 (οικίες 41), το 1888 200, το 1911 185, το 1920 157, το 1940 280.

Κατά τα έτη 1799-1801, ο χωριανός δάσκαλος Γιάννης δίδαξε στην Λιπονιάβιστα. Το 1874 το χωριό είχε γραμματοδιδάσκαλο μισθοδοτούμενο από την εκκλησία και 9 μαθητές, οι οποίοι το 1899 έγιναν 25. Μουχτάρηδες ήσαν κατά τα έτη 1872-74 ο Ευ. Αναγνώστη, κατά το 1881 ο Β.Π.Λάπας. Το 1871 ο Πέτρος Στέφου πώλησε ζώα του σε Κονιτσιώτη³⁵.

Αρχικά το χωριό βρισκόταν στην θέση Παλιόμαζο ή Μάντζιου, σε ύψωμα, 500 μ. βορείως. Η ενοριακή εκκλησία κτίσθηκε το 1865. Το 1894 ο Κονιτσιώτης σαράφης Σουλειμάν δώρησε ένα μανουάλι στην εκκλησία αυτή³⁶.

Το χωριό ήταν τσιφλίκι του Αλή πασά. Σε δύο λογαριασμούς που έγραψε ο διαχειριστής του για τα έτη 1800-2, αναφέρεται ότι στο τσιφλίκι παράγονταν σιτάρι, κριθάρι, βρώμη, καλαμπόκι και σταφύλια και ότι ορισμένα από τα προϊόντα αυτά δόθηκαν στον Κονιτσιώτη Β. Μάσιο για το σεράγι και τα μουλάρια που είχε ο Αλή πασάς στην Κόνιτσα. Το 1878 είχε εδώ κτήματα και οικία ο Χουρσίτ μπέης, που καταγόταν από την Γλήνα, όπως και ο τσιφλικάς Ισούφ μπέης, του οποίου η σιταποθήκη κάηκε το 1895. Το 1934 η έκταση του τσιφλικιού ήταν 440 στρεμ. και ανήκε κυρίως σε ιδιώτες³⁷.

Κουτσούφλιανη (Ηλιόρραχη)

Το οικωνύμιο τούτο υπάρχει και στον νομό Τρικάλων, έχει σλάβικη προέλευση και σημαίνει τόπος κοιτσιών. Κατ' άλλη γνώμη, έχει αλβανική προέλευση, σημαίνει λοφοσειρά και λεγόταν παλαιότερα Άγιος Βασίλειος. Υποστηρίζεται και ότι σημαίνει χωριό κουτσουφλιανών, δηλαδή ξωφλημένων και ότι τέτοιοι ήσαν οι κάτοικοι χωριού γειτονικού προς την Άνω Μερώπη που κατέφυγαν εδώ διωκόμενοι και χωρίς τα υπάρχοντά τους, αργότερα δε επανήλθαν στο χωριό τους. Το χωριό μνημονεύεται και στην παρρησία της Μολυβδοσκεπάστης που ανασυντάχθηκε το 1788³⁸.

34. Κ. Οικονόμου, ό.π. 183, Στεργιόπουλος, Ηπειρ. Χρονικά, τ. 1937 234.

35. Ευθυμίου, Κόνιτσα, τχ. 67/1967, ο ίδιος, Σελίδες... 42, 49, 51, 52, 53, 54, Κόνιτσα, τ. 1981 243, 296.

36. Οικονόμου, ό.π. 156, Ι. Τσιάγκης, Κόνιτσα, τ. 1987 5,6, Ευθυμίου, Σελίδες... 121.

37. Παναγιωτόπουλος, ό.π. 86, 327, Γκούτος, Κόνιτσα, τ. 2010 344, Ν. Βεκιάρης, Τριάκοντα ημερών αιχμαλωσία και συμβίωσις μετά ληστών, 1879 84, Φωνή της Ηπείρου, 28.4.1895, Βακατσάς, ό.π. 217.

38. Οικονόμου, ό.π. 156, Στεργιόπουλος, ό.π. 224, Λ. Κουτσουμπίνας, Νεκρές πολιτείες του Πωγωνίου, 1977 17, 41, 47-48, Ευθυμίου, Ηπειρ. Εστία, τ. 1966 855.

Πληθυσμός: το 1832 κάτοικοι 210 (οικίες 30), το 1846 42 (οικίες 6), το 1874 78 (οικίες 13, χωρίς σχολείο), το 1888 70, το 1911 64, το 1920 104, το 1940 171.

Η Φωνή της Ηπείρου έγραψε την 11.2.1894 ότι το χωριό δεν προόδευσε διότι δεν επιδόθηκε στα γράμματα. Ο Κ. Λάπας ήταν μουχτάρης το 1872 και πλήρωσε φόρο το 1879.

Ο Κ. Τσιόγκας (1888-1972) έγινε εσώγαμβρος στο Γανναδιό. Από το 1846 τουλάχιστον το χωριό ήταν τσιφλίκι, το οποίο το 1926 είχε έκταση 9150 στρεμ. (καλλιεργήσιμα τα 720), ανήκε δε σε 20 χριστιανούς και μουσουλμάνους και στην μονή Στομίου. Σε δύο τοποθεσίες του, βρέθηκαν θραύσματα αγγείων και επιτύμβιας στήλης του 8ου και 2ου αιώνα π.Χ. αντιστοίχως³⁹.

Σέρβενια

Το όνομα του χωριού τούτου ίσως έχει κοινή καταγωγή με τα οικωνύμια Σέρμπιανη των Τσαραπλανών και Σερβιανά (χωριό που υπήρχε το 1321 στο Μαλακάσι). Τα τρία χωριά ίσως ανήκαν σε μέλη της ισχυρής οικογένειας Σερμπάνου που ζούσαν το 1431 και το 1820 τουλάχιστον. Κατ' άλλη γνώμη, Σερβιανά σημαίνει κτήματα Σέρβων⁴⁰.

Η παράδοση λέει ότι στα Σέρβενια υπήρχε χωριό που δεν γνωρίζομε πότε καταστράφηκε. Εκεί και στην γειτονική Παλαιογορίτσα, την δεκαετία του 1990 βρέθηκαν αρχαία αντικείμενα, ρωμαϊκής κυρίως εποχής: Θεμέλια έπαυλης (με δάπεδα ψηφιδωτά και με λουτρό), άγαλμα, θραύσματα αγγείων, τάφοι κ.ά. Παλιότερα φαίνονταν εκεί αντικείμενα βυζαντινής μάλλον εποχής: πήλινοι υδραγωγοί, χειρόμυλος, λίθινη σκάφη κ.ά. Στον ίδιο χώρο σώζονται δύο παλιές μικρές εκκλησίες: α) η Κόκκινη Παναγιά, η οποία κτίσθηκε γύρω στις αρχές του 14ου αιώνα, με κόκκινους πλίνθους προερχόμενους από την αγρέπαυλη μάλλον, αγιογραφήθηκε δε γύρω στις αρχές του 15ου αιώνα, και β) ο Άγιος Νικόλαος, που κτίσθηκε γύρω στις αρχές του 15ου αιώνα. Σε μικρή απόσταση, προς τον κάμπο, σώζεται η νεότερη εκκλησία της Αγίας Παρασκευής, η οποία θεωρείται ότι ήταν ενοριακή επειδή έχει επισκοπικό θρόνο. Η καμπάνα της χρησιμοποιήθηκε ως εξάρτημα του ωρολογιού του τεμένους της Άνω Κόνιτσας, μάλλον κατά την ανακαίνισή του το 1699. Υποθέτω ότι τα Σέρβενια καταστράφηκαν κατά την επιδρομή του Καρά Μουράτ το 1540⁴¹.

---

39. Ευθυμίου, Σελίδες ... 48, ο ίδιος, Κόνιτσα, τ. 1987 48, Γκούτος, Η επαρχία ... 181, Βακατσάς, ό.π. 219, Ντούζουγλη, ό.π. 27-29. Ο Μολοσσός (ό.π. 118) εσφαλμένα περιγράφει την διαδρομή Κόνιτσα-Λασκοβίκι και αναφέρει ότι η Κουτσούφλιανη είχε 30 οικίες.

40. Βλ. Γκούτος, Κόνιτσα, τ. 2008 93-94, Οικονόμου, ό.π. 267.

41. Hammond, ό.π., Β' 103, Ντούζουγλη, ό.π. 29-31, 39, Β. Παπαδοπούλου, εις Β. Νιτσιάκος (επιμέλεια), Η Κόνιτσα και τα χωριά της, 2008 80, Ευθυμίου, Ηπ. Εστία, τ. 1957 626, Ι. Λυμπερόπουλος, Αναζητώντας τις καταβολές, 1975 16, Γκούτος, Ηπειρ. Γράμματα, τ. 2010 168, 169, 173-4.

Τσιφλικόπουλο

Για τον οικισμό αυτόν, γνωρίζομε από την παράδοση μόνον ότι βρισκόταν στην περιοχή όπου παλαιότερα υπήρχε ο μύλος του Μπεκιάρη (δηλαδή περίπου στην διασταύρωση της εθνικής οδού και του δρόμου που οδηγεί από την Κόνιτσα στο Μάζι), ότι οι κάτοικοί του συν τω χρόνω μετοίκησαν στην Κόνιτσα και στην Ρωσία, όπου επρόκοψαν, και ότι η μετοίκηση άρχισε όταν η εκκλησία του Αγίου Ιωάννη, που υπήρχε στην γειτονική συνοικία της Κόνιτσας Μπέρκου, στην θέση όπου αργότερα κτίσθηκε η Γεωργική σχολή, αντικαταστάθηκε από ισλαμικό τέμενος⁴². Αλλά πότε κτίσθηκε αυτό το τέμενος (τεκές); Κατά μία γνώμη, όταν επί Αλή πασά επεκτάθηκε ο μπεκτασισμός, ιδρύθηκαν τεκέδες στην Κόνιτσα, στην Φράσαρη και στην Κορυτσά. Το 1806 ο Πουκεβίλ είδε στην προαναφερθείσα θέση «έναν τεκέ ωρυομένων δερβίσηδων». Οι σεΐχηδες του τεκέ ήσαν έμμισθοι προσάτες του χωριού Φετόκος, που έπειτα έγινε τσιφλίκι τους μέχρι το 1923. Το Τσιφλικόπουλο ήταν τσιφλίκι του Αλή πασά. Το 1875 γράφτηκε από επισκέπτη της Κόνιτσας ότι στην θέση του τεκέ προϋπήρξε ναός του Αγίου Ιωάννη. Ο τεκές κατεδαφίστηκε το 1925 περίπου, οπότε άρχισε η ανέγερση της Γεωργικής σχολής. Το 1938 γράφτηκε ότι στον χώρο της Γεωργικής σχολής υπήρχε εκκλησούλα προς τιμήν του νεομάρτυρα Ιωάννη (του εκ Κονίτσης, που μαρτύρησε το 1814), ότι αυτή καταστράφηκε από τους Τούρκους το 1912 και ότι τώρα οι Κονιτσιώτες φρονίζουν να την ξαναφτιάξουν⁴³.

Βάσει των προεκτεθέντων, συμπεραίνω τα ακόλουθα: Στον χώρο της Γεωργικής σχολής, παλαιότερα υπήρχε εκκλησία του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, γι' αυτό η περιοχή της κοντινής της βρύσης λέγεται «Αϊ Γιάννης». Η αντικατάστασή της με τον τεκέ πρέπει να συνέβη μεταξύ των ετών 1788 και 1806, αν έγινε επί Αλή πασά, αλλιώς πρέπει να συνέβη ενωρίτερα. Οι κάτοικοι του Τσιφλικόπουλου άρχισαν να το εγκαταλείπουν αυτήν την εποχή. Η συνύπαρξη του τεκέ και της εκκλησούλας του νεομάρτυρα Ιωάννη φαίνεται αταίριαστη.

Όμως εξηγείται αν υποθέσουμε ότι αποφασίσθηκε περί το 1850, οπότε είχε παρέλθει ο κίνδυνος αντίδρασης των συγγενών του ή των άλλων μουσουλμάνων της Κόνιτσας

42. Γ. Παΐσιος, Κόνιτσα, τχ 19-20/1963. Στον χώρο της Αναγνωστοπουλείου Γεωργικής Σχολής, το 1875 φαίνονταν θεμέλια κυκλοειδούς αρχαίου τείχους και θραύσματα μεγάλων λίθων προκληθέντα από λατόμους (Αν Γεωργίου, Πολιτικόν κάτοπτρον, 1880 107 = Κόνιτσα, τ. 2004 244). Το 1993 βρέθηκαν εκεί θεμέλια αρχαίων κυκλικών κτηρίων και όστρακα προϊστορικών αγγείων (Ντούζουγλη, ό.π. 32).

43. Βλ. κατά σειρά: F. Haslck, Χριστιανισμός και Ισλάμ την εποχή των σουλτάνων, 2004 706, Rouqueville, ό.π. 161, Γκούτος, Κόνιτσα, 2011 101-102, Σπ. Αραβαντινός, ό.π. 603, Γεωργίου, ό.π., Α. Πετρονάτης/Β. Παπαγεωργίου, Μαστόροι χτίστες από τα μαστοροχώρια της Κόνιτσας, 2008 438, Γ. Οικονόμου, εις Μ. Οικονομίδης, Ηπειρωτικά, τ. 1938 179.

και έγινε με πρωτοβουλία του Χρύσανθου Λαϊνά, ο οποίος ήταν αγαπητός και στους μουσουλμάνους, φρόντισε δε να απεικονισθεί ο νεομάρτυρας κατά τα έτη 1849, 1862 και 1864 στην Κόνιτσα και στα Καβάσιλα⁴⁴.

Μπούσι

Ο οικισμός αυτός αντιγράφεται στις πηγές ως: Μπούσι, Μπούσο (περιβόλι του Πεκλαρίου), περιβόλι του Βουτσέ, Μπούζε, Μπούλιση. Υποθέτω ότι ήταν τσιφλίκι της οικογένειας του Αλβανού. Μ. Μπούτσε, σφραγιδοφύλακα του Αλή πασά, η οποία είχε τσιφλίκια της και στο Μπογοντσικό και σε άλλα χωριά, γι' αυτό ονομάσθηκε τσιφλίκι του Μπούτσε και ακολούθως Μπούσι⁴⁵.

Οι κάτοικοί του το 1846 ήσαν 35 (οικίες 5) και το 1874 ήσαν 30 (οικίες 5, όχι 58 που αναφέρει εσφαλμένα ο Μολοσσός). Σε δανειστικές ομολογίες των ετών 1840-1845, 1848 αναγράφονται οι Μπουσιώτες Ι. Δημήτρη ή Κοντογιάννης και Γ. Γιώτη. Σύμφωνα με την προφορική παράδοση, ο οικισμός ανήκε στο Πεκλάρι. Το 1903 κατασκευάσθηκε η σωζόμενη λίθινη γέφυρα στον διπλανό παραπόταμο Τοπόλιτσα, ενώ το 1893 είχε κατασκευασθεί γεφύρι παρακάτω, πλησίον του προαναφερθέντος μύλου του Μπεκιάρη⁴⁶.

---

44. Βλ. Δ. Τάτσης, Ο Άγιος νεομάρτυς Ιωάννης ο εκ Κονίτσης, 2009 55 επ. Στον ναό Αγ. Αποστόλων Κάτω Κόνιτσας, έχει γραφεί το 1862: «Ο άγιος Ιωάννης ο εκ Κονίτσης εμαρτύρησε εις ράχωβαν της Ελλάδος 1814 σεπτεμβρίου 13» (Γ. Παΐσιος, Κόνιτσα, τχ 87-90/1969). Ο Πουκεβίλ έγγραψε τα εξής για τον νεομάρτυρα (παραποιώντας όμως τα ονόματα του ίδιου και της πόλεως καταγωγής του): Ένας μουσουλμάνος από την Καστοριά βαπτίσθηκε χριστιανός, εγκατέλειψε την πόλη για να αποφύγει τους διωγμούς και εγκαταστάθηκε με το όνομα Γεώργιος σ' ένα χωριό της Ακαρνανίας. Τον ανακάλυψε όμως ο Μετσο-Μπόνος, ο μουσελίκης του Αλή, και τον θανάτωσε με μαρτύρια (Κ. Σιμόπουλος, Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα, 1999 τ. Γ 2 362).

45. Βλ. αντιστοίχως: α) Π. Αραβαντινός, ό.π. 339, Υπουρ. Στρατιωτικών, Οδοιπορικά Ηπείρου και Θεσσαλίας, 1880 103, Λαμπρίδης, Περί των εν Ηπείρω... Β' 184, β) Φωνή της Ηπείρου, 11.2.1894, γ) Rouqueville, ό.π. 161, δ) Μολοσσός, ό.π. 118, ε) Στεργιόπουλος, ό.π. 224, στ) Γκούτος, Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2010 26.

46. Ευθυμίου, Ηπ. Εστία, τ. 1971 64,365, τ. 1973 230, ο ίδιος, Κόνιτσα, τχ 9/1963, Πετρονώτης-Παπαγεωργίου, ό.π. 360, Φωνή της Ηπείρου, 11.2.1894.

Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ-ΛΥΚΕΙΟΥ

Με πρωτοβουλία του ομώνυμου Σωματείου συγκεντρωθήκαμε στις 13-8-2013 οι απόφοιτοι του Γυμνασίου-Λυκείου Κόνιτσας στην αίθουσα τελετών, «Αίθουσα Ευεργετών», του Δημαρχείου Κόνιτσας. Η ατζέντα των προς συζήτηση θεμάτων ήταν, κατά την πρόσκληση, χαλαρή. Το αρνητικό σημείο της υπόθεσης ήταν ότι προσήλθαν στην σύναξη λιγοστοί, ίσως δεν ήταν κατάλληλη και η ημέρα, το θετικό ήταν ότι σχεδόν οι μισοί πήραν τον λόγο και από το βήμα ανέπτυξαν τους προβληματισμούς των για διάφορα τοπικά θέματα. Μεταξύ αυτών και οι παριστάμενοι, Δήμαρχος και οι επικεφαλής των δημοτικών παρατάξεων. Δεν υπήρχε όμως διάλογος που θα έστυβε τα λόγια, θα πετούσε τα περιττά και θα άφηνε τα χρήσιμα. Προηγήθηκαν, γενική εισήγηση του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου κου Σπύρου Γκότζου για την δράση του Συνδέσμου με αναφορά στα μεγάλα «κρατικά» έργα που εξαγγέλθηκαν ότι θα γίνουν στην Κόνιτσα, στα μεγάλα δημοτικά έργα που καρκίνοβατούν και με την ευχή τα πράγματα του χρόνου να είναι καλύτερα, εισήγηση του μέλους του Δ.Σ κου Ιωάννου Τσαρούχη για την ανάγκη ο Σύνδεσμος να ασχοληθεί με τα θέματα της μαθητικής νεολαίας και εν γένει της νεολαίας και εισήγηση του επίσης μέλους του Δ.Σ κου Βασιλείου Κουκέση για την ιστορία της «αποχώρησης» δημόσιων υπηρε-

σιών από την Κόνιτσα και για τις επιπτώσεις της. Στην αρχή της πρώτης εισήγησης τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή στην μνήμη των αποβιωσάντων αποφοίτων και έγινε μνεία στον πρόσφατο και αιφνίδιο θάνατο του αειμνήστου συνεργάτη του Σωματείου Δημητρίου Ευαγγέλου. Μετά την εισήγηση του Προέδρου απονεμήθηκε από τον Σύνδεσμο πλακέτα στην κα Αικατερίνη Ρούση, ενθύμιο των προς τιμήν τού Κώστα Ρούση εκδηλώσεων στις 23-6-2013. Στον προθάλαμο της αίθουσας υπήρχε και πάλι, αλλά εμπλουτισμένη, η έκθεση φωτογραφίας της εποχής της Δημαρχίας Κώστα Ρούση και σπάνιες παλιές φωτογραφίες από συλλογές Μουσείων της Αθήνας για την πέτρινη γέφυρα της Κόνιτσας, με φροντίδα του ακούραστου Δημητρίου Φασουλή. Την φετινή εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους και με το μεστό λόγο τους ο νεοπροαχθείς στον ανώτατο βαθμό του Εισαγγελέα του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης και από το Μολυβδοσκεπάστο ορμώμενος κος Κώστας Δάφνης και ο καθηγητής Αμερικάνικου Πανεπιστημίου, απόφοιτος του Λυκείου μας, ορμώμενος από Δροσοπηγή κος Νίκος Σίμος. Ακολούθησε γεύμα στο Βοϊδομάτη, όπου συνεχίσθηκε η συζήτηση. Του χρόνου εύχομαι να συναχθούμε περισσότεροι, σαν μια παρέα, σε διαφορετικό περιβάλλον.

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

κ. Σπ. Γκότζος

Κύριε Δήμαρχε
Κύριοι τοπικοί άρχοντες
Εκπρόσωποι των αρχών
Αγαπητοί απόφοιτοι
Αγαπητοί φίλοι του σωματείου μας

Την σημερινή μας σύναξη τιμά με την παρουσία του ο πρόσφατα προαχθείς στον ανώτερο βαθμό της στρατιωτικής δικαιοσύνης Κωνσταντίνος Δάφνης. Το Σωματείο μας, κατά την συνήθεια του, προάγοντας την αριστεία ανάρτησε στην ιστοσελίδα του το εξής μικρό κείμενο: «Ο Σύνδεσμος Αποφοίτων Γυμνασίου-Λυκείου Κόνιτσας συγχαίρει θερμά και εύχεται κάθε επιτυχία στο δύσκολο έργο των επιλεγέντα και προαχθέντα στην ανώτατη και καταληκτική θέση του Εισαγγελέα του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης, Αντιστράτηγο, συμπατριώτη μας από Μολυβδοσκεπάστο, Κωνσταντίνο Δάφνη και θεωρεί αυτήν την προαγωγή ως τιμή και για την εύανδρη, προσφιλή και στον Αντιστράτηγο, γενέθλια Κόνιτσα».

Βρίσκεται μαζί μας ο καθηγητής Αμερικανικού Πανεπιστημίου κος Νικόλαος Σίμος

Εκφράζω την χαρά μου, το ίδιο κάνουν και οι συνάδελφοι του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου μας, γιατί μετά από ένα χρόνο από τον αναπτυξιακό συνέδριο ξανα-ανταμώνουμε, ξανα-

βρισκόμαστε και ξανα-βλεπόμαστε στην ίδια φιλόξενη αίθουσα του Δημαρχείου μας.

Στον χρόνο που πέρασε κάποιοι συναπόφοιτοί μας έφυγαν για πάντα από κοντά μας. Θα μου επιτρέψετε να κάνω ειδική αναφορά, ως ελάχιστο μνημόσυνο, στον από την Κλειδονιά μακαρίτη Δημήτριο Ευαγγέλου, διευθυντή της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Κόνιτσας, ακούραστο συνεργάτη του Διοικητικού μας Συμβουλίου, που πρόσφατα, βιαστικά και αιφνίδια μας εγκατέλειψε.

Για να θυμηθούμε τους απελθόντες παρακαλώ όρθιοι να τηρήσουμε ενός λεπτού σιγή

.....
Το Διοικητικό Συμβούλιο στην μνήμη όλων των αποβιωσάντων καθηγητών και αποφοίτων θεσμοθετεί χρηματικό έπαθλο μέχρι του ποσού των 1.000 ευρώ που θα δίδεται στον απόφοιτο ή απόφοιτη του Γενικού Λυκείου μας που επιτυγχάνει κάθε χρόνο τον μεγαλύτερο βαθμό πρόσβασης σε σχολή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρά την βαθεία οικονομική κρίση που μαστίζει την χώρα μας και τον καθένα μας στηρίζουμε τις ελπίδες μας για την συγκέντρωση του απαραίτητου χρηματικού ποσού, σε σας, σε όλους τους αποφοίτους, σε άπαντες τους φίλους του σωματείου μας και στους απανταχού αγαπώντας την Κόνιτσα και την νεολαία της. Οι πολλοί μπορούν και πρέπει να προσφέρουν για τον ένα, τον άριστο. Ανοίξαμε προς τούτο ειδικό λογαριασμό στην Εθνική Τρά-

πεζα και είναι ο 386/296070-29. Θα αναρτηθεί σε μόνιμη βάση στην ιστοσελίδα μας, arogoitoi.gr. Από την νέα σχολική χρονιά θα επιδιώξουμε τακτικές επαφές με τους συλλόγους καθηγητών και τους συλλόγους γονέων, προς επίλυση, κατά τις δυνάμεις μας, των σχολικών προβλημάτων και εν γένει των προβλημάτων της νεολαίας μας, όπως εξάλλου έχουμε καταστατική υποχρέωση.

Θέλω να ευχαριστήσω σήμερα και από την θέση αυτή τον κο Σταύρο Κολλιό, τέως διευθυντή της Δημόσιας Βιβλιοθήκης μας και την σύζυγό του Ελένη, που προθυμότητα μετά τον θάνατο του Δημητρίου Ευαγγέλου ανέλαβαν την γραμματειακή υποστήριξη του σωματείου μας. Παραμένει πάντοτε συνεργάτης μας ο Τάκης Φασούλης που κοπιάζει και ομορφαίνει τις εκδηλώσεις μας με φωτογραφικό υλικό.

.....
Σήμερα στο αντάμωμά μας παρέχεται η ευκαιρία να ανταλλάξουμε απόψεις για τα προβλήματα του τόπου μας χωρίς καμιά σφικτή ατζέντα και αφορμή θα σας δώσουν και οι μικρές μας εισηγήσεις.

Μετά το πανθολογουμένως επιτυχημένο περυσινό αναπτυξιακό συνέδριο βρισκόμαστε στην φάση της επεξεργασίας των πρακτικών του, για την έκδοση σχετικού βιβλίου, που σε παράρτημα θα περιέχει και κατάλογο των κάθε χρονιά αποφοιτησάντων από το Γενικό και Επαγγελματικό Λύκειο, καθώς και σύν-

τομη ιστορία αυτών των σχολείων.

Δύσκολη η χρονιά που πέρασε για τον κόσμο, την Ευρώπη, ιδία τον νότο της, την χώρα μας, τον τόπο μας. Δύσκολα και πολλά τα χρόνια της βαθειάς ύφεσης και της τρομερής ανεργίας που πέρασαν αλλά και έρχονται. Βιώνουμε όλοι μας μια πρωτοφανή κρίση που η πιο απτή της πλευρά είναι η οικονομική. Η αλλαγή και για τον τόπο μας εξαρτάται από την αλλαγή της γενικής κατάστασης, τουλάχιστον στην χώρα μας, αλλά είναι αλήθεια ότι και η κατάσταση της χώρας μας μπορεί να αλλάξει συμβάλλοντας η κάθε περιοχή της με την ανάπτυξή της, στην οποία μπορούμε να μετέχουμε ως τοπική κοινωνία και ως άτομα.

Θα έλεγα ότι υπάρχουν θετικά και αρνητικά γεγονότα και μηνύματα για τον τόπο μας και σταχυολογώντας τα σημαντικότερα αναφέρω τα εξής:

Ο πρώην αναπληρωτής Υπουργός του Υπουργείου Υποδομών κλπ κος Σταύρος Καλογιάννης ανακοίνωσε ότι σύντομα θα δημοπρατηθεί η μελέτη διάνοιξης του νέου δρόμου Καλπάκι – Κόνιτσα και είναι γνωστό ότι μέχρι το Καλπάκι θα φθάσει η Ιονία Οδός. Δεν χρειάζεται να ειπωθεί περαιτέρω λέξη τι σημαίνει η κατασκευή αυτή, όταν γίνει, για τον τόπο μας.

Ήδη έχει εγκατασταθεί στον κάμπο της Κόνιτσας ο εργολάβος που θα κατασκευάσει το νέο αρδευτικό δίκτυο και θα αρδεύεται ο κάμπος με το σύστημα σταγόνα-σταγόνα. Και εδώ δεν χρειάζε-

ται να επεκταθώ για να αναλύσω τι προοπτικές ανοίγονται για την αγροτοκτηνοτροφική οικονομία και κατ' επέκταση για την περιοχή μας. Η ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα παραγωγής σε μέρες φτώχιας και πείνας, και όταν η κρίση υπάρχει φόβος να εξελιχθεί σε ανθρωπιστική, είναι όρος ύπαρξης και ζωής για την χώρα μας. Εδώ και τώρα ταιριάζει να υπενθυμίσουμε σε κάθε αρμόδιο ότι δεν αρκεί το χωράφι που θα αποκτήσει υπεραξία λόγω των νέων δυνατοτήτων του για κάθε σύγχρονη καλλιέργεια αλλά χρειάζεται και ο μορφωμένος καλλιεργητής, νέος ή παλιός, που θα αποκτήσει σύγχρονες γνώσεις στο θρανίο Γεωργικής Σχολής. Καιρός να σταματήσει η αγρανάπαυση της Αναγνωστοπουλείου Γεωργικής Σχολής.

Πότε θα κινήσουμε διαδικασίες για να ενεργοποιήσουμε το εν υπνώσει κληροδότημα της Αναγνωστοπουλείου Σχολής;

Έχουμε ηθική υποχρέωση ως Κονιτσιώτες στην μνήμη του ευεργέτου Μιχ. Αναγνωστοπούλου να σεβαστούμε τις επιταγές της διαθήκης του όσον αφορά την λειτουργία και τον σκοπό του Ιδρύματος. Δεν επεκτείνομαι περισσότερο. Παρακαλώ όπως το Δημοτικό Συμβούλιο να δεσμευτεί χρονικά, να ορίσει ημερομηνίες και χρονοδιαγράμματα για τις διαβουλεύσεις και στην συνέχεια να μπει στη μάχη των διεκδικήσεων.

Ας έλθουμε όμως και στην κακή πλευρά των πραγμάτων. Με πρωτοβουλία του ιδίου τέως Υπουργού εγκρίθηκε η μεταφορά νερών του Αώου ποταμού

για τον εμπλουτισμό της Λίμνης των Ιωαννίνων, για δημιουργία καθοδόν υδροηλεκτρικών έργων, για άρδευση του λεκανοπεδίου Ιωαννίνων και ύδρευση της πόλης των Ιωαννίνων. Έχουμε την εμπειρία από την μεταφορά νερών του ποταμού Αώου στην λίμνη «Πολιτσιές» και των δυσμενών συνεπειών της.

Ανησυχώ ως δημότης αλλά και ως υπηρετήσας τα κοινά επί 12ετία από την θέση του Δημάρχου για τον αργό ρυθμό των εργασιών του μεγάλου έργου υποδομής, της ύδρευσης της Κόνιτσας, που χρηματοδοτείται εξολοκλήρου από το ΕΣΠΑ.

Ανησυχώ γιατί αδράνησε πλήρως το μεγάλο αναπτυξιακό έργο της αξιοποίησης του μονοπατιού της χαράδρας του Αώου, μονοπατιού που σωστά ονομάσθηκε με απόφαση του Δημοτικού μας Συμβουλίου και «Μονοπάτι Γέροντα Παϊσιου», όταν για το έργο υπάρχουν τα χρήματα. Ο τουρισμός μας φέτος είναι πτωτικός, αρκεί μια βόλτα στο παζάρι μας έστω και Σαββατοκύριακο. Η αξιοποίηση της χαράδρας μπορεί να αλλάξει τα πράγματα απευθυνόμενη και στους τουρίστες από το εξωτερικό γιατί οι ντόπιοι λιγόστεψαν ένεκα της οικονομικής κρίσης. Με πρωτοβουλία μας εκδόθηκε απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας με την οποία απαγορεύτηκε η είσοδος και η κυκλοφορία τροχοφόρων στην χαράδρα. Προς τούτο η τοπική δασική υπη-

ρεσία τοποθέτησε απαγορευτική μπάρα πλησίον της πέτρινης γέφυρας, πλην όμως αυτή είναι συνέχεια ανοικτή, για να ντροπιάζεται το κράτος που δεν τηρεί τις αποφάσεις του και για να παραβιάζεται η νομιμότητα. Ολόκληρη η ευθύνη βαραίνει το Δασαρχείο Κόνιτσας και τον προϊστάμενό της. Ο τουρισμός, φυσιολατρικός, περιπατητικός, ιστορικός, θρησκευτικός, των σπορ κλπ είναι και για τον τόπο μας βασική πηγή πλούτου. Με χαρά μάθαμε ότι πρόσφατα επισκέφθηκαν την περιοχή μας τουρίστες από την Νοτιοαφρικανική Ένωση, Από παλιότερα έρχονται εβραίοι. Σε λίγο θα λειτουργήσει σύγχρονη νέα ξενοδοχειακή μονάδα στην γειτονιά «Δένδρο» από την οικογένεια Γιάννη Λαζογιάννη. Εκφράζοντας τα αισθήματα όλων εύχομαι και σε αυτή την προσπάθεια «ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ» και «ΚΑΛΕΣ ΔΟΥΛΙΕΣ». Από την αρχή της λειτουργίας του σωματίου μας θελήσαμε να σπείρουμε και να διαδώσουμε την κουλτούρα ότι όποιος επενδύει στην Κόνιτσα είναι και πρέπει να θεωρείται ευεργέτης της. Θέλουμε να δημιουργηθεί φιλικό κλίμα προς την επιχειρηματικότητα. Ο καλός λόγος ποτέ δεν έλειψε από το στόμα του Διοικητικού μας Συμβουλίου. Καυχόμαστε, με ταπείνωση, ότι στο ενεργητικό μας γράφτηκε ότι επιτέλους με πρωτοβουλία μας τιμήθηκαν ο αείμνηστος γιατρός Δημήτριος Βανδέρας και ο αείμνηστος ευεργέτης και Δήμαρχος Κώστας Ρούσης. Σε ανάμνηση των προς τιμήν του Κώστα Ρούση εκδηλώσεων αμέσως με-

τά θα απονεύσουμε στην θυγατέρα του κα Αικατερίνη Ρούση τιμητική πλακέτα. Η προσπάθειά μας να τιμήσουμε τον μακαρίτη διανούμενο και συγγραφέα Γιάννη Λυμπερόπουλο με την λειτουργία και πινακοθήκης στο παλιό Δημαρχείο που θα φέρει το όνομά του και το όνομα του ευεργέτου Κλέαρχου Παπαδιαμάντη δεν καρποφόρησε. Εμείς αυτή την προσπάθεια δεν την εγκαταλείπουμε. Είμαστε, όχι από επιλογή, αλλά λόγω των συνθηκών, ένα σωματείο ενοχλητικό. Αγαπάμε όλους αλλά η πραγματικότητα είναι ότι λίγοι μας εκθρεύονται λόγω της δράσης μας, αυτούς δεν θα τους ενοχλούσε η τυχόν αδράνειά μας.

Ανησυχώ γιατί πρέπει σήμερα να κάνουμε την ίδια συζήτηση για τα λουτρά Καβασίλων όπως πριν τριάντα χρόνια περίπου όταν ιδρύαμε την αναπτυξιακή εταιρεία για την ανάπτυξή τους, όπως και για τα λουτρά Αμαράντου ή και για άλλους αναπτυξιακούς στόχους, όπως για τελεφερίκ στον όγκο της Γκαμήλας ή για αξιοποίηση των κατασκευών της Πηγής, για την οποία υπάρχει σχετική μελέτη ή για την μεταφορά των νερών του λάκου Αμαράντου στην Κόνιτσα, για την οποία επίσης υπάρχει μελέτη.

Πότε θα μονιάσουμε και θα δούμε σοβαρά πώς να αξιοποιήσουμε το Κέντρο Παιδικής Μέριμνας που βρίσκεται σε τέλμα έχοντας εκ των προτέρων εναλλακτικές λύσεις που θα προτείνουμε στην ράθυμη και αδιάφορη πολιτεία;

Πότε θα δούμε σοβαρά την περαιτέρω αξιοποίηση του κτιρίου της Λαϊκής Βάσης έχοντας πάλι εκ των προτέρων εναλλακτικές προτάσεις που θα προέλθουν από σοβαρή διαβούλευση όλων μας, ακόμη και ειδικών μη Κονιτσιωτών;

Τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα του τόπου μας και όλης της Ελλάδας, άνθρωποι και περιβάλλον, φυσικό και πολιτιστικό, μένουν στο ράφι.

Δημοτική Αρχή, κρατικοί λειτουργοί και πολίτες πρέπει να τρέξουμε. Για να μην υποχρεωθούμε να πούμε κατά τον αείμνηστο καθηγητή μας Νίκο Ρεμπέλη ότι φθάσαμε από την κατάσταση «ουκέτι καιρός» στην κατάσταση «μηκέτι καιρός», δηλαδή από το δεν ήρθε ακόμη ο καιρός στο πέρασε ο καιρός. Τον βασανισμένο τόπο μας δεν κληρονομήσαμε από τους γονείς μας αλλά τον δανειστήκαμε από τα παιδιά μας και αυτά θα μας δικάσουν και θα μας καταδικάσουν όχι μόνο για τις αχαμνές μας (κατά Μακρυγιάννη) πράξεις αλλά προπάντων για τις παραλείψεις μας.

Θα ακολουθήσουν οι εισηγήσεις του κου Γιάννη Τσαρούχη και του κου Βασίλη Κουκέση.

Εύχομαι « Η Παναγιά μαζί μας», καλή διασκέδαση στα πανηγύρια μας, καλό υπόλοιπο καλοκαίρι και όλοι του χρόνου υγιείς και δυνατοί να ξαναβρεθούμε σε μια λιγότερη μελαγχολική ατμόσφαιρα.

* * *

κ. Βασ. Κουκέσης

Κύριε Δήμαρχε,

Φίλτατε στρατηγέ κύριε Κώστα Δάφνη, ανώτατε εισαγγελέα της στρατιωτικής δικαιοσύνης.

Δημοτικοί παράγοντες, ελλογιμώτατοι κ.κ. καθηγητές και καθηγήτριες του Γυμνασίου και Λυκείου, εν ενεργεία και μη, μας συγκινείτε τα μάλιστα με την ευγενική σας παρουσία, φίλοι και μέλη του συνδέσμου μας, κυρίες και κύριοι.

Με την δική μου εισήγηση περατώνεται η τριλογία, ως προς το θέμα των συγχρόνων επίκαιρων προβληματισμών, που ταλανίζουν βάνουσα την μικρή κοινωνία μας, ώστε να δοθεί το έναυσμα και το ερέθισμα, για τον εποικοδομητικό διάλογο, που θα ακολουθήσει. Ο καθείς που θέλει να λάβει θέση, να έχει πρόταση ή προβληματισμό, θα ακουστεί, με την δέουσα προσοχή και σοβαρότητα. Τελευταίοι θα ομιλήσουν οι αρχηγοί της αντιπολιτεύσεως και θα κλείσει ο κ. δήμαρχος. Μετά την επίσκεψη στον εκθεσιακό χώρο της φωτογραφίας, της εποχής αειμνήστου Κων/νου Ρούση, θα ακολουθήσει γεύμα συναδελφώσεως, ψυχικής ευωχίας και ανατάσεως στον «Βοϊδομάτη». Επιθυμία μας είναι να παρευρεθείτε όλοι.

Αυτά αντί προλόγου.

Πάντα οι ομιλητές είθισται να ωραιοποιούν τα γεγονότα και πάντως υπό το πρόσχημα της ελπίδας και της αισιοδοξίας να παρουσιάζουν το λυκαυγές του μέλλοντος και της επόμενης μέρας πε-

ρίπου ιδανικό.

Η εντολή όμως που έλαβα από το Δ.Σ. του συνδέσμου μας, στην σύντομη εισήγησή μου, είναι να παρουσιάσω το πραγματικό, το συγγνό και τραγικό πρόσωπο της Κόνιτσας και της ευρύτερης περιοχής της, όπως διαγράφεται και καταγράφεται τώρα.

Όστε στην σύγχρονη Ελλάδα του πολιτικού αμοραλισμού, της πολιτικής εξαθλίωσης, της πολιτικής ανυπαρξίας και της καταβαράθρωσης κάθε μορφής κοινωνικής και ηθικής αξίας, καλούμεθα, αγαπητοί μου, να αποδεχτούμε μοιρολατρικά την έννοια αλλά και την ουσία της παρακμής και μάλιστα σε όλα της τα επίπεδα. Της παρακμής που μας επέβαλαν χωρίς να φταίμε, της παρακμής που μας επέβαλαν χωρίς να μας ρωτήσουν, της παρακμής που μας επέβαλαν, λες και εδώ δεν είναι Ελλάδα, σαν να μην υπάρχουμε ως πολίτες αυτού του τόπου. Αυτή την παρακμή που βιώνουμε καθημερινά όλοι μας, σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής μας.

Προ εικοσαετίας, ο έχων την τιμή να σας ομιλεί, χωρίς οίηση και αυταρέσκεια, είχα γράψει πολλές φορές και είχα διαμηνύσει σε «υψηλόβαθμα ώτα» μη ακουόντων, ότι με τους τοπικούς ρυθμούς μας «αργά-αργά τα βόδια» και την ολοσχερή απουσία της πολιτείας, σε είκοσι χρόνια ενδεχομένως, θα μιλάμε, για αμφισβητούμενες εθνικά περιοχές, που στην Κόνιτσα μάλιστα, στην ακριτική γη των συνόρων... Ιδού λοιπόν ο κίνδυνος προς των πυλών...

Η εγκατάλειψη και η ερήμωση της περιοχής μας από ανθρώπινο δυναμικό δημιούργησε δυσαναπλήρωτο κοινωνικό έλλειμμα. Το 1959, μαθητής της 6ης δημοτικού ενθυμούμαι ότι ο αείμνηστος διδάσκαλός μας Θωμάς Ζώνης έλεγε: «Πληθυσμός επαρχίας Κονίτσης 17.400 κάτοικοι. Παλαιότερα 19.500», αλλά είναι αδιευκρίνηστο, εάν αυτό ήταν προ του πολέμου ή μετά. Αναφέρομαι ενδεικτικά σε δύο μόνο περιπτώσεις. Για την Αγία Παρασκευή (Κεράσοβο) -έχω επίσημο έγγραφο στα χέρια μου του 1960- που αναφέρεται σε πληθυσμό κατοίκων 2.500 και αριθμό μαθητών στο δημοτικό σχολείο 380. Ορθά ακούσατε, όσους μαθητές δεν είχαν και τα τρία δημοτικά της Κόνιτσας μαζί. 420 μαθητές σε παλαιότερες εκδοχές, μου είπε ο αγαπητός φίλος μου και επίλεκτο μέλος του συνδέσμου μας κ. Κώστας Παπαγιάννης, τελευταίος γραμματέας της κοινότητας. Σήμερα δεν υπάρχει σχολείο, από πολλά χρόνια και οι κάτοικοι του μεγαλύτερου χωριού της επαρχίας μας, τους χειμερινούς μήνες δεν υπερβαίνουν τους 50-60. Σήμερα από τα σαράντα οχτώ χωριά της επαρχίας μας, μόνο το Δίστρατο και η Λυκόρραχη έχουν σχολείο.

Η δεύτερη περίπτωση αφορά το Δίστρατο, που τύποις πλέον υπάγεται στην Κόνιτσα, διότι ουσία πολιτεύεται και δραστηριοποιείται με την πόλη των Γρεβενών, όπου βρήκε ευκολότερη πρόσβαση, πλουσιότερη και αφθονότερη αγορά και τούτο λόγω της ολιγωρίας της

Κόνιτσας, που εκώφευσε στα πρώτα μηνύματα και στις κραυγές απόγνωσης και αγωνίας των κατοίκων του Διστράτου και ενθυμούνται οι παλαιότεροι τι θέλω να πω. Δεν ήθελαν οι Διστρατσιώτες να αποστούν από την Κόνιτσα.

Επί χρόνια και χρόνια ταλαιπωρούνται με τον δύσβατο και κακοτράχαλο δρόμο, όπου είχαν χαθεί πολλές ανθρώπινες ζωές επιτόκων και άλλων αρρώστων, που δυστυχώς δεν πρόλαβαν, ή δεν μπόρεσαν να έλθουν έγκαιρα στο τότε νοσοκομείο μας. Ωστόσο η ζωή μας τους δικούς της νόμους, επέβαλε τους σημερινούς όρους και συμβιβασμούς. Μιλάω για τα δύο μεγαλύτερα χωριά της επαρχίας μας και την δύστηνη μοίρα, που τους επεσώρευσε το άδοξο τέλος. Για την κατάντια των υπόλοιπων χωριών μας, δεν θα μιλήσω, γιατί είναι γνωστή. Λυπάμαι μόνο, γιατί στα χωριά της επαρχίας μας κατοικούσε το εγυνέστερο είδος ανθρώπων, άνθρωποι γεμάτοι αρχοντιά και ψυχικό μεγαλείο, ίσως αρκετοί φτωχοί, μα πάντως όλοι τους, πέρα για πέρα πραγματικοί αριστοκράτες, με όλη την σημασία της λέξεως. Τους έζησα σαν επαγγελματίας σαράντα χρόνια και μπορώ να επιβεβαιώσω την κατάθεσή μου αυτή. Ήταν όλοι τους γνήσιοι αριστοκράτες. Αυτά για τα χωριά.

Η Κόνιτσα; Μα η Κόνιτσα ζούσε αποκλειστικά από τα χωριά της, αυτά ήταν ο οικονομικός της πνεύμονας και εφ' όσον αυτά «κήρυξαν πώχευση» και αυτή ψυχορραγεί χωρίς ελπίδα και μέλ-

λον. Δηλαδή αφύλακτη και ανοχύρωτη πόλις, βορά της όποιας ορέξεως και βουλιμίας; Δηλαδή ακούν τον επιθανάτιο ρόγχο μας και ετοιμάζονται να μας βάλουν ταφόπλακα; Μα και η Κόνιτσα είναι Ελλάδα και πρέπει να ζήσει. Μόνο που η φωνή αυτή δεν ακούστηκε ποτέ πολύ δυνατά, για να φτάσει εκεί, που έπρεπε να ακουστεί.

Η εσωτερική μετανάστευση εξ άλλου, δρόμο που εξ ανάγκης πολλοί από εμάς ακολουθήσαμε, έπαψε προ πολλού να αποτελεί διέξοδο και στο αδιέξοδο που επακολούθησε βρέθηκαν εγκλωβισμένοι οι εναπομείναντες κάτοικοι με τραγικά διλήμματα. Το σενάριο όμως έχει συνέχεια. Κόνιτσα ώρα μηδέν...

Σε παλαιότερα χρόνια καταργήθηκαν οι εξής δημόσιες υπηρεσίες στην Κόνιτσα, επί τροχάδην:

1. Γραφείο Πρόνοιας, εστεγάζετο στον κάτω όροφο της οικίας Σακελλάριου

2. Γραφείο Τεχν. Υπηρεσιών δήμων και κοινοτήτων, στην σημερινή οικία Γ. Βαδάση.

3. Π.Ι.Κ.Π.Α. στον χώρο που λειτουργεί σήμερα ΚΑΠΗ.

4. Δημόσιο πρότυπο κτήμα στον κάμπο με τις πρότυπες καλλιέργειες.

(Εδώ πρωτοκαλλιεργήθηκαν και διαδόθηκαν σε όλη την Ελλάδα τα μήλα golden, το πεπόνι της Κόνιτσας, διάφορες ποικιλίες ροδακίνων, κερασιών, φράουλας, φουντουκιών, διάφορες ποικιλίες σιτηρών και λοιπών καλλιεργειών

ήσσοнос σημασίας).

5. Γραφείο πολεοδομίας, στην οικία οικογ. Ντούτη.

6. Κατάργηση του Γ' γραφείου δημοτικής εκπαίδευσης.

7. Κατάργηση Αναγνωστοπουλείου Γεωργικής Σχολής. Για την προσφορά της και τα επιτεύγματά της, θα πρέπει να μιλάμε για ώρες, αν θέλουμε να έχουμε, μικρή γεύση των πεπραγμένων της.

Στις μέρες μας οι ρυθμοί καταγραφής είναι εντονότεροι:

1. Το συγκρότημα του ΟΤΕ Κόνιτσας, με το διοικητικό και τεχνικό προσωπικό κλείνει οριστικά πριν δύο χρόνια.

2. Το υποκατάστημα της εμπορικής Τράπεζας, καταργείται.

3. Το αγροτικό κτηνιατρείο καταργείται, αψυχολόγητα, φαίνεται πως στα Γιάννενα ή την Αθήνα θα βρει τον πραγματικό του προορισμό....

4. Το γραφείο πολεοδομίας αποτελεί παρελθόν.

5. Ακολουθεί η κατάργηση της Οικονομικής εφορείας (ερώτημα: Τι έκαναν δέκα υπάλληλοι τόσα χρόνια; Δεν είχαν αντικείμενο εργασίας;).

6. Ο υποβιβασμός του νοσοκομείου μας σε Κέντρο Υγείας. Τοπική αντίδραση: Πλήρης σιωπή και σιγή.

7. Ακόμη τραγικότερο, μεθοδεύεται η μεταφορά του Κέντρου Υγείας στο Καλπάκι, και για να προλάβω ψιθύρους και άναρθρες κραυγές επαναλαμβάνω, μεθοδεύεται η μεταφορά του Κέντρου Υγείας στο Καλπάκι.

8. Κατάργηση της δημόσιας βιβλιοθήκης της Κόνιτσας, συγχώνευση το ονομάζουν επί το ευπρεπέστερον, για να εξωραϊσουν το ανοσιούργημα.

Για την βιβλιοθήκη αυτή επρωτοστάτησε και εμόχθησε με απίθανες πρωτοβουλίες και απίστευτες ενέργειες ενός τεραστίου πνευματικού αναστήματος ιεράρχης, ο επιφανής μητροπολίτης της Ιεράς Μητροπόλεως, Δρυινουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης κυρός Χριστόφορος Χατζής και ένας οραματιστής συμπατριώτης μας, ο αείμνηστος Νικόλαος Τσάκας. Αυτά αντί μνημοσύνου ώστε «αντί του μάννα χολήν, αντί του ύδατος όξος».

9. Υποκατάστημα ΙΚΑ Κόνιτσας, καταργείται επίσης

10. Αποδυνάμωση και συρρίκνωση σε ανθρώπινο δυναμικό του Α.Τ. Κονίτσης, σε σημείο που αδυνατεί να ανταποκριθεί, έστω και στοιχειωδώς, στις ανάγκες του τόπου μας και δεν επιτρέπεται περαιτέρω σχολιασμός, για ευνόπτους λόγους.

11. Ante portas η κατάργηση του ημικατηρημένου ήδη ιστορικού 583 Τ.Π. Ανατριχιάσατε; Το ίδιο και γω. Τι χρείαν έχομε άλλων μαρτύρων;

Τι γίνεται λοιπόν με την Κόνιτσα;

Λένε πως η ελπίδα πεθαίνει τελευταία. Υπάρχει ελπίς; Με πολλή περίσκεψη και περισυλλογή απαντώ πως δεν έχω απάντηση. Και δεν έχω απάντηση, γιατί όταν έπρεπε να βροντοφωνάξουμε και να κινήσουμε γη και ουρανό, δηλώσαμε απόντες... Όταν έπρεπε να κινη-

τοποιοιθούμε, για να προασπίσουμε ό,τι οριστικά χάσαμε, καθήκαμε μεταξύ μας, όταν έπρεπε να θέσουμε σθεναρά προτων ευθυνών τους άρχοντες και πολιτεία, προτιμήσαμε την ένοχη σιωπή και γενικώς, για να μην μακρυγορώ, υπήρξαμε και δειλοί και μικροί και άφρονες γι' αυτό τώρα «απολαμβάνουμε» τα επίχειρα και της ανυπαρξίας μας και της μικροσκοπιμότητας που, εν πολλοίς, υπηρετήσαμε. Αυτή είναι η αλήθεια. Υπάρχει ελπίς;

Επειδή όμως η πολιτική και κοινωνική συγκυρία είναι προφανώς άδηλη και εν πολλοίς απροσδιόριστη αγαπητοί μου, «Στώμεν καλώς».

Και όσοι αντιλαμβανόμαστε τη σοβαρότητα της κρίσης του τόπου μας πρέπει να ομολογήσουμε ομοθυμαδόν πως εξέπνευσαν πλέον τα όρια και δεν υπάρχουν περιθώρια για αντιπαλότητες. Ο κίνδυνος ελλοχεύει επί θύραις και εάν ληστοσυμμορίες αρχίσουν, ήδη άρχισαν, να εισβάλλουν στον αφύλακτο Ελλαδικό χώρο, μη σεβόμενοι ζωή, τιμή, περιουσία των ακριτών του τόπου μας, το μέλλον προβλέπεται, όχι αβέβαιο, αλλά εφιαλτικό και ζοφώδες. Υπερβολές, θα πει κάποιος. Μακάρι, πάντως αυτό το σχέδιο εξυφαίνεται για το εγγύς μέλλον και θυμηθείτε το.

Και οι αιθεροβάμονες και οι κατ' επάγγελμα αμφισβητίες, πάντα δοκνησοφοι και οισηματίες, που θα προσπαθήσουν τάχα να διασκεδάσουν τους φόβους μας με φρούδες ελπίδες, εξωραϊζοντες την κατάσταση, ας καταλάβουν

επί τέλους πως οι αρρωστημένες νοοτροπίες, η μωρία και οι κρετινισμός αποτελούν συμπτώματολογία, που παραπέμπει στη σφαίρα της ψυχιατρικής. «Στώμεν καλώς».

Νοιώθω και αισθάνομαι πικραμένος, προδομένος και αγανακτισμένος, όπως όλοι σας, το βλέπω και το εισπράττω στο βλέμμα σας και στα πρόσωπά σας διαβάζω την απογοήτευση. Αλλά η αντίδραση είναι αμφίδρομη, γιατί το ίδιο εισπράττετε και σεις. Και γεννάται εύλογο το ερώτημα. Είναι σωστό η μπάρα που κλείνει, γιατί πρέπει να κλείνει την είσοδο της χαράδρας στην διέλευση, στην παράνομη διέλευση οχημάτων, να είναι μονίμως διαρρηγμένη; Πρέπει οι υπηρεσίες να καταφύγουν σε ένδικα μέσα προστασίας; Απαράδεκτο. Αγωνιούμε λοιπόν, διότι το μονοπάτι αυτό της χαράδρας Στομίου, πρόκειται προσεχώς να το περπατήσουν, πλην των γηγενών, χιλιάδες Κύπριοι προσκυνητές, τους οποίους η Αρχιεπισκοπή Κύπρου τους προγραμματίζει, για θρησκευτικό τουρισμό στο νομό και στην επαρχία μας, μόλις ολοκληρωθούν οι εργασίες επέκτασης του αεροδρομίου Ιωαννίνων, που φαίνεται πως καρκινοβατεί. Το μονοπάτι λοιπόν αυτό πρέπει να έχει υποδομές και αποδεκτές προδιαγραφές, για να είναι και ακίνδυνο και ευκόλως προσπελάσιμο σε κατάσταση κινδύνου και ανάγκης και δεν είναι σε καμία περίπτωση καπρίτσιο δικό μας.

Επίσης Ισραηλινοί, λάτρεις του βου-

νού και του ορεινού όγκου, προτίθενται κατά χιλιάδες κατ' έτος να επισκέπτονται τις παρυφές της Γκαμήλας και της κορυφές της Νταβάλιστας, για λόγους αναψυχής και αθλήσεως. Το μοναδικό εμπόδιο είναι η ολοκλήρωση του αεροδρομίου, όπως προείπα. Αλλά θα πληροφορηθείτε πολύ περισσότερο στο εγγύς μέλλον.

Με υποδομές όμως ανύπαρκτες, η όποια καλή εκκίνηση, έχει σύντομο και τραγικό τέλος... Επίσης άλλη παράμετρος.

Ποιος φορέας κάλεσε ποτέ τους καλοπροαίρετους επαγγελματίες των επαγγελμάτων υγείας του τόπου μας, να τους κάνει ταχύρρυθμα σεμινάρια υγιεινής των ειδών διατροφής που διακινούν, κατά τρόπο εμπειρικό και ενδεχομένως ακατάλληλο και επικίνδυνο;

Ποιος φορέας κάλεσε ποτέ τους επαγγελματίες που προσφέρουν προϊόντα τουρισμού, να τους αναπτύξει και να τους εμφυσήσει ανάλογη τουριστική συμπεριφορά;

Ποιο γραφείο υποδοχής έχομε στον Δήμο, που να υποδέχεται τους επισκέπτες – τουρίστες, να προσφέρει φιλόξενα ένα ποτήρι νερό και να τους κατευθύνει σωστά στους εντόπιους προορισμούς, τουλάχιστον Χριστούγεννα, Πάσχα, Αύγουστο και γιατί όχι όλο τον χρόνο, ακόμη και με εθελοντική προσφορά; Ο τουρισμός σήμερα είναι όχι μόνο μία οικονομική φιλοσοφία αλλά μία απέραντη επιστήμη, που διδάσκεται σε διακεκριμένα πανεπιστήμια της αλ-

λοδαπής, με μεθοδικότητα, που συμβάλλει καθοριστικά στην οικονομική εξέλιξη και άνοδο της ευημερίας των κρατών, που γνωρίζουν να την χρησιμοποιούν σωστά.

Και η αγωνία μας κορυφώνεται έτι πλέον. Προσπαθούμε αγωνιωδώς να βρούμε αίθουσα να στεγάσουμε πινακοθήκη, κτήριο να στεγάσουμε δημοτικό μουσείο, χωρίς αποτέλεσμα, ως τώρα. Προσπαθούμε, να μας παραχωρηθεί μια μικρή άχρηστη αίθουσα, για τις ανάγκες του συνδέσμου μας. Έχομε μεγάλο αρχείο και πολύτιμο υλικό και δεν μπορούμε κάπου να το εναποθέσουμε.

Ακούσατε από τον κ. Γκότσο προηγουμένως μία εν συνόψει επιτομή των πεπραγμένων μας. Τρία χρόνια τώρα, ο σύνδεσμος αποφοίτων προβληματίσε, ώθησε και πίεσε, καλοπροαίρετα πάντα, για την ανύψωση του πολιτιστικού και μορφωτικού επιπέδου του τόπου μας. Ποιος ψιθυριστής μπορεί να πει ευθαρσώς, πως ήμασταν αρνητικοί και προσφέραμε κακή υπηρεσία; Αλλά ούτε και για τα καλά και ευάρεστα ακούγεται ο καλός λόγος. Μόλις προχθές Κυριακή πληροφορήθηκα, όλως τυχαίως, ότι, σε αίθουσα του παλαιού Δημαρχείου λειτουργεί μια έκθεση αγιογραφίας ερασιτεχνών Κονιτσιωτών αγιογράφων. Την επισκεφθήκαμε και μείναμε κατάπληκτοι. Μία άριστη προσπάθεια, με ανυπολόγιστες μελλοντικές προεκτάσεις και αξίες την οποία, όχι μόνον δεν προβάλαμε δεόντως, αλλά μου δημιουργήθη-

κε η εντύπωση, ότι αποκρύψαμε μία κορυφαία εκδήλωση, που τιμά τον τόπο μας.

Ποιό είναι το επόμενο βήμα; Υπάρχει;

Στον εποικοδομητικό διάλογο που θα επακολουθήσει, καλείστε σεις, που θεωρείτε οι πλέον επαίοντες, γιατί μέσα σας καίει ζωντανή η φλόγα και η αγωνία για το μέλλον του δύσμοιρου τόπου μας, να εκφέρετε λόγο και να εκφράσετε θέση, γνώμη και άποψη. Ό,τι θετικό προκύψει, σας διαβεβαιώνουμε, πως το Δ.Σ. του συνδέσμου μας, θα το προσκομίσει ως πρόταση στο δημοτικό συμβούλιο προς υλοποίηση, διότι η γνώση αποτελεί πάντα το ισχυρότερο όπλο και η ενημέρωση οδηγεί σε προβληματισμούς, σκέψεις, ενεργοποίηση, αντίδραση. Άλλωστε οι μάχες, κυριολεκτικά και μεταφορικά, πρέπει να δίδονται, όχι κατ' ανάγκην για να κερδηθούν, αλλά επειδή, όσοι συνηθίζουν να πολεμούν, δεν καταθέτουν αμαχητί τα όπλα και ας ευχηθούμε, του Πανδομάτορος συνεργούντος, να αναγεννηθούμε εκ της τέφρας μας.

* * *

κ. Ι. Τσαρούχης

Κύριε Δήμαρχε, αγαπητοί προσκεκλημένοι.

Δεν έχω σκοπό να κάνω εισήγηση για κάποιο συγκεκριμένο θέμα, θέλω

όμως να κάνω κάποιες σημαντικές επισημάνσεις.

Είμαστε ο «Σύνδεσμος Αποφοίτων Γυμνασίου Λυκείου Κόνιτσας» και ως εκ τούτου θα έπρεπε και πρέπει η κύρια δραστηριότητά μας να είναι η ενασχόλησή μας με την νεολαία και ο τρόπος εξεύρεσης λύσης των προβλημάτων που την απασχολούν. Πράγμα που δεν τα καταφέραμε μέχρι τώρα.

Τα προβλήματα που απασχολούν τους νέους μας μέσα και έξω από το σχολείο είναι πάρα πολλά και δεν νομίζω ότι τώρα θα πρέπει να τ' απαριθμήσουμε.

Θα πρέπει όμως να συναντηθούμε με τους καθηγητές, τους δασκάλους, τους συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων, τους ίδιους τους νέους, όπου θα συζητηθούν τα προβλήματα και όλοι μαζί θα προσπαθήσουμε να βρούμε τρόπους για την επίλυσή τους.

Πρωταρχικός στόχος μας ήταν να βοηθήσουμε τους νέους στην προσπάθειά τους να προοδεύσουν, να αξιοποιήσουν σωστά τον ελεύθερο χρόνο τους, στο να βρουν διέξοδο στα προβλήματά τους. Η επιθυμία μας αυτή, ήταν η αιτία που μας οδήγησε στην δημιουργία του Συνδέσμου Αποφοίτων.

Μέχρι τώρα δεν δραστηριοποιηθήκαμε σ' αυτόν τον τομέα, δεν ασχοληθήκαμε καθόλου μαζί τους. Ελπίζω να επανορθώσουμε από εδώ και πέρα.

Ασχοληθήκαμε όμως με θέματα και προβλήματα που απασχολούν γενικά τον Δήμο μας, που απασχολούν μι-

κρούς και μεγάλους. Εδώ ακριβώς θα αναφερθώ και στην δεύτερη επισήμανση: για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του τόπου μας θα πρέπει να υπάρχει στενή συνεργασία του Συνδέσμου μας με τον Δήμο. Εδώ πάλι δεν τα καταφέραμε. Γιατί άραγε; Για να λυθούν τα προβλήματα χρειάζεται η συλλογική προσπάθεια των φορέων, των πολιτών και η Δημοτική αρχή δεν θα πρέπει να αγνοείται.

Η γνώση, η εμπειρία, η εξειδίκευση είναι στοιχεία που απαιτούνται και θα βοηθήσουν ώστε να βρεθούν οι σωστές λύσεις. Από το λύκειο Κόνιτσας έχουν αποφοιτήσει πάρα πολλοί που έχουν τα προσόντα αυτά και πιστεύουμε πως ευχαρίστως θα ανταποκρίνονταν στο κάλεσμά μας. Σήμερα λοιπόν είναι η ευκαιρία να δημιουργηθεί ένας κατάλογος όλων αυτών των αποφοίτων, που

όταν ο Δήμος ή άλλος φορέας χρειασθεί την βοήθειά τους να μπορέσει να τους βρει. Αυτόν τον κατάλογο, κύριε Δήμαρχε, θα σας τον παραδώσουμε γιατί σίγουρα θα τον χρειαστείτε.

Γι' αυτό θα σας παρακαλούσα να γράψετε όλοι τα στοιχεία σας σε ειδικό έντυπο που υπάρχει έξω στην γραμματεία και θα βοηθούσατε πολύ αν μας γνωστοποιήσετε τις διευθύνσεις και άλλων αποφοίτων.

Μετά τις εισηγήσεις των ομιλητών έλαβαν το λόγο και τοποθετήθηκαν οι κ.κ. Δάφνης, Δ. Ντάφλης, Παγκέ, Γ. Τάσιος, Κ. Πύρρος, Ν. Μπαλάφα, Μ. Ντίνος, Ν. Εξάρχου, Α. Παπασπύρου και έκλεισε ο Δήμαρχος κ. Γαργάλας την εκδήλωση, τονίζοντας ότι πρέπει όλοι μαζί να συντονίσουμε τις προσπάθειές μας για το καλό του τόπου.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ

Με την υπ' αριθμ. 11/2013 Διάταξη της Ειρηνοδίκου Κόνιτσας γνωρίστηκε το Σωματείο με την επωνυμία «ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ ΑΛΙΕΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑΣ - Α.Σ.Ε.Α.Κ.», με έδρα την Κόνιτσα, καταστατικό που αποτελείται από είκοσι τέσσερα (24) άρθρα και με τους ειδικότερους σκοπούς που αναγράφονται στο καταστατικό του.

Ιωάννινα, 17 Σεπτεμβρίου 2013

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Ταχ. Δ/ση: Κόνιτσα 44100

τηλ. Φαξ: 2655024144

email: kdedkonitsas@yahoo.gr

Πληρ. Αθανασίου Μαίρη

Κόνιτσα 1-7-2013

Αρ.Πρωτ.471

Προς

το Ίδρυμα «Μόρφωσις Νεολαίας»
(υπόψη κ. Οικονόμου Γεωργίου)
κοιν. κ. Δρόσο Λάμπρο
κ. Δόση Γεώργιο

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Σας παρακαλούμε να μεταφέρετε τις ευχαριστίες μας σε όλο το Δ.Σ. του Ιδρύματος «Μόρφωσις Νεολαίας», που η φετινή απονομή των χρηματικών επάθλων στους πρωτεύοντες μαθητές-τριες της τελευταίας τάξης των ακριτικών σχολείων του Νομού Ιωαννίνων, έγινε στο Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου Κόνιτσας, στις 30 Ιουνίου 2013.

Σας ευχαριστούμε για την ενθάρρυνση που προσφέρετε στα παιδιά μας και για το γεγονός ότι στηρίζετε το θεσμό της αποκέντρωσης και μάλιστα σε μια εποχή που η επαρχία δέχεται συγγνή επίθεση και απογυμνώνεται εξ αιτίας των μνημονιακών επιλογών και όσους τις υπηρετούν.

Θα θέλαμε επίσης να σας ευχαριστήσουμε, κ. Πρόεδρε, για τη δική σας παρουσία εδώ ως Προέδρου του Ιδρύματος «Μόρφωσης Νεολαίας» και ως Προέδρου της Πανηπειρωτικής, καθώς και τον κ. Λάμπρο Δρόσο, εμπνευστή του ιδρύματος και τον κ. Γιώργο Δόση, Γενικό Γραμματέα της Πανηπειρωτικής για την τιμή που μας κάνανε.

Θα χαρούμε να συνεργαστούμε μαζί σας και σε άλλα πεδία για το καλό του τόπου μας.

Ως αντίδωρο σας στέλνουμε υλικό που αφορά στη φύση και τον πολιτισμό της επαρχίας Κόνιτσας.

Με τιμή
Η Αντιδήμαρχος
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΤΣΟΥΒΑΛΗ-ΤΣΑΡΟΥΧΗ

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Πολιτιστικά, Μάιος-Σεπτέμβριος 2013

ΜΑΙΟΣ

19 Μαΐου, Επιστημονική Ημερίδα για τα 100 χρόνια ελεύθερη Κόνιτσα
«Από την Οθωμανική αυτοκρατορία στο ελληνικό κράτος» Κόνιτσα

ΙΟΥΝΙΟΣ

1-2 Ιουνίου, “Εύαθλος”, Αγώνες περιπέτειας. Αθλητικό, πολιτιστικό, περιβαλλοντικό και τουριστικό γεγονός, αφιερωμένο στη προστασία του Αώου

1 Ιουνίου, Παραδοσιακοί Χοροί, στις 9.30 μ.μ. Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας

1 Ιουνίου, Μουσική εκδήλωση με το συγκρότημα παραδοσιακής και έντεχνης μουσικής του Δημήτρη Υφαντή, στις 10.00 μ.μ. Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας

5 Ιουνίου, Ημέρα περιβάλλοντος, Προστατεύω τον Αώο, (Οργάνωση Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων)

13 Ιουνίου, Εκδήλωση με αφορμή τη λήξη της σχολικής χρονιάς του Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου Διστράτου

16 Ιουνίου, Πεζοπορία προς τη Μονή Στομίου με το Πάρκο Β. Πίνδου

19 Ιουνίου, Ημερίδα: “**Η σημασία της περιοχής της Κόνιτσας για τη διάσωση του Ασπροάρη (Κουκάλογο)**”, συνδιοργάνωση Δήμου Κόνιτσας, Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης-Πραμάντων και Ορνιθολογική. 7.30μ.μ., Συνεδριακό Κέντρο Δήμου Κόνιτσας

25 Ιουνίου, Ημερίδα: “**Η προστασία του Αγριόγιδου**”, συνδιοργάνωση με την Αποκεντρωμένη Αυτοδιοίκηση Ηπείρου, Δ. Μακεδονίας. Συνεδριακό Κέντρο Δήμου Κόνιτσας

27 Ιουνίου, Μουσική εκδήλωση με τους μαθητές-τριες του Ωδείου Κόνιτσας και την Παιδική Χορωδία. Συνεδριακό Κέντρο Δήμου Κόνιτσας

28 Ιουνίου- 1η Ιουλίου, συμμετοχή του Χορευτικού Ομίλου της Κόνιτσας στο Πανελλήνιο Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών Πάρου

Ιούλιος

Αθλητικό Γεγονός:

3-7 Ιουλίου, Πανελλήνιο Πρωτάθλημα της άρσης βαρών ανδρών και γυναικών στην Κόνιτσα

Κόνιτσα- Όλυμπος 24:

5 Ιουλίου, Κόνιτσα- Όλυμπος 24, 2η χρονιά, στις 22:00, έξι αθλητές θα ξεκινήσουν από την Κόνιτσα με ποδήλατα, με σκοπό να φτάσουν στην κορυφή του Ολύμπου σε 24 ώρες, στόχος η παροχή βοήθειας στο «Φάρο του Κόσμου»

Με τους Ηπειρώτες της Δράμας:

6-7 Ιουλίου, Η Χορωδία Παραδοσιακής Μουσικής του Δήμου Κόνιτσας συμμετέχει στο 10ο Φεστιβάλ Δημοτικού χορού και τραγουδιού Δήμου Δράμας

Αφιέρωμα στον Γέροντα Παΐσιο:

13-14 Ιουλίου, Η Κόνιτσα τιμά τη μνήμη του τέκνου της, πατρός Παΐσιου

Τιμή στη Γυναίκα της Πίνδου:

20 Ιουλίου, Εορτασμός της Γυναίκας της Πίνδου στη Φούρκα Κόνιτσας (συνδιοργάνωση με την Περιφέρεια Ηπείρου)

Θρησκευτική Γιορτή:

20 Ιουλίου, Γιορτή Προφήτη Ηλία στο Δίστρατο

Θερινό Πανεπιστήμιο:

24 Ιουλίου – 9 Αυγούστου, 8ο Διεθνές Θερινό Σεμινάριο Κόνιτσας: Ανθρωπολογία, Εθνογραφία και Συγκριτική Λαογραφία του Βαλκανικού Χώρου

Οδοιπορικό στα πέτρινα γεφύρια:

24 Ιουλίου, Διάσχιση μονοπατιού από Αγία Βαρβάρα ως τον Πύργο. Αυτοψία της διαδρομής των 4 πέτρινων γεφυριών με τη συμμετοχή ειδικών και αποτύπωση με GPS. Στόχος η συντήρηση του γεφυριού της Όρλας και η ανάπτυξη πεζοπορικών διαδρομών του Δήμου Κόνιτσας, συνεργασία με την Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου

Βραδιά με το Νίκο Φιλιππίδη, αφιέρωμα στην παραδοσιακή μουσική:

28 Ιουλίου, Ταξίδι στην παράδοση με μουσική και χορό στην κεντρική πλατεία Κόνιτσας, συμμετέχουν τα χορευτικά συγκροτήματα, έναρξη 9.30 μ.μ.

Αφιέρωμα στην προστασία του Αώου:

29 Ιουλίου, βραδιά κινηματογράφου αφιερωμένη στην προστασία των νερών του Αώου «Ο Ηρακλής, ο Αχελώος και η Γιαγιά μου» του Κοτσιαμπασάκη με θέμα τις συνέπειες από την εκτροπή των νερών, κεντρική πλατεία Κόνιτσας

Βραδιά θεάτρου:

29 Ιουλίου, Θεατρική παράσταση, **Η αρκούδα**, από τη θεατρική ομάδα Δήμου Ζίτσας, στη Λαγκάδα

Μουσική εκδήλωση:

31 Ιουλίου, Η Χορωδία παραδοσιακής μουσικής του Δήμου Κόνιτσας στον Αμάραντο

Ιούλιος, Αύγουστος, Έκθεση έργων ξυλογλυπτικής του Θεόδωρου Κήτα, στην πλατεία της Λαϊκής Αγοράς, δίπλα από το "Στέκι"

Αύγουστος

Βραδιές θεάτρου:

1 Αυγούστου, Θεατρική παράσταση, **Το Σκλαβί**, από τη θεατρική ομάδα Δήμου Ζίτσας, Κόνιτσα

2 Αυγούστου, Θεατρική παράσταση, **Η αρκούδα**, από τη θεατρική ομάδα Δήμου Ζίτσας, Πυρσόγιαννη

Γιορτή της κτηνοτροφίας:

2-4 Αυγούστου, Τριήμερο για την κτηνοτροφία, στην Αετομηλίτσα

Γιορτές Αώου στο Πέτρινο Γεφύρι της Κόνιτσας:

3 Αυγούστου, με την **Ελεονώρα Ζουγανέλη**

Στα ίχνη των Αγιογράφων:

4 Αυγούστου, Εγκαίνια Έκθεσης Έργων Χιονιαδιδιών Ζωγράφων και Αγιογράφων στο Μουσείο. Διάρκεια έκθεσης ως τέλος Αυγούστου (συνδιοργάνωση με το Σύλλογο Χιονιαδιδιών)

Βραδιές θεάτρου:

4 Αυγούστου, Θεατρική παράσταση, «**Το αμάρτημα της μητρός μου**» του Γεώργιου Βιζυηνού από το ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων, Κόνιτσα

5 Αυγούστου, Θεατρική παράσταση, **Η αρκούδα**, από τη θεατρική ομάδα Δήμου Ζίτσας, Πύργος

6 Αυγούστου, Θεατρική παράσταση, **Η αρκούδα**, από τη θεατρική ομάδα Δήμου Ζίτσας, Αετόπετρα

9 Αυγούστου, Θεατρική παράσταση, **Η αρκούδα**, από τη θεατρική ομάδα Δήμου Ζίτσας, Λαγκάδα

Εικαστικές τέχνες:

7-11 Αυγούστου, Έκθεση έργων του εργαστηρίου Αγιογραφίας της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Κόνιτσας, στο παλιό Δημαρχείο Κόνιτσας, εγκαίνια 7.30 μ.μ

Βραδιές κινηματογράφου με τις ταινίες του Βαγγέλη Ευθυμίου:

8 Αυγούστου, Κεφαλοχώρι

9 Αυγούστου, Μολυβδοσκεπάστο

Παραδοσιακές γεύσεις:

9 Αυγούστου, 10η Γιορτή πίτας και παραδοσιακό γλέντι, Ελεύθερο (οργάνωση: Μορφωτικός-Εξωραϊστικός Σύλλογος)

Τα πολιτιστικά της Δροσοπηγής:

9 Αυγούστου, Δροσοπηγή, 19:30. Εγκαίνια Έκθεσης Φωτογραφίας “Φωτογραφικά πορτραίτα από την Καστοριά και την περιοχή της, την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα”, του Καστοριανού φωτογράφου, Λεωνίδα Παπάζογλου (1872 - 1918),σε συνεργασία με το “Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης”.

21:00 Λαϊκή βραδιά, στον προαύλιο χώρο του Συνεδριακού Κέντρου (οργάνωση: Αδελφότητα Δροσοπηγιωτών)

10 Αυγούστου: Δροσοπηγή, 19.30, Τιμητική Εκδήλωση- παρουσίαση των Αγροτικών Γιατρών της Δροσοπηγής

21:30 Μουσική παραδοσιακή βραδιά, στον προαύλιο χώρο του Συνεδριακού Κέντρου. (οργάνωση: Αδελφότητα Δροσοπηγιωτών)

9 Αυγούστου, Θεατρική παράσταση, «**Το αμάρτημα της μητρός μου**» του Γεώργιου Βιζυηνού από το ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων, κεράσοβο

Γιορτές Αώου στο Πέτρινο Γεφύρι της Κόνιτσας :

10 Αυγούστου, με τον Γιάννη Κότσιρα

Οδοιπορικό στη Λάκκα Αώου:

10-11 Αυγούστου, Πάδες 3ο Πανελλήνιο Αντάμωμα νέων της Λάκκας Αώου (οργάνωση Πολιτιστικός Σύλλογος «Σμόλικας» Πάδων)

Τα πολιτιστικά της Καστάνιανης

11-15 Αυγούστου, Πολιτιστικές εκδηλώσεις Καστάνιανης, (οργάνωση τοπικοί φορείς)

Τα πολιτιστικά του Κερασόβου:

11 Αυγούστου, Φεστιβάλ χορωδιών (Κεράσοβο), (οργάνωση: Τοπ. Σύλλογος)

Βραδιές κινηματογράφου με τις ταινίες του Βαγγέλη Ευθυμίου:

11 Αυγούστου, Δίστρατο

12 Αυγούστου, Γανναδιό

13 Αυγούστου, Φούρκα

Γιορτές Αώου στο Πέτρινο Γεφύρι της Κόνιτσας:

16 Αυγούστου, με το Γιάννη Χαρούλη και τον Κωστή Πιστιόλη

Οδοιπορικό στη Λάκκα Αώου:

17 Αυγούστου, Γιορτή στο ξύλινο καταφύγιο και ανάβαση ορειβατικών ομάδων στη Δρακόλιμνη και την κορυφή του Σμόλικα, (οργάνωση: Σύλλογος "Αγία Παρασκευή" Παλαιοσελλίου)

Παραδοσιακοί χοροί στην πλατεία της Κόνιτσας:

18 Αυγούστου, με τον Χορευτικό Όμιλο της Κόνιτσας, (συνδιοργάνωση με τους Συλλόγους Γονέων & Κηδεμόνων των σχολείων της Κόνιτσας)

Εικαστικές τέχνες:

Έκθεση έργων του Τμήματος Ζωγραφικής της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Κόνιτσας, στο σαράι της Χάμκως, που φορά ανοίγει τις πόρτες του να υποδεχτεί επισκέπτες

Γνωρίζω τη φύση, αγαπώ, προστατεύω:

31 Αυγούστου, Συμμετοχή στο Γύρο της Τύμφης: TERRA

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Στα ίχνη των Αγιογράφων:

Έκθεση των ανθιδόλων και σχεδίων του Μουσείου Χιονιαδιτών Ζωγράφων- Αγιογράφων σε συνεργασία με την 8η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, στο Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων

Στιγμιότυπο από το 5ο Φεστιβάλ Χορωδιών Παραδοσιακού Τραγουδιού που πραγματοποιήθηκε στην Αγία Παρασκευή (Κεράσοβο) στις 11 Αυγούστου 2013.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ «ΜΕΓΑΛΗΣ ΙΔΕΑΣ»

ΤΟΥ ΑΝΕΣΤΗ ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗ

(συνέχεια από το προηγούμενο)

Το 1920 εγκαινιάστηκε με μία ελληνική επιτυχία. Στις αρχές Ιανουαρίου το 2ο Σύνταγμα πεζικού αντιμετώπισε νυχτερινή επίθεση των Τούρκων, από τις υπώρειες του Τμώλου ως τον Έρμο ποταμό, και τους ανάγκασε να υποχωρήσουν άτακτα προς το Σαλιχλί. Σε σύσκεψη στη Χίο στις 16/29 Ιανουαρίου με τον Βενιζέλο, τον Αρχιστράτηγο Παρασκευόπουλο, μέλη του Επιτελείου και τον Στεργιάδη, αποφασίστηκε να σταλεί μία ακόμη μεραρχία, να ενισχυθεί ο τομέας της Μαγνησίας και να δοθεί ελευθερία κίνησης στη Στρατιά, για να αντιμετωπίσει τις επικείμενες κινήσεις των Τούρκων. Το ελληνικό στρατηγείο μεταφέρθηκε από τη Θεσσαλονίκη στη Σμύρνη και ο Αρχιστράτηγος Παρασκευόπουλος ανέλαβε τη γενική διοίκηση του στρατού στη Μικρά Ασία¹⁷. Στη Θεσσαλονίκη οργανώθηκε η Μεραρχία Κυδωνιών, που θα ενίσχυε τη Στρατιά Μικράς Ασίας, ενώ οποιαδήποτε μείωση του ελληνικού στρατού αποκλείστηκε από τη στρατιωτική ηγεσία. Στις αρχές Απριλίου 1920, ο ελληνικός στρατός αριθμούσε 3.248 αξιωματικούς και 91.063 οπλίτες¹⁸.

Η τουρκική επίθεση εναντίον των βρετανικών θέσεων στη χερσόνησο της Νικομήδειας τον Ιούνιο του 1920¹⁹, προκάλεσε σημαντικές φθορές στον αγγλικό στρατό και αποτέλεσε τον κύριο λόγο της εσπευσμένης συμμαχικής απόφασης που θα επέτρεπε την προέλαση του ελληνικού στρατού προς τα βορειοανατολικά από την περιοχή της Σμύρνης, κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής Σμύρνης-Πανόρμου με στόχο την κατάληψη της Πανόρμου στη θάλασσα του Μαρμαρά. Δεν επρόκειτο για μία μεγάλη εξόρμηση και αποκέντρωση που θα επέφερε συντριπτικό πλήγμα στις δυνάμεις του Κεμάλ αλλά για μία επίθεση αντιπερισπασμού που στόχο είχε να αποδυναμώσει τον ισχυρό όγκο του τουρκικού στρατού που μάχονταν τα συμμαχικά στρατεύματα στα Στενά.

Τις παραμονές της ελληνικής προέλασης ο ελληνικός στρατός διέθετε σημαντική υπεροχή έναντι των τουρκικών δυνάμεων. Η αριθμητική του δύναμη ήταν περίπου 100.000 αξιωματικοί και οπλίτες. Διέθετε 52 τάγματα πεζικού, 14 ίλες, 96 ορειβατικά, 72 πεδινά και 36 βαρέα πυροβόλα. Ο τουρκικός στρατός τον Ιούνιο του 1920 βρισκόταν ακόμη υπό την επήρεια της ήπιας. Η κίνηση του Κεμάλ είχε συνεγείρει τους στρατιωτικούς, αλλά η

17. ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ, ο.π, σ. 42.

18. Στο ίδιο, σ. 47.

19. Την περίοδο εκείνη του κίνημα του Κεμάλ ήταν στην κρισιμότερη καμπή από την εποχή της εμφάνισής του. Οι δυνάμεις του σουλτάνου υπερίσχυαν στον εμφύλιο πόλεμο, φιλοσουλτανικά κινήματα εκδηλώθηκαν ακόμη και στον στρατό ενώ αντιμετώπιζε τους Γάλλους στην Κιλικία και την επαναστατική κινητοποίηση στην Αρμενία. Η υποστήριξη των Μεγάλων Δυνάμεων τελικά απέτρεψε την διάλυση του εθνικιστικού κινήματος.

μάζα του τουρκικού λαού δεν είχε ακόμα συνεργασθεί. Ο τουρκικός στρατός διέθετε 42 τάγματα πεζικού, μεγάλο αριθμό ατάκτων και 50 πυροβόλα, με συνολικό αριθμό ανδρών 42.250. Στην πραγματικότητα οι δυνάμεις αυτές ήταν αρκετά μικρότερες²⁰. Η προέλαση του ελληνικού στρατού άρχισε στις 9/22 Ιουνίου. Το Α' Σώμα Στρατού προχώρησε στις κοιλάδες του Έρμου και του Καϋστρου ως την Φιλαδέλφεια. Για υποστήριξη υπήρχε μία παράλληλη προώθηση στα νότια, στην κοιλάδα του Μαιάνδρου. Στο βορρά το στρατιωτικό σώμα της Σμύρνης κατευθύνθηκε βόρεια της Μαγνησίας, ακολουθώντας τη σιδηροδρομική γραμμή κατά τον Αξάριο και τη Σόμα. Η Πάνορμος καταλήφθηκε στις 19 Ιουνίου και η Προύσα στις 25 Ιουνίου²¹. Η ελληνική προέλαση του Ιουνίου ήταν η πρώτη σοβαρή επιθετική ενέργεια του ελληνικού στρατού από την αρχή των μικρασιατικών επιχειρήσεων. Η πραγματοποίηση των αντικειμενικών σκοπών της προέλασης σε μέτωπο 400 και σε βάθος 100-150 χιλιομέτρων οφειλόταν στα άριστα επιτελικά σχέδια, στο ακμαίο ηθικό των στρατιωτών και κυρίως στη μειωμένη τουρκική αντίσταση. Η ελληνική επιτυχία είχε σαν αποτέλεσμα να αυξηθούν οι λιποταξίες στον τουρκικό στρατό και να μειωθεί το ρεύμα της εθελοντικής κατάταξης. Μετά την ήττα, ο Κεμάλ πήγε στο Εσκί Σεχίρ για να ανασυγκροτήσει και να εμψυχώσει τις αποθαρρυσμένες τουρκικές μονάδες²².

Στις 18 Ιουνίου, ο Παρασκευόπουλος τηλεγράφησε στον Βενιζέλο εκθέτοντάς του τις επιλογές του ελληνικού στρατού: είτε να παραμείνει σταθερά στις γραμμές που κατείχε εκείνη τη στιγμή και να αποσπαστούν δυνάμεις από τη Μικρά Ασία για την Ανατολική Θράκη ή να αγνοήσουν τη Θράκη και να συνεχιστούν οι επιχειρήσεις στη Μικρά Ασία, ώσπου να καταστραφεί τελείως ο εχθρός. Ο Παρασκευόπουλος πρόκρινε τη δεύτερη λύση, αλλά ο Έλληνας πρωθυπουργός απάντησε ότι προείχε η κατάληψη της Ανατολικής Θράκης²³. Στις 7 Ιουλίου το ανώτατο συμμαχικό συμβούλιο στο Σπά αποφάσισε ότι τα ελληνικά στρατεύματα θα παρέμεναν στις θέσεις τους μέχρι να υπογραφεί η συνθήκη ειρήνης²⁴. Πρόκειται για ένα τεράστιας βαρύτητας γεγονός που συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό για την τελική έκβαση του πολέμου καθώς με την απόφαση αυτή και σε αυτό το κομβικής σημασίας για τις στρατιωτικές επιχειρήσεις χρονικό σημείο, δινόταν η ευκαιρία και ο χρόνος στον Κεμάλ να οργανώσει εκ νέου το στρατό του, να σχεδιάσει την εξωτερική του πολιτική και να συγκροτήσει ένα στρατιωτικό

---

20. ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ, ο.π, σ. 53.

21. Στο ίδιο, σσ. 56-61.

22. Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΕ, ο.π, σσ. 130-131.

23. Στα τέλη Ιουλίου η Μεραρχία Σμύρνης και το Γ' Σύνταγμα Πεζικού του Κονδύλη πέρασαν από την Πάνορμο στη Ραιδεστό. Οι ανίσχυρες και ανοργάνωτες άτακτες δυνάμεις του Τζαφάρ Ταγιά, του Τούρκου αρχηγού των εθνικιστών στην Ανατολική Θράκη, συμπίεστηκαν ανάμεσα στις ελληνικές δυνάμεις και σκορπίστηκαν εύκολα. Τα ελληνικά στρατεύματα μπήκαν στην Ανδριανούπολη στις 13/26 Ιουλίου 1920. SMITH M. L., ο.π, σ. 242.

24. Στο ίδιο, σελ. 241.

σχέδιο αντιμετώπισης του ελληνικού στρατού. Παράλληλα, ο ελληνικός στρατός είχε αναλάβει εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην περιοχή του Ουσάκ και του Τσεντίς. Στις 11 Οκτωβρίου τουρκικές δυνάμεις από 7.300 περίπου άνδρες, 29 πολυβόλα και 18 πυροβόλα επιτέθηκαν εναντίον του 2ου και 3ου συντάγματος της 13ης Μεραρχίας. Η επίθεση ήταν σφοδρή, αλλά αποκρούστηκε από τις ελληνικές δυνάμεις. Ήταν όμως η πρώτη καλά οργανωμένη επίθεση του κεμαλικού στρατού, ο οποίος έπαψε να στηρίζεται αποκλειστικά σε ατάκτους²⁵.

Η καθεστωτική αλλαγή στην Ελλάδα τον Νοέμβριο του 1920 προκάλεσε αλλαγές στο στρατεύμα. Η πρώτη υποχρέωση του νέου καθεστώτος αφορούσε στους αξιωματικούς που είχαν απολυθεί από το βενιζελικό καθεστώς. Με βασιλικό διάταγμα οι απότακτοι αποκαταστάθηκαν, χωρίς να αποστρατευθούν οι βενιζελικοί. Υιοθετήθηκε μία σειρά περίπλοκων μέτρων για την αποκατάσταση της παλιάς σειράς της αρχαιότητας²⁶. Πολλοί βενιζελικοί ανώτατοι αξιωματικοί παραιτήθηκαν. Το αποτέλεσμα ήταν ότι κατά τις επιχειρήσεις της άνοιξης του 1921 μόνο δύο από τους παλιούς διοικητές σωμάτων στρατού και μεραρχιών απέμειναν· ο Τρικούπης που διοικούσε τη 3η Μεραρχία και ο Λεοναρδόπουλος που διοικούσε τη 10η. Ο γενικός διοικητής, οι τρεις σωματάρχες και επτά από τους εννέα διοικητές είχαν αλλάξει ενώ είχαν γίνει εκτεταμένες αλλαγές και σε ανώτερες θέσεις στο Επιτελείο και τις διοικήσεις των συνταγμάτων, πολλές από τις οποίες έγιναν πριν από τις επιχειρήσεις του Μαρτίου. Πολλοί από τους απότακτους δεν είχαν πείρα μεταγενέστερη από τους βαλκανικούς πολέμους και αγνοούσαν τις ιδιαίτερες συνθήκες στη Μικρά Ασία. Το αποτέλεσμα ήταν να επηρεαστεί το μαχητικό πνεύμα και η αποτελεσματικότητα του ελληνικού στρατού. Ο Αρχιστράτηγος Παρασκευόπουλος παραιτήθηκε και στη θέση του τοποθετήθηκε ο Αναστάσιος Παπούλας. Ο νέος αρχιστράτηγος ανέλαβε τα καθήκοντά του στις 9 Νοεμβρίου 1920 ενώ την ίδια μέρα το Γενικό Στρατηγείο Σμύρνης μετονομάστηκε σε Στρατιά Μικράς Ασίας²⁷. Θεωρητικά υπήρχαν πολλές επιλογές για την κυβέρνηση και το Επιτελείο. Μπορούσε κάλλιστα να διαταχθεί η εκκένωση της Μικράς Ασίας από τον ελληνικό στρατό. Ωστόσο, η λύση αυτή δεν αντιμετωπίστηκε ποτέ σοβαρά, λόγω του διαφαινόμενου πολιτικού κόστους και της λαϊκής αντίδρασης. Επίσης, ο ελληνικός στρατός θα μπορούσε είτε να κρατηθεί αμυντικά στα όρια του μετώπου που κατείχε τότε ή ενός συμπυκνμένου μετώπου πιο δυτικά είτε να προελάσει και να προσπαθήσει να εκμηδενίσει τον εχθρό.

25. Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΕ, ο.π, σσ. 131-133.

26. Ο Νόμος 927 του 1917 είχε προσθέσει στο φάκελο των αξιωματικών της Εθνικής Άμυνας, ως πολεμική υπηρεσία, τη δεκάμηνη περίοδο της ανεπίσημης υπηρεσίας στη Θεσσαλονίκη, από τον Σεπτέμβριο του 1916 μέχρι τον Ιούλιο του 1917. Ο Νόμος αυτός καταργήθηκε· όσοι είχαν μείνει σε ενεργό υπηρεσία μεταξύ 1917 και 1920 επαναφέρονταν στην αρχαιότητά τους όπως πριν από το Νόμο 927, όσοι είχαν απολυθεί, αποστρατευθεί ή παραιτηθεί ανάμεσα στον Ιούνιο του 1917 και τον Νοέμβριο του 1920 ανακαλούνταν και ανακτούσαν την αρχαιότητα που είχαν προτού εγκαταλείψουν τον στρατό. SMITH M. L., op.cit, σσ. 314-315.

27. ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ, ο.π, σ. 73.

ΚΟΙΝ.: -Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Τασούλα

-ΥΠΕΘΑ / Γραφείο ΥΕΘΑ

-ΥΠΕΘΑ / Γραφείο ΑΝ.Υ.ΕΘ.Α

-ΥΠΕΘΑ / Γραφείο ΥΦ.ΕΘ.Α

-ΥΠΕΘΑ / Νομικό Γραφείο/

Γραφείο Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

ΘΕΜΑ: Κοινοβουλευτικός Έλεγχος

ΣΧΕΤ.: Ερώτηση 12257/26-06-2013 της Βουλής των Ελλήνων

Σε απάντηση της σχετικής Ερώτησης που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Κωνσταντίνος Τασούλας με θέμα «Φήμες για την απαράδεκτη κατάργηση του 538 Τάγματος Πεζικού» σας γνωρίζω, σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη μου, τα ακόλουθα:

Η αναβάθμιση των επιχειρησιακών μονάδων αποτελεί διαρκή επιδίωξη του Γ.Ε.Σ., προκειμένου αυτές να ανταποκριθούν σε χρόνο, τόπο και με την κατάλληλη δομή στις εκάστοτε διαμορφούμενες απειλές, όπως προκύπτει από τα υφιστάμενα θεσμικά κείμενα.

Το ΓΕΣ με γνώμονα τη Δομή Δυνάμεων του Στρατού Ξηράς, για τα έτη 2013-27, και τη δημιουργία σύγχρονων πολυδύναμων στρατοπέδων, συνεκτιμώντας τις επιχειρησιακές απαι-

τήσεις και πλήθος άλλων παραγόντων, επικαιροποιεί διαρκώς σχετικές μελέτες για τη χωροταξική διάταξη των μονάδων του

Σχετικά με το ερώτημά σας, σας διαβεβαιώ ότι δεν υφίσταται συγκεκριμένη απόφαση που να αφορά το 583 Τάγμα Πεζικού στην Κόνιτσα, ενώ η περαιτέρω διερεύνηση της αναγκαιότητας πιθανού μετασχηματισμού αυτής, θα εξετασθεί μελλοντικά από το Γ.Ε.Σ. Η υπόψη μονάδα ευρισκόμενη σε νευραλγικό χώρο και επιδεικνύοντας σημαντική προσφορά στην τοπική κοινωνία, στην ευαίσθητη περιοχή της Κόνιτσας, αντιμετωπίζεται από την πολιτική και στρατιωτική Ηγεσία με την δέουσα προσοχή.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ-ΙΔΡΥΜΑ FRIDRICH EBERT

ΒΙΩΣΙΜΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Γιάννινα 14-15 Ιουνίου 2013

ΕΙΣΗΓΗΣΗ: Κων/νου Γ. Παγανιά, ενταταλμένου Δημοτικού Συμβούλου Κόνιτσας, πρώην Κοινοτάρχη Διστράτου.

ΘΕΜΑ: Συνδυασμός υλοτομίας, παραγωγής κατραμιού και ορεινού τουρισμού.

Κυρίες και Κύριοι Σύεδροι,

Το Δίστρατο (πρώην Μπριάζα) είναι ένα βλαχοχώρι στους πρόποδες του Σμόλικα και της Βασιλίτσας, σε υψόμετρο 1000 περίπου μέτρων.

Μέχρι και το τέλος του Καποδίστρια ήταν αυτόνομη Κοινότητα, με σημαντικό ρόλο και παρουσία στην περιοχή.

Με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» εντάχθηκε πλέον στον Δήμο Κόνιτσας.

Στο παρελθόν οι κάτοικοί του ήταν δασεργάτες, έμπειροι πριονάδες καθώς και αποκλειστικοί παραγωγοί κατραμιού.

Μετά την δεκαετία του 1970, τα νεροπρίονα σταμάτησαν τη λειτουργία τους, το κατράμι έπαψε να έχει ζήτηση και οι Μπριαζώτες επικέντρωσαν την δραστηριότητα τους στον δευτερογενή τομέα επεξεργασίας του ξύλου και στον ορεινό - περιπατητικό τουρισμό.

Τι ήταν όμως τα πριόνια και κυρίως τα νεροπρίονα. Ήταν προβιομηχανικές μονάδες επεξεργασίας του πεύκου, του ρόμπουλου, του έλατου και της οξυάς.

Βασική αρχή λειτουργίας τους ήταν η υδατόπτωση, γι' αυτό και η κατασκευή τους γινόταν κοντά σε ποτάμια, χείμαρρους, ακόμη και κοντά σε λίμνες συγκέντρωσης νερού από λιώσιμο των χιονιών.

Στην αρχή όλα τα μέρη της κατασκευής ήταν ξύλινα, εκτός από το πριόνι, και τόσο η κατασκευή τους όσο και η συνδεσμολογία τους απαιτούσαν ειδικές γνώσεις, που μόνο έμπειροι τεχνίτες κατείχαν και οι οποίοι ονομάζονταν μαστόροι και απολάμβαναν τον σεβασμό και την εκτίμηση των υπολοίπων.

Επειδή η επαρκής ποσότητα νερού δεν διαρκούσε, ορισμένες φορές, για αρκετό χρόνο οι υλοτόμοι προκειμένου να το εκμεταλλευτούν στο έπακρο, λειτουργούσαν τα νεροπρίονα ολόκληρο το εικοσιτετράωρο με «νουμπέτια» κοινώς βάρδιες.

Οι πριονάδες διέμεναν σε ξύλινες καλύβες, φτιαγμένες με τα υπολείμματα της κατεργασίας των κορμών. Κάθε πριόνι είχε τον φούρνο του για το ψήσιμο του ψωμιού, το καζάνι του για το βράσιμο του φαγητού (κυρίως φασολάδας) και κατσαμακιού (κουρκούτι) την περίοδο της πείνας.

Οι κορμοί των δέντρων μεταφέρονταν στο πριόνι με ειδικό ξυλόδρομο και πάντα με το τσεκούρι (μιντζιλίκι) και φυσικά με ιδιαίτερη προσοχή, χωρίς να λείπουν βέβαια και τα ατυχήματα πολλές φορές θανατηφόρα.

Ο επίσης όγκος των κορμών που διαχειριζότανε η κάθε μονάδα δεν ξεπερνού-

σε τα 200 μ3.

Τα τμήματα των κορμών (μαδέρια) τοποθετούνταν με ειδικό τρόπο χιαστί προκειμένου να αερίζονται και να μη μαυρίσουν.

Ακολουθούσε η πώλησή τους και η ανταμοιβή του ιδρώτα και του κόπου πριονάδων.

Υπολείμματα νεροπρίονων υπάρχουν σε πολλά σημεία των δασών, όχι μόνο στο Δίσπρατο, αλλά και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας όπως στην Αετομηλίτσα, την Λαΐιστα, την Δράμα, το Στόμιο, τον Αμάραντο ακόμη και στην μακρινή Ρόδο, όπου οι Μπριαζώτες υλοτόμοι ταξίδευαν προκειμένου να στήσουν τα νεροπρίονα και να εργαστούν.

Πολλές δε τοποθεσίες οριοθετούνται και ονοματίζονται με το όνομα του πρωτομάστορα του νεροπρίονου όπως λα πριόνια αλ Γλυκό, λα πριόνια αλ Πασιέ, λα πριόνια αλ Γεράση κ.λ.π.

Η άλλη σημαντική και εξ ίσου ενδιαφέρουσα ασχολία των Μπριαζωτών ήταν η παραγωγή κατραμιού.

Η παραγωγή του ήταν αποκλειστική γνώση και απασχόληση ,μόνο των Μπριαζωτών.

Τι είναι όμως το κατράμι

Είναι ένα παχύρρευστο μαύρο υγρό με χαρακτηριστική πολύ έντονη μυρωδιά που παράγεται από την εξειδικευμένη καύση του δαδιού.

Το δαδί (τζάντα) είναι το εσωτερικό μέρος των πολύ γέρικων πεύκων που ευδοκιμούν κυρίως σε πετρώδη και ξηρά εδάφη. Και αυτή η διαδικασία παραγωγής του κατραμιού όπως και η προηγούμενη της κατεργασίας του ξύλου απαιτούσε ει-

δικές γνώσεις που λίγοι κατείχαν.

Κατ' αρχήν η γούρνα (γκρουάπα) κατασκευάζονταν σε θέσεις όπου υπήρχε η πρώτη ύλη δηλαδή το δαδί, προκειμένου το κόστος μεταφοράς του και ο χρόνος που απαιτούνταν για την συγκέντρωσή του, να είναι όσο το δυνατό μικρότεροι.

Σε επικλινές οπωσδήποτε έδαφος και σε βάθος 50 εκατοστών έσκαβαν έναν λάκκο με διάμετρο δύο (2) μέτρων, προκειμένου να τοποθετήσουν μέσα με ειδικό τρόπο τα κομμάτια του δαδιού. Τοποθετούνταν όρθια και συγκλίνοντα στην κορυφή, έτσι ώστε να δημιουργείται το σχήμα ενός κώνου.

Συνολικά χρειαζότανε 2 με 3 τόνους καλής ποιότητας δαδιού, πλούσιου σε ρητίνες.

Ο κώνος αυτός σκεπαζότανε με φτέρη και χώμα έτσι ώστε η καύση να είναι ατελής, με ελάχιστη ποσότητα οξυγόνου γιατί αλλιώς το δαδί θα καιγότανε χωρίς να παραχθεί κατράμι.

Στο κάτω μέρος του κώνου έμπαινε μια σωλήνα (τίλου) που οδηγούσε το παραγόμενο κατράμι στην δεύτερη δεξαμενή όπου γινότανε η συγκέντρωσή του.

Η χωμάτινη αυτή δεξαμενή είχε τοιχώματα καλυμμένα με ειδική λάσπη προκειμένου να συγκρατείται το παραγόμενο προϊόν.

Η κρυφή καύση της πρώτης ύλης διαρκούσε πάνω από δέκα ημέρες ανάλογα με την ποιότητα του δαδιού και ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες.

Κύριο μέλημα του κατρανά ήταν να μην οξυγονωθεί η καύση και ανάψει φλόγα.

Φλόγα σήμαινε καταστροφή.

Το κατράμι τοποθετούνταν σε ασκιά από κατσικίσια δέρματα (κιάλι ντι κατράνι) και ο κατρανάς άρχιζε το μεγάλο του ταξίδι στα Βαλκάνια για να διαθέσει το προϊόν του.

Κύριοι αγοραστές ήταν οι κτηνοτρόφοι που χρησιμοποιούσαν το κατράμι για την επάλειψη των πληγών των ζώων προς αποφυγή των μολύνσεων και την θεραπεία του τραύματος.

Αποτελούσε δε αποτελεσματικό και ισχυρό εντομοαπωθητικό.

Δεύτερη κατηγορία αγοραστών ήταν οι φαρμακευτικές εταιρείες που το χρησιμοποιούσαν ως πρώτη ύλη στην παρασκευή φαρμάκων.

Ο κατρανάς με δύο ή και τρία άλογα, φορτωμένα με κατράμι, επί μήνες περιερχότανε όλα τα Βαλκάνια πουλώντας το προϊόν στους αγοραστές.

Και εδώ παρατηρείται το φαινόμενο της οριοθέτησης και της ονοματοδοσίας της περιοχής όπου λάμβανε χώρα η παρασκευή του κατραμιού με το όνομα του κατρανά όπως «γκρουάπα» ντι κατράνι αλ Γλυκό, αλ Βαίου, αλ Παγανιά, αλ Τσιάρα, που ήταν ονομαστοί και επιδέξιοι κατρανάδες.

Όπως οι πριονάδες έτσι και οι κατρανάδες μετά τα τέλη της δεκαετίας του 1960 σταμάτησαν την ενασχόλησή τους με τα δύο αυτά παραδοσιακά επαγγέλματα.

Εκτός από τις εξειδικευμένες γνώσεις που απαιτούσε η παραγωγή τους, απαιτούνταν πολύ βαριά χειρωνακτική εργασία με μεγάλο κόστος και κόπο.

Εφευρέθηκαν οι πετρελαιομηχανές και οι ηλεκτρομηχανές που εκτόπισαν και αντικατέστησαν τα νεροπρίονα.

Εφευρέθηκαν τα κάθε λογής χημικά

φάρμακα που εκτόπισαν και αντικατέστησαν το κατράνι.

Έτσι λοιπόν οι Μπριαζιώτες όσοι δεν πήραν τον δρόμο της φυγής και της μετανάστευσης άρχισαν δειλά- δειλά να στρέφουν την προσοχή τους και την δραστηριότητα τους στον ορεινό Τουρισμό.

Το ενδιαφέρον αυτό βρήκε πρόσφορο έδαφος, λόγω της ύπαρξης μεγάλων συγκριτικών πλεονεκτημάτων που παρουσιάζει η περιοχή.

Ο ορεινός όγκος της Βασιλίτσας και του Σμόλικα προσελκύει το ενδιαφέρον μιας ολοένα αυξανόμενης μερίδας ντόπιου και ξένου πληθυσμού.

Η αναλλοίωτη ακόμα φύση, τα καθαρά ποτάμια, η πλούσια πανίδα και χλωρίδα, εφόσον ακολουθούν την φυσική τους εξέλιξη, χωρίς να βιάζονται ή να καταστρέφονται από τον κύριο εχθρό τους που είναι ο ίδιος ο άνθρωπος, μπορούν να αναδειχτούν σε παράγοντες ανάπτυξης της περιοχής μας.

Ο συνδυασμός των δύο εξειδικευμένων επαγγελμάτων του παρελθόντος του κατρανά και του πριονά, ως στοιχείο πλέον μελέτης και ανάδειξής τους με σκοπό τη γνώση και την μελέτη του παρελθόντος αλλά και ως παράγοντες αύξησης της επισκεψιμότητας μπορεί να δώσει ώθηση στην περιοχή.

Μπορεί δηλαδή η μελέτη τους και η ανάδειξή τους να συμπληρώνει την πολιτιστική μας κληρονομιά μέσα στην σύγχρονη εποχή, εισδύοντας σημαδεύοντας και εμπλουτίζοντας τους τομείς και τις δραστηριότητες του ορεινού τουρισμού.

Σας ευχαριστώ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ..... ▸

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΣΩΚΡΑΤΗ ΜΙΧ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Από τον φιλόλογο ΑΓΑΘΑΓΕΛΟ Γ. ΠΟΛΠΗ

Κε Οικονόμου.

Στο 168 τεύχος της Κόνιτσας διάβασα [επί το ορθότερον μελέτησα] τις αναμνήσεις Σας, που αναφέρονται στους δυο φτωχούς του Γ. Δροσίνη. Αναπόλησα τις παλαιές εκείνες υποδειγματικές διδασκαλίες, που κάναμε τότε και αναλογίστηκα με πόσο σεβασμό και με πόσο υψηλό αίσθημα ευθύνης επιχειρούσαμε να φανούμε αντάξιοι του ακροατηρίου, που πολλές φορές ήταν υψηλού επιπέδου.

Και βεβαίως η συνάδελφος Δασκάλα, που είχε αναλάβει να παρουσιάσει το διδακτικότατο ποίημα του Δροσίνη οι δυο φτωχοί, θα αισθάνθηκε το βάρος της αποστολής Της και κατά τη γνώμη μου σε μαθητές της Ε ή ΣΤ Τάξης Δημοτικού το βασικό δίδαγμα, που γράφτηκε στον πίνακα [ως ο κυρίως επιδιωκόμενος στόχος] ήταν εύστοχο και επαρκές. Επαναλαμβάνω, όταν η διδασκαλία γινόταν σε μαθητές.

Όταν όμως το ακροατήριο είναι άλλου επιπέδου [αφού συμμετείχαν επιστήμονες βεληνεκούς Παπανούτσου] η δική Σας θαρραλέα παρεμβολή πήρε άλλες διαστάσεις στην αναζήτηση του κυρίαρχου νοήματος [μηνύματος] του ποιήματος.

Και σε μένα τουλάχιστον προκάλεσε θαυμασμό, πρώτον γιατί διατυπώθηκε από έναν νεαρό εκπαιδευτικό και 2ον γιατί οι θέσεις, που αναπτύξατε προς ανεύρεση του πλατύτερου, σημαντικότερου νοήματος, που απορρέει από το θαυμάσιο αυτό ποίημα του Δροσίνη ήσαν [κακόηχες] για εκείνη την

εποχή...

Θα κλείσω τονίζοντας το του Κάλβου. Θέλει αρετήν και τόλμην η ελευθερία και επιτρέψτε μου αν και δεν Σας γνωρίζω, να πιστεύω, ότι δεν σφάλλω συμπεραίνοντας πως Σας ακολουθούσαν οι ιδιότητες αυτές εντός και εκτός των αιθουσών διδασκαλίας.

Αλλά με την επιστολή μου δεν έχω κατά νουν να εξάρω την προσωπικότητα ενός συναδέλφου, που ατυχώς δεν τον γνωρίζω καν. Αφορμή μου έδωσε η φράση, που διάβασα στο κείμενο. [Γι' αυτό πρέπει να αγωνιστούμε να μην έχουμε κατά το δυνατόν φτωχούς, πού την κεφαλή [κλίνει]..που λέμε κ.λ. Ποιο είναι το σωστό πού την κεφαλή κλίνει ή κλίνει. Οι απόψεις δίστανται. Και οι πλείστοι θεωρούν σωστό το απαρέμφατο, κλίνει. Αλλά αν η φράση είναι αρχαία, και είναι, το ρήμα έχω συν τω απαρεμφάτω σημαίνει δύναμαι. Οπότε δεν βγαίνει κανένα νόημα. Στο κατά Ματθαίον ευαγγέλιο διαβάζουμε «Ο δε υιός του ανθρώπου ουκ έχει πού την κεφαλήν κλίνει».

Και νομίζω πως αυτό πρέπει να θεωρηθεί επικρατέστερο, έστω και αν οι πάντες σχεδόν θεωρούν σωστό το απαρέμφατο. Βολεύει άλλωστε γιατί αν το υποκείμενο είναι πληθ. αριθμού, πρέπει να λέμε πού την κεφαλήν κλίνωσιν.

Με αυτά και με την πεποίθηση ότι έγινε καλοδεχούμενη η επιστολή μου από έναν εξαιρετικό συνάδελφο.

Σας χαιρετώ φιλικότατα.

Υπάρχει ελπίδα

Καθαρή Δευτέρα 18 Μαρτίου 2013, ώρα περίπου εννέα το πρωί και με τις πιτζάμες, όπως ήμουν από το βράδυ και μ' ένα ριχτό μπουφανάκι, είχα ανέβει στην ταράτσα του σπιτιού μου κι ανακάθισα στυλωμένος ακουμπιστά στην κουπαστή, κοιτάζοντας τριγύρω τα σπίτια, τον ουρανό, τον ορίζοντα κι από κάτω τη Λεωφόρο που είναι δρόμος διπλής κατεύθυνσης.

Είχα ακούσει ότι όσο τίμιος μήνας είναι ο Φεβρουάριος τόσο πιο ζαβός κι ανάποδος είναι ο Μάρτιος, γι' αυτό από ντύσιμο είχα πάρει τα μέτρα μου.

Λένε πως η όραση είναι η πιο τεμπέλικη αίσθηση, γιατί δουλεύει δίχως στοχασμό. Όμως εγώ από εκεί επάνω περιεργαζόμουνα με τα μάτια μου τα πάντα κι απολάμβανα με ευχαρίστηση το μεγάλωμα της μέρας και τη μοσχοβολιά της Άνοιξης.

Το άρμα του Ήλιου πλησίαζε προς την εαρινή ισημερία και γύρω γύρω στις άκρες των κάθετων δρόμων, στα παρτέρια και στους ακάλυπτους χώρους, είχαν αρχίσει ν' ανθίζουν τα χαμωλούλουδα. Πάνω τους, λόγω της πρωινής ώρας, άστραφτε ακόμα η δροσιά.

Τις προηγούμενες μέρες είχε νοτιάδες, κι όλα τα δέντρα και τα φυτά, ξεγελάστηκαν κι άλλα είχαν πρασινίσει, άλλα είχαν ανθίσει κι άλλαν είχαν κρούξει έτοιμα να σκάσουν.

Από κάτω στη Λεωφόρο, πηγαινοέρχονταν λιγοστά ακόμα αυτοκίνητα κι άλ-

λα απομακρύνονταν γρήγορα, άλλα σταματούσαν στον παρακείμενο φούρνο και το διπλανό Μίνι Μάρκετ για να προμηθευτούν την πατροπαράδοτη Λαγάνα και τα απαραίτητα Σαρακοσιανά, όπως το καλούσε η μέρα. Το ίδιο έβλεπα ότι έκαναν και οι πεζοί οι οποίοι περπατούσαν στα πεζοδρόμια.

Πιο μακριά το βλέμμα μου λόγω της κατακάθαρης ατμόσφαιρας, αντίκριζε το γέρο Παρνασσό κάτασπρο από το χιόνι, από τη μέση του και πάνω, έτοιμο να υποδεχθεί τους Αθηναίους σκιέρ, λόγω της αργίας του τριημέρου.

Εκεί λοιπόν που κοιτούσα φευγαλέα όλα αυτά, πέφτει το μάτι μου σε μια σκοτωμένη παρδαλή γάτα, που, άψυχη πλέον, ήταν ξαπλωμένη μες στη μέση της Λεωφόρου, στην άσφαλτο.

Σκέφτηκα ότι κάποιος οδηγός, ηθελημένα ή αθέλητα δεν έχει σημασία, τη χτύπησε και τη σκότωσε, αλλά ο αφιλότιμος δεν σταμάτησε, ως όφειλε, να περιμαζέψει το ζώο, αλλά το άφησε εκεί, ώστε τα διερχόμενα αυτοκίνητα να το σκοτώνουν άλλες εκατό φορές.

Παρακολουθούσα για κάμποση ώρα αυτή τη σκηνή, έχοντας καρφωμένα τα μάτια μου ακριβώς πάνω στο άτυχο ζώο κι έβλεπα τους μεν διερχόμενους πεζούς, να πλησιάζουν, να βλέπουν το θέαμα και να το αντιπαρέρχονται, επιδεικτικά, τα δε αυτοκίνητα, μόλις έφταναν κοντά στο σημείο, να κάνουν απότομα έναν μικρό ελιγμό και να την αποφεύ-

γουν, σαν να μη συμβαίνει τίποτα. Βρε έλεγα μέσα μου, τόση βαρβαρότητα, τόση αναισθησία. Ούτε ένας χριστιανός να μη βρίσκεται και να φιλοτιμηθεί να κάνει αυτό που πρέπει να κάνει ο κάθε σωστός άνθρωπος;

Έκανα μ' αυτά και μ' αυτά τη σκέψη να κατέβω απ' την ταράτσα όπως ήμουνα, και να πάω να μαζέψω το σκοτωμένο ζώο κι εκεί που πήγαινα να πάρω απόφαση, να σου και βλέπω ένα νεαρό καβάλα σ' ένα μηχανάκι να περνάει από δίπλα, να στρίβει προς την άκρη του δρόμου, να παρκάρει το μηχανάκι, να βγάζει την κάσκα που φορούσε και να ετοιμάζεται να βρει λύση για την άψυχη γατούλα.

Άνοιξε το καπάκι του παρακείμενου σκουπιδοτενεκέ του Δήμου, άρπαξε ένα χάρτινο κουτί, το ξεδίπλωσε και κατευθύνθηκε προς τη γάτα. Τη σήκωσε προσεκτικά, την έβαλε μέσα στο κουτί και πήγε και την έριξε στον κάδο απορριμμάτων κλείνοντας κιόλας το καπάκι του.

Ξαναγύρισε στο μηχανάκι του, το 'βαλε μπροστά και πριν ξεκινήσει, έκανε δυο φορές το σταυρό του κι έφυγε.

Είναι αλήθεια ότι αυτό το περιστατικό και αυτή η συμπεριφορά του άγνωστου σε μένα νεαρού μηχανάκια με συγκλόνησε και συνάμα με προβλημάτισε. Πρώτα-πρώτα, σκέφτηκα πόσο ασήμαντοι είναι οι καθώς πρέπει, φαινομενικά, συνάνθρωποί μας, γύρω μας.

Μετά σκέφτηκα τα παιδικά μου χρόνια στο χωριό στη Μόλισσα, όπου, σε τέτοιες περιπτώσεις, επικρατούσε υποδειγματική τάξη, γιατί τα μεν μικρά νε-

κρά ζώα ο καθένας τα έθαβε, τα δε μεγάλα τα έριχναν σ' ένα συγκεκριμένο σημείο –στο λάκκο- για να τα φάνε αργότερα τα αγρίμια.

Τέλος, κυρίως, σκέφτηκα το νέο παιδί με το μηχανάκι.

Κάπου διάβασα ότι «η ποιότητα ενός ανθρώπου εξαρτάται από την ποσότητα του παρελθόντος που φέρνει μέσα του». Αμ δεν είναι έτσι όμως. Εδώ βλέπεις ένα νέο άτομο, ένα νεαρό μηχανάκια, που στη σκέψη των περισσοτέρων μας έχει ταυτιστεί με την κακή εικόνα του άξεστου, του αγενή, του παλιόπαιδου, ένα παιδί της καθημερινότητας, της τυράννιας και του μεροκάματου, με τη στάση του και τη συγκεκριμένη ενέργειά του, «να βάζει γυαλιά» σε όλους μας, σ' όλη την πολιτισμένη ή καθώς πρέπει, λεγόμενη κοινωνία.

Ο νεαρός απέδειξε σ' όλους μας ότι ακόμα στην πατρίδα μας υπάρχουν αντιστάσεις, υπάρχει ανθρωπιά, υπάρχει ελπίδα. Δεν σάπισαν όλα, δεν διαλύθηκαν, δεν είναι όλοι αναισθητοι ή άνθρωποι του «Μαμμωνά». Υπάρχουν ακόμη πολλοί σωστοί άνθρωποι παρά τις μεγάλες και σοβαρές δυσκολίες που υπάρχουν.

Για την πλειονότητα, τους ασυγκίνητους και τους απάνθρωπους θυμήθηκα την κωμωδία «Ο επιθεωρητής» του Γκόγκολ που όταν ερωτάται τι βλέπει απαντάει. «Δε βλέπω τίποτα. Βλέπω μόνο κάτι γουρουνόφατσες, αντί για πρόσωπα και τίποτα άλλο».

Αυτά μ' ένα μεγάλο μπράβο στον Νεαρό.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

Βόλτα στα παλαιά...

του Πέτρου Θωμά Μπούνα

Ήταν φθινόπωρο του 1949. Φοιτούσαμε η παρέα στην ογδόη τάξη του γυμνασίου. Σχεδόν, κάθε βράδυ κετεβαίναμε στην αγορά, και συνήθως, όπως είχα αναφέρει κι άλλη φορά, στο κατάστημα του Μενελάου Λαμπρίδη, (ένας άνθρωπος με μουσική παιδεία, καλλιεργημένος, ευγενής), συναντιόμαστε, όλοι οι φίλοι και καθορίζαμε τις μετέπειτα κινήσεις μας. Αφού λοιπόν κάποιο βραδάκι μαζευτήκαμε, ο Κώστας Κυρίτσης, ο Αλέκος Πηγαδάς, ο Κώστας Ζδράβος (πατερίς), ο Τάκης Ζδράβος, ο Βασίλης Πήλιος και γω, πήραμε τον περιφερειακό δρόμο, που ήταν το σύνηθες δρομολόγιο για τα «Πλατάνια».

Τον γράφω πάντα πρώτον τον Κυρίτση, γιατί ήταν όντως η ψυχή της παρέας, αλλά ξέρω καλά, όταν με διαβάσει, θα «ντουροκώνεται» δικαιολογημένα. Μια στάση στη «Λίπα» και με καντάδες της όμορφης εκείνης εποχής είπαμε τρία-τέσσερα τραγούδια. Πότε το φεγγάρι, πότε η βροχή, το χιόνι ή το σκοτάδι, έπαιζαν το ρόλο τους, αλλά το μεράκι μας, «μεράκι». Ο καιρός λοιπόν ήταν πεσμένος. Η βροχή αρκετή και η θερμοκρασία χαμηλή. Όταν φθάσαμε στις αμυγδαλιές του Νταλαμάγκα, κατακλυσμός. Εμείς όμως, το «χαβά» μας. Τραγούδι κι άγιος ο Θεός. Προσπερνούσαμε το νεκροταφείο βουβοί. Άλλη στάση κάναμε στον «Ίταμο». Στο ρεπερτόριό

μας κυριαρχούσε το «Ήθελα να ρθω ένα βράδυ, μ' έπιασε ψιλή βροχή». Τι ψιλή, πού έριχνε «καλοπόδια». Η ανηφοριά, η προσπάθεια να ακουγόμαστε όσο μακρύτερα γινόταν, ανέβαζε τη θερμοκρασία μας και μετέτρεπαν την υγρασία, σε ατμό. Λες και τα σώματά μας ήταν καζάνια που βράζαν. Φθάσαμε κοντά στα «Πλατάνια». Ένα αμυδρό φως ξέφευγε από τα παράθυρα, ίσια που έδειχνε την σιλουέτα του κτηρίου. Φάγαμε βροχή με το «τουλούμι». Δεν υπήρχε ούτε εξώρουχο ούτε εσώρουχο άβρεχο. Είπαμε κι εκεί δυο-τρία τραγούδια και μετά μπήκαμε μέσα στο εξοχικό κέντρο. Αυτή η βραδιά μου 'χει μείνει αποτυπωμένη με κάθε λεπτομέρεια. Μέσα ήταν ο Φώτης Τζιάλλας καθισμένος σ' ένα μονό κρεβάτι, αριστερά όπως μπαίναμε μέσα με τη λάμπα στο περβάζι του παραθύρου κι ένα βιβλίο τον συντρόφευε στη μοναξιά. Η θαλπωρή μιας αναμμένης ξυλόσομπας απλωνόταν σ' όλο το χώρο. Οι ψάθινες καρέκλες περίμεναν να δεχθούν τα βρεγμένα μας κορμιά. Εικόνα που θα ζήλευε ο πιο φτασμένος ζωγράφος να αποτυπώσει στον καμβά του. Ένα «υποβρύχιο» (βανίλια), κερασμένο από τον Φώτη γλύκανε τα στόματά μας και συνεχίσαμε με σιγανές φωνές, τραγούδια μελωδικότατα με σικόντο, μπάσο και τέρτσα, τέτοια που ο Φώτης άρχισε το χασμουρητό να

τού 'ρχεται το ένα ύστερα από τ' άλλο. Φύγαμε. Λίγο πιο κάτω, που γύρισα το κεφάλι μου πίσω, το φως της λάμπας, όσο που φαινόταν. Φαίνεται πως τον είχε πάρει ο ύπνος. Λίγο τα δικά μας τραγούδια, λίγο η βροχή που χτυπούσε αλύπητα τον τσίγκο της στέγης, ..., δεν ήθελε και πολύ ... Φθάσαμε στην «Καργιά» του Κώτσικου. Και τι δεν είπαμε.

- Στης νύχτας τη σιγαλιά, σαν γέρνει η ζωή, σ' αστέρια μια φωλιά, ζητάμε εμείς ως το πρωί...

- Άστρο, λαμπρό μου άστρο (κι ας ήταν πίσσα σκοτάδι)...

- Ποια είν' εκείνη που κατεβαίνει σ' άσπρα ντυμένη απ' το βουνό ...

- Μισεύω και τα μάτια μου δακρύνουν λυπημένα ...

- «Το γελικάκι που φορείς» το μετατρέψαμε σε, «Το γελικάκι που φορώ, τόχω πολύ βρεγμένο».

- Σεις, περήφανα πουλιά μου, που πετάτε εδώ και κει... και τόσα άλλα με τελευταία το «Κλεις όταν σκεφθείς ότι μπορεί να μην πονώ για σένα» και το «Ήθελα να 'μουν τσέλιγκας».

Και καθώς ξεφορτώνω στην αγάπη σας, τούτες τις αναμνήσεις μου, αν με βάζανε τώρα, το πρώτο που θάλεγα τραγούδι, θα ήταν «Τα καημένα τα νιάτα, τι γρήγορα που περνούν!»

Ζήσαμε υστερημένα από αγαθά, εφηβικά χρόνια. Όμως η ζωή μας ήταν πλημμυρισμένη από αγνά αισθήματα και ρομαντισμό. Μια πόρα με αστροπελέκια είχε διαφορετική, αλλά ίση αξία μ' ένα ολόγιομο φεγγάρι ή με μία ασ-

τροφεγγιά.

Καθίσατε ποτέ ανάσκελα το βράδυ σ' έναν θάμνο ή σ' ένα κοιτρώνι στην ύπαιθρο, να θαυμάσετε τ' αστέρια που τρεμοσβήνουν και κάπου-κάπου να σχίζουν με ιλιγγιώδη ταχύτητα τον ουρανό, μερικοί διάποντες και να χάνονται στο άπειρο; Ακούσατε ποτέ με προσοχή τη συναυλία που δίνουν τη νύχτα τα πουλιά, τα ζουζούνια, τα βατράχια, η αλεπού κι ο λύκος μαζί; Μ' αυτά γεμίσαμε τη ζωή μας. Είχαμε την παραδοχή του κόσμου και πολλές φορές ακούγαμε παράπονα, αν, από κάπου δεν περνούσαμε. Ακούμπησα τα αισθήματά μου πάνω σας, γιατί πιο πριν άκουγα τραγούδια του Θεοδωράκη. Βουνίσιοι εμείς, όμως ποιος λίγο, ποιος πολύ, πήγαμε κάποια καλοκαίρια σε θάλασσα, πατήσαμε καυτή άμμο και από την απειρία μας γευθήκαμε το γλυφό νερό της. Πώς λοιπόν να μην επηρεαστώ, από την ωραία μουσική και τον στίχο; «Πάνω στην άμμο την ξανθή, γράψαμε τ' όνομά της ωραία που φύσηξε ο μπάτης και σβήστηκε η γραφή» ... Όλοι μας με το μεγάλο δάχτυλο του ποδιού κάτι χαράξαμε. Άλλος το όνομα της κοπέλας που τον ξέχασε, άλλος τη μάνα του που έφυγε, άλλος ένα σπίτι που δεν είχε, μα που σε λίγο ένα κύμα, έσκαγε με δύναμη και τα 'σβηνε!! Ξεφύγαμε. Παρασύρθηκα.

Αναφέραμε πιο πάνω την «Καργιά του Κώτσικου». Απέναντι προς τα πάνω ήταν το σπίτι που καθόταν η Άννα της Κυργιάζος και δεξιά το πατρικό του Βαγγέλη Μπούνα. Μικρός, αρκετά ζωνρός ο Βαγγέλης. Τα κουβέντιαζε η θεία

μου με την κυρα-Άννα. Όταν έφτιαχνε κάποιο γλυκό να ξεντροπιάζεται στις επισκέψεις, ή στις φιλενάδες της, που ήταν η Ευθαλία, η Πάτρα, η Νώρα Κολέτση, όπως και η Αγλαΐα Ντόκου, το τρύπωνε σε κρυψώνες στο κατώι, ή στα εικονίσματα, ή σε καμιά πλάκα από κάτω, για να μην το βρει. Πού τού ξέφευγαν τέτοια του ξάδελφου! Σε μπαούλα δεν τολμούσε να βάλει κάτι, γιατί αυτά ήταν ο πρώτος στόχος. Είχε σταμπάρει ο Βαγγέλης τον τενεκέ με τον ασβέστη, με τα ολοπράσινα καρύδια, που ήταν το πρώτο γλυκό και το καλύτερο που φτιάχναν οι νοικοκυρές. Όταν είδε κάποτε ότι λείπουν από μέσα τα καρύδια, κατάλαβε ότι έγιναν γλυκό. Σιγά μην δεν το έβρισκε. Οι επισκέψεις, όταν έλειπε η μάνα, πύκνωναν. Ένα σήμερα, ένα αύριο ... το βάζο κατέβαινε, ώσπου έμεινε, μόνο λίγο σιρόπι. Κι αυτό το «άτιμο» καλά τρωγόταν με το κουταλάκι. Μια μέρα ήρθαν οι προαναφερόμενες φιλενάδες να περάσουν την ώρα τους. Πάει η νοικοκυρά να κεράσει ..., τι να κεράσει. Τσιμπούσε τα μάγουλά της. Τού είχε όμως τέτοια αγάπη που το 'κανε χαλάλι. Η συντροφιά ευχαριστήθηκε περισσότερο με τα γέλια που 'καναν παρά με το

γλυκό που δεν έφαγαν.

Όπως είπαμε, τις ζωηράδες του γιου της τις κουβέντιαζε με την κυρά- Άννα. Εκείνη, αφού σκέφτηκε τής λέει: «Μωρή Μαρίνα, να γράψω στον Αθηναγόρα (Πατριάρχης τότε) να τον πάρει μαζί του; Εμένα δεν θα μού χαλάσει το χατίρι. Ως γνωστόν ο Αθηναγόρας την εκτιμούσε πολύ την κυρά- Άννα και αλληλογραφούσαν τακτικότερα. Και η απάντηση της θείας μου, που ήξερε το γιο της, λέει κουνώντας με νόημα το κεφάλι της «Μπαα ... δεν κάν' για τέτοια ο Βαγγέλης μου». Όταν μεγάλωσε αρκετά, η κυρά-Άννα άφησε εντολή στον Βαγγέλη, όταν πεθάνει, να την πάνε με μουσική και να της βάλει στέφανα στο κεφάλι. Έρθε το πλήρωμα του χρόνου. Μουσική δεν υπήρχε, όμως και στέφανα της έβαλε και κουφέτα μοίρασε στην εκκλησία. Από παλαιά σ' αυτό το σπίτι των Μπουναίων δίνουν τη μπουκιά τους και μέναν αυτοί νηστικοί. Κι όσο θα υπάρχει αυτή η σπορά, θα συνεχίζεται. Και θα κλείσω, δανειζόμενος από τον Βέγγο το «καλοί μου άνθρωποι» και από τον Στέα το «φίλοι μου αγαπημένοι», αρκετά για σήμερα.

ΚΑΝΙΤΕΣ

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

«Ένας καφές σε περιμένει»

Η οικονομική κρίση βύθισε στη χώρα μας χιλιάδες ανθρώπους στην απόλυτη φτώχεια, και δεν έχουν να πουν ούτε ένα καφέ. Η κρίση όμως ανέδειξε και πρωτόγνωρες μορφές αλληλεγγύης. Με πρωτοβουλία του πρώτου περιοδικού του δρόμου στην χώρα μας, της «Σχεδίας», που εκδίδεται από αλληλέγγυους δημοσιογράφους και πουλιέται στους δρόμους της Αθήνας αντί τριών (3) ευρώ από άπορους, άνεργους, άστεγους, οι οποίοι καρπώνονται αμέσως το μισό της τιμής του, καφετέριες της Αθήνας, με ειδικό σήμα, συμβλήθηκαν στο δίκτυο «ένας καφές σε περιμένει». Ο πελάτης που πίνει τον καφέ του μπορεί να πληρώσει ακόμη ένα καφέ που θα τον απολαύσει δωρεάν ένας άπορος, άνεργος, άστεγος. Σε εμφανές σημείο του καταστήματος αναρτάται λίστα καφέδων που περιμένουν. Ο ανήμπορος, που βλέπει την λίστα, χωρίς κανένα έλεγχο κάθεται και απολαμβάνει τον κερασμένο από τον άγνωστό του καφέ. Το κέρασμα είναι ελληνική συνήθεια και σίγουρα δεν μπορεί να λύσει το πρόβλημα της φτώχειας αλλά μπορεί να φέρει τους

ανθρώπους πιο κοντά. Μετράει πιο πολύ από την γεύση του καφέ η γεύση της αγάπης. Με ένα μικρής αξίας κέρμα μπορεί κάποιος να προσφέρει στον κτυπημένο από την κρίση την καθημερινή απόλαυση του καφέ και να τον βγάλει για λίγο έστω χρόνο από τον αποκλεισμό και την απομόνωση. Κανείς μας δεν ξέρει «τι τέξεται η επιούσα» και αν αύριο θα είναι από τους κερνώντες ή τους κερασμένους. Η «Σχεδία» σχεδιάζει να προχωρήσει με την ίδια λογική και την ίδια φιλοσοφία και σε πρόγραμμα «ένα γεύμα σε περιμένει» με δίκτυο καταστημάτων, που προσφέρουν μικρογεύματα, «ένα ψωμί σε περιμένει» με δίκτυο φούρνων κλπ. Ακόμη η προσπάθεια αυτή σκοπεύει και στην βοήθεια των μικροεπιχειρήσεων. Το πρόγραμμα «ένας καφές σε περιμένει» ήταν γνωστό εδώ και εκατό χρόνια στα εργατικά καφέ της Νάπολης της Ιταλίας αλλά είχε παρακμάσει και εμφανίστηκε εδώ και μια δεκαετία, λόγω της παγκόσμιας κρίσης, σε πολλές μεγαλουπόλεις της Ευρώπης και της Αμερικής.

Τέλη Ιουλίου 2013

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Ο Έρωτας λάμπει τη Νύχτα

Μειρούσε αρκετά χρόνια ο αναίτιος και ανεξήγητος χωρισμός, απ' το ερωτικό του ταίρι, στο οποίο ολόψυχα και απλόχερα πρόσφερε την αγάπη.

Αν κατά τύχη τον ρωτούσαν τώρα που βρίσκεται και αν τελειώσαν οι περιπέτειές του στη ζωή, ειλικρινά δεν θα μπορούσε ν' απαντήσει με βεβαιότητα, διότι απλά έχασε τα ίχνη του.

Στη ζωή γνώρισε πολλούς ανθρώπους ελκυστικούς ή απωθητικούς, άνδρες και γυναίκες δηλαδή, διαφόρων τύπων καθώς και τη νοοτροπία, τη συμπεριφορά, τον πολιτισμό τους και δημιούργησε φιλίες αλλά και πολλές έχθρες.

Όμως καμιά απ' τις ψυχές αυτές τον επηρέασε και συγκίνησε τόσο, όσο κάποια που κυριολεκτικά έκανε την καρδιά του να χτυπήσει δυνατά και τελικά να την ερωτευτεί και να την αγαπήσει.

Ήταν λοιπόν ο πρώτος του έρωτας, αμοιβαίος, αιφνίδιος, ποιητικός ο οποίος προκάλεσε ισχυρές συναισθηματικές αναταράξεις και είχε καθοριστική επίδραση στη συνέχεια του βίου.

Πρόθεσή του δεν ήταν η αναφορά και ανάλυση των αιτιών ρήξης του ερωτικού δεσμού όχι τόσο αναγκαίων την ώρα αυτή. Μια στιγμιαία θύμηση των περασμένων δράσεων στάθηκε αφορμή να καταγράψει συναισθήματα φευγαλέα, περιπατώντας στο ύπαιθρο. Βέβαια ουδέποτε έμαθε τους πραγματικούς λόγους του θλιβερού χωρισμού.

Σε κάθε προσπάθεια αυτοανάλυσης

που έκανε αναρωτιόταν αν για την ατυχία εκείνη φταίχτης ήταν ο κακός και απαίσιος χαρακτήρας του, ανίκανος ν' αγαπήσει ή αν ευθύνεται η αντιαισθητική και κακόσχημη μορφή του.

Και όμως διαφωνούσε με την εξήγηση αυτή διότι η θωριά του ήταν μάλλον καλοφτιαγμένη, ικανοποιητική, με συμμετρικές σωματικές αναλογίες και αρτιμέλεια και ο χαρακτήρας του καλόκαρδος, με αξιοπρεπή κοινωνική, επαγγελματική συμπεριφορά και γενική αναγνώριση.

Σημαντικό μέρος της κοινωνίας εκτιμούσε την ανιδιοτέλεια, την εντιμότητα, την ευγένεια και τη δίκαιη κρίση του και αποδεικνυόταν στην πράξη του λόγου το αληθές.

Αλλά και το ερωτικό του ταίρι πλεονεχτούσε σε αρκετές αρετές, αφού η φύση μερίμνησε και το προίκισε με περισσή ομορφιά, γοητεία, ευπρέπεια, καλοσύνη, αγαθοσύνη, άμεμπτη ηθική, χαρίσματα τα οποία δεν αμφισβητούνταν απ' τους ανθρώπους.

Έτσι ήταν περιπό ν' ασχοληθεί με την αναζήτηση των αιτιών και των υπαιτιών του χωρισμού, υπόθεση επίπονη και δύσκολη.

Σε τέτοιες περιπτώσεις φταίει ο ίδιος ο Έρωτας, άστατος πολυμήχανος, απρόβλεπτος, παιχνιδιάρης, δυναμικός, τρυφερός, δημιουργικός, κινητήρια δύναμη των πάντων στη ζωή που ενεργεί συχνά ανεύθυνα και επιπόλαια.

Διότι σαν θεός χαρισματικός έχει το

δικαίωμα να πειραματίζεται, να πολιορκεί, να στοχεύει και να προσβάλλει τις κοκλάζουσες νεανικές καρδιές, με τα ελαφρά ή βαριά κεντρίσματά του και να ξυπνά τις κοιμισμένες αισθήσεις απ' το συναισθηματικό λήθαργο στον οποίο έχουν περιπέσει, να γεννά την αγάπη, να προτρέπει σε δημιουργικές δράσεις σ' όλους τους τομείς, να θαυματοουργεί και να αιχμαλωτίζει προσωρινά ή μόνιμα τις καρδιές καθορίζοντας **το πεπρωμένο** του καθενός καίτοι αυτό τις περισσότερες φορές ρυθμίζεται από ομάδες ανθρώπων.

Ανυπόκριτα εξομολογιόταν πως δεν αναζητούσε επίμονα τον Έρωτα πλην όμως εκείνος τον πρόλαβε και πριν τον αντιληφθεί, βρέθηκε καθηλωμένος και μπλεγμένος στα δίκτυα του.

Απροσδιόριστος και πολύμορφος καθώς είναι αδυνατούσε ακόμα να τον περιγράψει και να τον σκιαγραφήσει με ακρίβεια.

Τυχαία κάποια φθινοπωρινή νύχτα άστραψε το εκτυφλωτικό του φως και διεσκόρπισε τα σκοτάδια της ψυχής του, έφερε τη γλυκιά αναταραχή στην καρδιά και τον υποχρέωσε να σφίξει και ν' αγκαλιάσει το αγαπημένο του ταίρι, δηλαδή την άλλη ευαισθητοποιημένη και κεραυνοβολημένη απ' τον Έρωτα ψυχή.

Αμέσως φωτίστηκε η ερωτική παστάδα απ' το δραστικό και ιλαρό του φως που μόνον οι εκλεκτοί και μνημένοι μπορούν να διακρίνουν, να λουστούν σ' αυτό και να το απολαύσουν για όσο χρονικό διάστημα ο ερωτόθεος θα παρέμεινε κοντά τους.

Έμπειρος καθοδηγητής τους έδειχνε

τα μονοπάτια και τα λημέρια όπου έπρεπε να στήσουν τη σκηνή των μυστηρίων ώστε και η ευτυχία ευχάριστα να τους συντροφεύει.

Φώτιζε την πορεία τους και τους παρότρυνε για μια ιδανική ψυχοσωματική ένωση, ενισχύοντας την προσπάθεια αγάπης, λατρείας, αφοσίωσης και θυσίας, τονίζοντας την ανάγκη τήρησης των όρκων πίστης και την ιερότητα του δεσμού ολοκλήρωσης των ατόμων, τελικός σκοπός της αποστολής του.

Αυτός ο ωραίος έρωτας, φλογερός και ακαταμάχητος πλην όμως τόσο ευάλωτος απ' τους εχθρούς της αγάπης, τους ζηλόφθονους και ιδιοτελείς ανθρώπους, προσπαθούσε να διαμορφώσει το πεπρωμένο που ήταν **«η ευτυχής κατάληξη στο χρόνο»**.

Τους παραχώρησε, κατά χάρη, αρκετό χρόνο για να τον γνωρίσουν και να γίνουν μάρτυρες των πολλαπλών μεταμορφώσεών του μέσ' τη φύση, σ' απόμερες γωνιές και απόκρυφες φωλίτσες.

Χίλιες και τόσες μέρες και νύχτες τους ξεναγούσε και υπόδειχνε τα μέρη και τα σημεία στα οποία έπρεπε να κατασκηνώσουν.

Μαζί με τ' άστρα, το φεγγάρι και τον ήλιο τους συντρόφευε αψηφώντας τις βροχές, τους αγέρες, τις παγωνιές, τα χιόνια, τα λιοπύρια, σε κάμπους, βουνά, δάση, ακροποταμιές.

Τους θέρμαινε, τους δρόσιζε για να νοιώσουν ουσιαστικά τη γνησιότητα και τη γοητεία της θείας ηδονής αλλά και να γνωρίσουν τις μεταμορφώσεις του μέχρι την αποφράδα ημέρα του χωρισμού.

Σταμάτησε έγκαιρα τις αφηγήσεις πριν τον καταλάβει η συγκινησιακή φόρτιση που δεν επιτρέπει τη συνέχιση περιγραφής των ερωτικών αγαθών και των ευτυχισμένων στιγμών διότι η νοσταλγία καθλώνει και ξαναφέρνει τ' αρχικά έντονα καρδιοχτύπια.

Με το πέρασμα του χρόνου τα βήματά του οδηγήθηκαν στα παλιά λημέρια όπου με το ταίρι του πέρασαν, έζησαν και χάθηκαν τον έρωτά τους, γνώρισαν την υπέρτατη ηδονή, τα μυστήρια της αγάπης και έναν άγνωστο κόσμο πλημμυρισμένο από ερωτικό φως.

Εκεί ένοιωσε ξαφνικά, μια συναισθηματική αναταραχή και άθελά του δάκρυα κύλησαν απ' τα μάτια του...

... Νόμιζε πως το έδαφος υποχωρούσε κάτω απ' τα πόδια του. Ταυτόχρονα σαν ν' άκουσε παράξενες φωνές και ομιλίες τριγύρω του, αλλά χωρίς να βλέπει ανθρώπινες μορφές κατάλαβε πως τον περικύκλωναν στοιχεία και πλάσματα της φύσης, ενώ κατεύθαναν και προσγειώνονταν τ' αστέρια του ουρανού και το φεγγάρι.

Τότε όλα άρχισαν συγκινημένα να τον ρωτούν που ήταν τόσο καιρό και γιατί μοναχικός τριγυρνούσε στην ερημιά χωρίς το ταίρι του, γιατί εγκατέλειψε τη συντροφιά τους, μήπως φταίγανε εκείνα;

Κλαίγοντας διηγούνταν τις ωραίες και μαγευτικές στιγμές που έζησαν μαζί του, ξαναθυμίζοντας τα γεγονότα και φανερώνοντας όσα άκουσαν, όσα είδαν τις ιστορικές εκείνες ώρες, τις δράσεις, τα λόγια αγάπης, τη χαρά, τη νεανική όρμή των ευτυχισμένων χρόνων, όταν μεσουρανούσε

και μεγαλορουργούσε ο Έρωνας, ο «ήλιος του μεσονυχτίου».

Κι αυτός χωρίς να σταματήσει και προχωρώντας πάντοτε αναζητούσε εκείνα τα σημεία που στρατοπέδευε στα χρόνια της αγάπης, τα χαιρετούσε λέγοντας για το καθένα έναν καλό, παρηγορητικό, ενθαρρυντικό και ευχαριστήριο λόγο:

- **Άκακα πλάσματα του θεού κι αγαπημένοι μου φίλοι**, πόσο σας επιθύμησα και νοστάλησα τη συμπεριφορά σας, την καλοσύνη, την καταδεχτικότητα σας.

Πόσα μου θυμίζετε, τούτη τη στιγμή, τέκνα της υπομονής;

Πέρασα κι έζησα μαζί σας τα ωραιότερα χρόνια της ζωής μου και μοιράστηκα όλα τα μυστικά της αγάπης και του έρωτα με σας....

... Χαρές και λύπες, ευχάριστες και δυσάρεστες πολλές φορές, ξαγρύπνιες, τις άφεγγες ή φεγγαρόλουστες νυχτιές με δροσιά, κρύα, καταιγίδες και ζέστες καλοκαιρινές.

- **Ευχαριστώ σας καλά μου αγριολούλουδα του αγρού και νεογέννητα σπαρτιά** που πρόθυμα φιλοξενήσατε εμένα και το ταίρι μου, στη δική σας γη, κάποια βροχερή νυχτιά και μας προφυλάξατε απ' τ' αγενή βλέμματα τυχαίων περαστικών της ερημιάς, ακούσατε, για πρώτη φορά, του έρωτα γλυκόλογα, τους αναστεναγμούς των εραστών και ηδονιστήκατε στη διάρκεια του νυχτερινού πανηγυριού.

Για χάρη μας διακόψατε το γαλήνιο ύπνο σας και νοιώσατε τις καυτές ανάσες και τα φιλιά μας, ακούσατε τους όρκους πίστης και αφοσίωσης.

Μένετε αιώνια στη μνήμη μου.

- **Θάμνοι χαμηλώσχημοι, δενδράκια λυγερά,** σας ξαναβρίσκω στη ζωή.

Παρακαλώ μη με ρωτάτε από πού έρχομαι και πού πηγαίνω! Είναι μεγάλη η ιστορία για να σας τη διηγηθώ και σεις συμμετείχατε σ' αυτή με τον τρόπο σας.

Αναζητώ το πνεύμα της χαμένης μου αγάπης, εκείνης που έστειλε ο Θεός κοντά μου και τη γνωρίσατε τα βράδια όταν ζητούσαμε την προστασία σας.

Αισθάνομαι τριγύρω την παρουσία και το φτερούγισμά της. Δεν ξεύρω πως ν' ανταποδώσω τις καλές σας υπηρεσίες, τότε που μας παραχωρήσατε μια θέση κάτω απ' τον ουρανό και τις φυλλωσιές σας και στήσαμε προσωρινά την ωραιότερη στέγη όπου πλάθαμε τα ανεκπλήρωτα, δυστυχώς, όνειρα ευτυχίας.

Το θρόισμα των φύλλων σας ήταν η πιο υπέροχη μελωδία βγαλμένη απ' τα αναρίθμητα στομάτια, δώρο ανεκτίμητο στους ερασιές.

Και μεις, αντίδωρο στην προσφορά σας, χύναμε τα αγνότερα, καθαρότερα και καυτά δάκρυά μας. Βγαλμένα από ερωτικά μάτια και ποτίσαμε τις ρίζες σας για να ξεδιψάσετε και να αναζωογονηθείτε, πίνοντας το γλυκόπικρο ποτό του έρωτα.

Μπροστά σας εξομολογηθήκαμε την αμοιβαία αγάπη και σεις αποδεχτήκατε τα λόγια μας, αυτά που έβγαζε απ' τα σπλάχνα της, η καρδιά μας και συγκατανεύατε χαρούμενα και ευτυχισμένα κουνώντας τα πράσινα φύλλα σας στο ελάχιστο φύσημα της ηδονικής αναπνοής μας.

- **Πουλιά και απδόνια, διαλεχτοί σύντροφοι** που θεληματικά ξαγρυπνούσατε και συμμετείχατε στο ιερό συμπόσιο...

Το παρατεταμένο, γλυκό, μαγευτικό κελάηδημά σας ήταν ο ύμνος. Υμνούσατε τη νύχτα τον Δημιουργό των πάντων με τις αμίμητες μελωδίες, το ερωτικό τραγούδι που έφθανε αρμονικό σε μας και η κάθε σας λαλιά είχε νόημα και βάθος. Πόσο τυχερός είμαι που ξανασυναντιόμαστε σ' αγιασμένα αυτά μέρη.

- **Ζωάκια κι αγρίμια του βουνού και του λόγγου** που ορμούσατε στην αρχή, εναντίον μας, με άγριες διαθέσεις να μας αποβάλετε απ' την επικράτειά σας και ημερεύατε στη συνέχεια καθώς αντικρίζατε τις ερωτευμένες καρδιές πρόσχαρες να σας χαμογελούν και να σας καλωσορίζουν.

Αφήνατε ήρεμη κραυγή ευχαρίστησης και ανακούφισης, προσφέρατε αυθόρμητα τη φιλία σας και γινόσασταν πιστοί φύλακες μας μέχρις ότου τελείωνε η ολονύχτια γιορτή οπότε ευτυχισμένα επιστρέφατε στις ζεστές φωλιές σας, έχοντας πρώτα μυρίσει το άρωμα της αγάπης.

- **Νερά και αγέρες, αόρατες νύμφες και νεραΐδες** που γοπεύατε με το κελάρυσμα και το ελαφρύ φύσημά σας το εσπέρας, συνεχίζοντας το ταξίδι προς τις θάλασσες και τα σύννεφα.

Στα καθαρά νάματά σας δροσιστήκαμε και φανερώσαμε τα μυστικά μας που τα πήρατε και τα ταξιδέψατε στις άκρες του κόσμου, του άυλου, του συναισθηματικού, του φανταστικού, χωρίς ποτέ ν' αποκαλύψετε αυτά.

Πόσες φορές λουστήκαμε στα κρυσταλλένια σας νερά και νίψαμε τα πρόσωπά μας σε κάθε φύσημα γλυκό τ' αγέρα, ανταλλάσσοντας τα μυστικά μας.

- **Αστεράκια, φεγγαράκι και ήλιε μου,** εσείς όπου φωτίζατε και οδηγούσατε τα βήματά μας στο δρόμο, αναζητώντας την ευτυχία στα κρυφά, απόμακρα, φυσικά καταλύματα.

Μας θερμαίνετε την καρδιά με το φως και αποτελούσατε τους αψευδείς μάρτυρες των μυστηριακών συνάξεων και περιπύξεων στις ερημιές της μέρας ή νύχτας, συντροφιά μ' όλα τα πλάσματα της φύσης.

- **Φεγγαράκι μου χλωμό,** πόσες φορές αντικρίζοντάς σε υμνήσαμε το κάλλος σου;

Μπορεί κάποτε να ζήλευες την ευτυχία μας αλλά αμέσως μετάνιωνες και στο τέλος συνεόρταζες με τους ερωτευμένους και προτιμούσαμε τη φιλία σου και τη φωτεινή σου όψη.

Έζησες άπειρες, ανάλογες στιγμές ευτυχίας. Αγνό και άκακο όπως είσαι, είδα συχνά να δακρύζεις και καταλάβαινα πως κάποιος έρωτας χανότανε προτού ριζώσει στις ψυχές των ερασιτών.

Είσαι γαλήνιο, μελαγχολικό και πονόψυχο.

- **Αστεράκια μου,** σας ευχαριστώ γιατί με το αχνό σας φως, εσείς τα μάτια τ' ουρανού, στολίζατε σα λαμπερά μαργαριτάρια τις κόμης των ερωτευμένων.

Πολύ θα ήθελα να σας μοιάσω.

- **Ήλιε μου ζωοδότα,** υποκλίνομαι στην παντοδυναμία σου.

Μας δώρισες τη ζωή, την υγεία και τα αγαθά της Θεότητάς σου. Είσαι η αιώνια

αγάπη, αρχή και γεννήτορας των πάντων.

Στην αγκαλιά σου βρήκα στοργή και ζεστασιά. Σ' ευχαριστώ!

- **Αγαπημένα πλάσματα που ξενυχτούσατε μαζί μας** όταν ο έρωτας μεσουρανούσε, σκορπώντας ένα υπερκόσμιο, εκτυφλωτικό, υπερούσιο φως και δονούσε τις καρδιές όλων μας, γεμάτες πόθους, πάθη, χαρά, αγάπη, αγαλλίαση και η πλάση καταυγασόταν πέρα ως πέρα, απ' τις θείκες, νυχτερινές, υπέρλαμπρες μεταμορφώσεις του, πύρινη λάβα ξεχειλίζει απ' τα φλεγόμενα φυλλοκάρδια, γονιμοποιώντας τα πάντα στη γη, μη λησμονείτε τις στιγμές ευτυχίας και της μεγάλης αλήθειας πως:

«Ο έρωτας λάμπει υπέρμετρα τη νύχτα και φανερώνει τα ιερά μυστήρια στους διαλεχτούς και μνημένους εραστές, προσφέροντας τη θεία ηδονή και τη μοναδική ευκαιρία ολοκληρωτικής ένωσης ψυχών και σωμάτων για τη δημιουργία ζωής και κατάκτηση της απόλυτης ευτυχίας».

Σας αποχαιρετώ συγκινημένος με την ελπίδα να ξαναγίνουμε όλοι μάρτυρες ενός νέου θαύματος και να ξαναζήσουμε τις υπέροχες και συγκλονιστικές στιγμές με τον ίδιο φωτοδότη έρωτα ο οποίος γνωρίζει να οδηγεί, να μεταμορφώνει τους θνητούς σε ημίθεους, φωτίζοντας νύχτα και μέρα τις σκηνές των μυστηρίων και στο τέλος να μεγαλουργεί.

Η ελπίδα εξακολουθεί να ζεί όσο υπάρχει δυνατή πίστη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

Φίλε του περιοδικού μας για θυμήσου,
έστειλες τη συνδρομή σου;

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η πιο σημαντική διοργάνωση της άρσης βαρών επί ελληνικού εδάφους, μέσα στο 2013, διοργανώνεται στην Κόνιτσα, από την Ελληνική Ομοσπονδία Άρσης Βαρών, το Δήμο Κόνιτσας και τον Αθλητικό Όμιλο «Σπάρτακος» Ιωαννίνων, υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Ηπείρου.

Το Κλειστό Γυμναστήριο της Κόνιτσας, έχει την ευκαιρία να φιλοξενεί από τις 3 έως 7 Ιουλίου 2013, τα Πανελλήνια Πρωταθλήματα Άρσης Βαρών όλων των κατηγοριών.

Για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια διεξάγονται μέσα στο καλοκαίρι, αντί για το φθινόπωρο και, επίσης για πρώτη φορά, θα διεξαχθούν μέσα σε τέσσερις ημέρες, όλες οι ηλικιακές κατηγορίες της άρσης βαρών, δηλ. ανδρών, γυναικών, νέων ανδρών, νέων γυναικών, εφήβων, νεανίδων, παιδων και κορασίδων.

Η Ελληνική Ομοσπονδία Άρσης Βαρών, για άλλη μία χρονιά, παραμένει πιστή στη στρατηγική της αποκέντρωσης του αθλήματος των δυνατών, που μόνο θετικά αποτελέσματα έχει προσφέρει μέχρι σήμερα.

«Επιθυμία μας είναι να προσφέρουμε διέξοδο στη νεολαία της περιοχής μας μέσα από τον αθλητισμό και στη συγκεκριμένη περίπτωση μέσα από το Πανελλήνιο Πρωτάθλημα της Άρσης Βαρών, ενός αθλήματος που έχει χαρίσει ανεπανάληπτες στιγμές στους Έλληνες. Παράλληλα, επιδιώκουμε τη γνωριμία των φιλάθλων και αθλητών με τις ομορφιές της περιοχής μας και το φυσικό πλούτο της. Αρχές Ιουλίου λοιπόν, η καρδιά της άρσης βαρών θα χτυπάει στην Κόνιτσα», δήλωσε σε συνέντευξη Τύπου ο Δήμαρχος Κόνιτσας, Παναγιώτης Γαργάλας.

Η τελετή έναρξης θα γίνει την Παρασκευή, 5 Ιουλίου, στις 15.00, στο Κλειστό Γυμναστήριο του Δήμου Κόνιτσας, παρουσία του Προέδρου της Ελληνικής Ομοσπονδίας Άρσης Βαρών και Βουλευτή Επικρατείας, κ. Πύρρου Δήμα, ο οποίος σε όλη τη διάρκεια των αγώνων, θα βρίσκεται στην Κόνιτσα.

Καλείστε όλοι να τιμήσετε με την παρουσία σας τόσο την τελετή έναρξης όσο και τους αγώνες της άρσης βαρών.

Βουνίσιοι καημοί...

Περπάτησες ώρες ποδός στη μνήμη. Το ποδοδάτι σου επίπονο στο κάμα τ' Αθωνάρη, και η γυχή 'βαριά', σ' ερημικό ξωκλήσι σε πηγαίνει· ξωκλήσι στην κορφή του δόφου, μέσα σε σκιερές βεδανιδιές και σ' αιωνόβια πουρνάρια.

«... το σήμαντρό του δεν χτυπά

δεν έχει γάδι ουδέ παπά...»

Απόδυτη σιωπή - σαν μεταφυσική - τριγύρω.

Ξπρώχνεις τη θύρα σιγανά: στο καπνισμένο τέμπλο ο διπόσαρκος Χριστός, ασκητικός και δυπημένος, και δίπλα τ' άγιου η μορφή η ανστηρή, με πρόσωπο ισχνό και γενειάδα άσπρη....

Ένα καντήλι τσίγκινο, αναμμένο από το χέρι τ' ορεσίβιου ξωμάχου, κρέμεται από τη σκοτεινή γρεντιά, μπροστά στην πύλη του Τερού, και πιο ψηλά, στην οροφή, μια παραθύρα ξύλινη, αφήνει διχαστό το φως να εισχωρήσει στο ναϊσκο.

Δεξιά, σαρακοφαγωμένο τ' αναδόγι, και πάνω του ένα γαδτήρι δεκλασμένο από κεριών σταδαγματιές.

Το βουνιό του βουνίσιου αγέρα που μπαίνει απ' τις χαραμάδες της μισάνοιχτης θύρας σαν υπερκόσμια - ακούγεται θαρρείς - φωνή παράκλησης αόρατων γαδτιάδων:

«... πρεσβεία θερμή και τείχος απροσμέτρητον

εδέους πηγή, του κόσμου καταφύγιον...»

Ροβοδώντιας το γιδουστράτι μετά: θαμνιώδεις πδαγιές, χαμηλοί πουρναρόφυτοι και κεδρόφυτοι δόφοι...

Μαύρα γίδια και παρδαλά γίδια, κι ο τσοπάνος ακουμπώντας στην κρανίσια κδείτσα του, με τον τρουβά στον ώμο κρεμασμένο. (Πόσο γλυκό το ξεροκόμματο που σε φιδεύει, και το νερό δροσιτικό, στον παρακείμενου αναβρύσματος το στόμα).

Και περπατάς· και περπατάς· σε κάθε βήμα ξωνιανή η παράδοση αναβδύζει.

Γύρω, οδοιπόγυρα τ' αγέρωχα βουνά, «που 'χαν οι κλέφτες κατοικιό, γιατίκι οι καπειάνιοι», κράκουρα κοφτερά, βαθιές χαράδρες, δόχμες πυκνές των αγριμιών και στανιοτόπια της ξεροθιθιάς, στρούγκες και μανιριά και σπιτοκάδυβα βοσκιών, βραχομονάστηρα, καστριά παδιά, αθώνια, δρακοθήμνες, καθντερίμια, νερόμυδοι νεροτριβές, μανιάνια· μικρά χωριά με σκόρπια σπίτια στα φρύδια των γκρεμιών, βιγδάτορες των περασμένων...

Κι ανάμεσά τους άγριος ποταμός με βουητό απόκοσμο, φιδοσερνάμενος σε ιπιές και σε πδατάνια, μ' οβίρες σκοτεινές και με σπηδιές ανήλιαγες (τάχα να κατοικούν ακόμα εκεί τα ζωτικά των παιδικιών παραμυθιών σου;)

αέναα που κυθάει...

«Μην τον μαδιώσεις, μην τον πειροβοθήσεις»

Μόν' πέρνα το τρικάμαρο γιοφύρι του μ' ανάδαφρο το βήμα, μην και βαρυγκομήσει η στοιχειωμένη και κδάγει ο πρωτομάστορας, κι έβγα μετά στη στράτα τη διδόσπρωτη των μαστρομπουδουκιών, των κεραϊσήδων...

Θα δεις το μαστορόπουδο να φεύγει στη στροφή,

«... καρδιά πονετική τον ζέβγαδε με κδάμα

Τειράδη Κυριακή θα καρτερώ για γράμμα...»,

τη θυγερή στο τρισιατο θα συναντήσεις.

«... διαβάτες που διαβαίνετε, περάτες που περάτε

μην είδατε τον άντρα μου το ταίρι το δικό μου;...»

Και τον καημό δ' ακούσεις του παιδιού, που το ετοιμάζουν για τα ξένα:

«Μέθωσε μάνα το γωμί αργεί ακόμα η στράτα

ο κεραϊής ξεχάστηκε στους πέρα μαχαδάδες»

Και παρακεί, στις κρήνης τη δροσιά, θαδούν ανδόνια και πουδιά, κι ένα κορίτσι δροσερό, σου δίνει απ' τη χούφτα του νερό.

Και στον απάνω μαχαδά, βαρούν τα όργανα απαδά, χορεύουνε τα νιόγαμπρα, ο ήχος - το φεγγάρι:

«... εγές ήμουν στη μάνα μου προγές στην αδερφή μου
κι απόγε θα'μαστε τα δυο, τα δυο τ' αγαπημένα...»

Κι όταν κατάκοπος θα φτάσεις στη μάντρα του παχού σπιτιού, η μάνα - μάνα
των παιδιών, του άντρα μάνα, μάνα πεδερικών, του ξένου μάνα - ξεστό γωμί θα
σε φιδέγει, κρύο νερό να δροσιστείς, γιατί 'χε χρόνια να σε δει, χρόνια γραφή να
δάβει...

Άπειρος ο τόπος, με χίδια στόματα σου κρένει.

Κι ο Ηπειρώτης 'Συμωμένος' με το δίγο - γιατί η μαγιά δειγή, δειγό και το
καρβέδι - κάνει τον πόνο αδερφό, χαρά το μοιροδοί...

Άιντε καημοί κι άι πάδια της πατρίδας...

Γάσος Κανάτσος

Η Μέλισσα

Μές τα δειβάδια τριγυρίζεις
Απ' το πρωί μ' υπομονή,
Από δονδούδι, σε δονδούδι
Όδο δονδειά και προκοπή.

Το μόχθο σου γηδά επήραν,
Θεοί σ' απάτητες κορφές
Κι ανδρώποι αρωματίσανε
Μ' αυτόν, τις άγιες εκκλησιές.

Άτομο συ, μικρό στο σύμπαν,
Θαυματουργείς μεσ' τη φωδιά,
Αδιδρομίσμος και εργασία
Είναι για σένα ιδανικά.

Ω! πόσο φαίνεσαι μεγάλη
Σ' αυτούς που είναι και σοφοί
Σ' αξίζει ένα μεγάλο εύγε
Και κάθε δόξα και τιμή.

Λωι. Τουφίδης
Αθήνα 17-10-65

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ 2013

ΑΘΗΝΑ 8-8-2013

Το διήμερο 5 και 6 Αυγούστου 2013 γιορτάστηκε στο Μοναστήρι η Μεταμόρφωση του Σωτήρος. Το καθιερωμένο και καταξιωμένο στη συνείδηση του κόσμου πανηγύρι, πραγματοποιήθηκε και φέτος σε πείσμα των καιρών με πολύ μεγάλη επιτυχία.

Την παραμονή μας επισκέφθηκαν και γλέντησαν μαζί μας μια ακόμα χρονιά τα παιδιά από το Summer School του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Η παρουσία τους ζέστανε τις καρδιές μας, ανέβασε το κέφι και μας παρέσυρε στο χορό και το γλέντι.

Η πρώτη βραδιά τελείωσε τις πρώτες πρωινές ώρες, με την τήρηση του παλιού εθίμου να κατευοδώνουμε τα όργανα τραγουδώντας και χορεύοντας ως την εμπατή του χωριού.

Ανήμερα της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, τελέστηκε Αρχιερατική θεία λειτουργία στον Ι. Ν. του Αγίου Αθανασίου, χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ανδρέα.

Το απόγευμα ο Σύλλογος επεφύλασσε μια έκπληξη που πιστεύω να καιθερώσουμε. Άνοιξαν το χορό τα παιδιά του χορευτικού Συλλόγου Κόνιτσας. Η λεβεντιά και το καμάρι περίσσευε. Μαζί τους καμάρωνε και ο κόσμος που σε κάθε χορό τους χειροκροτούσε με ενθουσιασμό. Το γλέντι και ο χορός συνεχίστηκαν ασταμάτητα πάλι ως τις πρωινές ώρες.

Ενδιάμεσα κληρώθηκαν τα δώρα της

λαχειοφόρου του Συλλόγου και απονεμήθηκε ο Τίμιος Σταυρός (παλιό Μοναστηριώτικο έθιμο) στον Βασίλη το Βέργο. Άξιος, να είναι καλά ο ίδιος και η οικογένειά του. Για όσους δεν γνωρίζουν, αυτός που θα κερδίσει τον Τίμιο Σταυρό προσφέρει σε πλειοδοσία το λάδι για τα καντήλια της Εκκλησίας και χρήματα για τις ανάγκες της.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους τους χωριανούς, τους συντοπίτες μας από Μόλιστα, Γανναδιό, Κόνιτσα, Αγία Παρασκευή (Κεράσοβο) και άλλα χωριά, που συνέρρευσαν και γλέντησαν μαζί μας.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στο ζεύγος Παπαευαγγέλου από την Ελευθερούπολη Καβάλας, που μας τιμά με την παρουσία του επί σειρά ετών, που μας συνδράμει με τα δώρα του και που αισθάνεται μέλος της μικρής μας κοινότητας.

Κλείνοντας να συγχαρώ τον εξαιρετικό Κώστα Χαλκιά και όλους τους μουσικούς που τον συνόδευσαν, καθώς και την οικογένεια Ευάγγελου Βέργου για την άψογη εξυπηρέτηση που μας πρόσφερε μια ακόμα χρονιά.

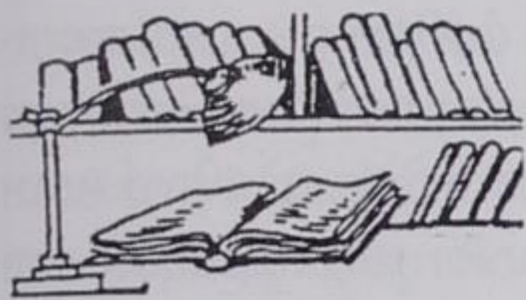
Ανανεώνουμε το ραντεβού μας για του χρόνου με την ευχή να είμαστε πάλι όλοι παρόντες και ακόμα περισσότεροι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΤΩΝ.

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΙ

ΤΟΥ ΔΥΤ. ΖΑΓΟΡΙΟΥ

(Ιστορία - Παράδοση - Λοαγραφία - Αναμνήσεις)

Από το 1957 που διορίστηκα καθηγητής στο ακριτικό Γυμνάσιο της Κόνιτσας, άθελά μου, αγάπησα την Ήπειρο και έκτοτε, οτιδήποτε γραφόταν γι' αυτήν, με συγκινούσε, και, περίφροντις, έσκυβα και το μελετούσα, το περιεργαζόμουν πολύπλευρα και το μελετούσα, κατά κάποιο τρόπο να εισχωρήσω στο βάθος των νοημάτων που έκρυβε, να γνωρίσω όσο μπορούσα πιο καλά το ψυχικό του βάθος, λες και ήταν ένα καινούργιο πρόσωπο που συναναστρεφόμουν και συνομιλούσα μαζί του αδελφικά.

Και δεν έπεσα καθόλου έξω. Γνώρισα μια περιοχή που αγνοούσα παντελώς, ξεκινώντας από το γεωγραφικό της χώρο κατ' αρχήν και εισδύοντας στο ψυχικό της υπόβαθρο με τους περήφανους και σκληροτράχηλους κατοίκους της, του ηρωικούς Ηπειρώτες, το σθένος των οποίων εθαύμασα διαβάζοντας το πρώτο βιβλίο που προμηθεύθηκα για το σκοπό αυτό, τη «Χρονογραφία της Ηπείρου» σε δύο τόμους, εκδόσεως του 1856 του βαθυστόχαστου συγγραφέα

Παναγιώτη Αραβαντινού. Τούτο βεβαίως δεν σημαίνει ότι δεν ανέτρεξα στη Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαιδεία και μάλιστα στο υπέροχο άρθρο του καθηγητή Σούλη, το οποίο και αντέγραψα, για να τό'χω μαζί μου συντροφιά «ανά πάσαν στιγμήν».

Γιατί τα γράφω άραγε όλα αυτά τώρα, ύστερα από πενήντα έξι χρόνια; Γιατί; Για να τονίσω τη σημασία κάθε βιβλίου που μας ενημερώνει για ένα θέμα που μας απασχολεί. Και το θέμα που μας απασχολεί είναι η Κόνιτσα, η πόλη εκείνη με την οποία δέθηκα ψυχικά, η πόλη εκείνη όπου πρωτοδέχθηκα το «βάπτισμα του πυρός» με την καθηγητική μου ιδιότητα.

Έτσι οποιοδήποτε βιβλίο, αναφερόμενο στην περιοχή εκείνη, δεν μου κινεί μόνο το ενδιαφέρον, αλλά και με συγκινεί. Γι' αυτό και με μεγάλη συγκίνηση αγκάλιασα το περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» από την πρώτη στιγμή της εκδόσεώς του το Μάιο του 1962¹ ως σήμερα, τους δερματόδετους τόμους του οποίου με

1. Μηνιαίον περιοδικόν της επαρχίας Κονίτσης, εκδιδόμενον εν Αθήναις υπό του Συνδέσμου Κονιτσιωτών «Ο Αώος», Γραφεία Βύσσης και Καϊρη 2 - Αθήναι, Υπεύθυνοι κατά Νόμον: Επί της ύλης Ν.Κ. Τσάκας, Αχαρνών 168 - Αθήναι.

μεγάλη χαρά καμαρώνω στη βιβλιοθήκη μου. Ακολούθησαν και άλλα έντυπα, τα οποία, και εξετίμησα και -γιατί όχι; - από τα πρώτα τα βιβλία του εξαιρετικού μου μαθητή Χαρίλαου Γκούτου², καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου και τώρα τελευταία τα βιβλία άλλου μου εκλεκτού μαθητή, του Βασιλείου Νικοπούλου³, ο οποίος και κατέλαβε το ανώτατο αξίωμα των εν Ελλάδι νομικών αναγορευθείς πρόεδρος του Αρείου Πάγου, για να περιορισθώ μόνο στα πρόσωπα αυτά, αφού υπήρξαν μαθητές μου που τίμησαν την Κόνιτσα, ενώ θα μπορούσα να εκταθώ και σε άλλα...

Και μέσα σ' αυτά τα άλλα με μεγάλη εκτίμηση αναφέρω τον εκδότη του θαυμάσιου περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ, ο οποίος κυριολεκτικά με ξάφνιασε, τον αξιότιμο κύριο Σωτήρη Τουφίδη, που μας έστειλε το τόσο καλαίσθητο και άψογο βιβλίο του «Μαυροβούνι», ένα βιβλίο με πολύ μεγάλες αξιώσεις τιμητικές, όχι μόνο για το χωριό του αλλά και για όλη την επαρχία Κονίτσης.

Πρόκειται για ένα βιβλίο που σε εντυπωσιάζει και μόνο με την εξωτερική μου μορφή με την έγχρωμη εικόνα του

χωριού του, το θαυμάσιο χαρτί της εκδόσεώς του, τα τυπογραφικά του στοιχεία και τις τόσο άφθονες και κατατοπιστικές φωτογραφίες που διανθίζουν το όλο κείμενο, ένα βιβλίο αληθινό κομψοτέχνημα, στολίδι της περιοχής και του εκδοτικού χώρου γενικότερα. Και μόνο η μορφή; Μορφή χωρίς περιεχόμενο δεν μας λέει τίποτα. Και είναι αξιοθαύμαστος για το περιεχόμενο του βιβλίου του ο συγγραφέας. Ομολογώ πως δεν το είδα ακόμη ολοκληρωτικά και ίσως βιάστηκα για την βιβλιοκρισία μου. Διάβασα όμως με προσοχή το α' μέρος του βιβλίου του (σ. 1-96) και τα άλλα ακροθιγώς και το θεωρώ ένα βιβλίο όχι μόνο ιστορικό αλλά και λαογραφικό, αφού αυτοί είναι οι κυριότεροι στόχοι του, χωρίς να υποτιμήσω και τους άλλους τομείς της συγγραφής, οι οποίοι και αποτελούν τους ακρογωνιαίους λίθους του οικοδομήματος της λαογραφίας ως επιστήμης καθόλα αξιόλογης στους σημερινούς καιρούς.

Τι λοιπόν είναι το Μαυροβούνι; Μήπως καμιά ηπειρωτική πολίχνη; Μήπως κάποιο ξακουστό κεφαλοχώρι; Μήπως ένα σπουδαίο ιστορικό τοπωνύμιο; Μή-

---

2. Βλ. 1) «Μολιστινά» Ιστορικά στοιχεία για τα χωριά της Μόλιστας Κονίτσης Γιανναδιό, Μεσαριά, Μοναστήρι, Αθήνα 1983. 2) Η επαρχία της Κονίτσας και η Μόλιστα επί τουρκοκρατίας, Αθήνα 2003.

3. «Η νομική σκέψη του Απ. Παύλου (Συμβολή στην ιστορική έρευνα του Δικαίου των πρώτων χριστιανικών χρόνων), Θεσσαλονίκη 1992.

«Στην υπηρεσία της Δικαιοσύνης Δικαστικά απομνημονεύματα, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2009 κλπ. κλπ.

πως κάτι που κρύβει ιδέες μεγάλες, πρωτάκουστες; Τίποτε από όλα αυτά, συνεκδοχικά όμως και «όλα αυτά», γιατί πρόκειται για ένα χωριουδάκι με τριανταπέντε μόνο κατοικήσιμα σπίτια, γεμάτα ιστορικές αναμνήσεις που ανατρέχουν στα περασμένα, ήδη στις αρχές του 14ου αιώνα, στα μαύρα και σκοτεινά εκείνα χρόνια της καταλήψεως της Ηπείρου από τους Τούρκους το 1380, στη φρικτή και επονείδιστη τουρκοκρατία.

Εύγε κύριε Τουφίδη. Σε θαυμάζω, γιατί στο βιβλίο σου περιγράφεις τη ζωή των κατοίκων της περιοχής στιγμή προς στιγμή (moment to moment) που λένε διεθνώς και οι Άγγλοι, με τέτοιες λεπτομέρειες, που ικανοποιούν και τον πιο απαιτητικό αναγνώστη.

Χωρίς να είσαι ιστορικός με περγαμηνές, το ξαναλέω: «βάζεις τα γυαλιά» σε πολλούς ιστορικούς και άλλους δοκησιόφους, γιατί γράφεις με απλότητα, διατυπώνεις τις ιδέες σου απλά και ξάστερα και κυρίως αποδεικνύεις με όλα σου τα γραψίματα ότι δεν παρασύρεσαι σε περίτεχνα και πολυδαίδαλα σχήματα λόγου, γεμάτος σαφήνεια, μέγα χάρισμα, όπως το διατυπώνει από τα πανάρχαια χρόνια ο Ευριπίδης, λέγοντας: «σοφόν τοι το σαφές»⁴.

Με παραστατικότητα, λιτότητα, γλαφυρότητα, συντομία και απλότητα περιγράφεις την κατάσταση του χωριού από

την έναρξη της τουρκοκρατίας με ιδιαίτερη έμφαση στα χρόνια του Αλή Πασά (1780-1821) ως τους νεότερους χρόνους με τον πόλεμο του 1940 και την παλική εισβολή, για να εξιστορήσεις κατόπιν την επάρατη γερμανική εισβολή το 1941 με την κατοχή και την ηρωική εθνική μας αντίσταση, μια περίοδο που πάντα με συγκινεί, καθώς περνούν τα χρόνια, περίοδο που σιγά-σιγά αρχίζει να γίνεται θρύλος, ένα γεγονός που οι νεότεροι πρέπει όχι μόνο να μελετούν, αλλά και νοερά να αισθάνονται ψυχικά, συμμετέχοντας στα γεγονότα της αξεπέραστης εκείνης εποποιΐας.

Με μεγάλη συγκίνηση διάβασα τα σχετικά με τον ηρωικό θάνατο των οχτώ παλικαριών που έπεσαν εκεί κοντά στο Μαυροβούνι στις 15 Απριλίου 1943 και το μνημείο που στήθηκε στη Βίγλα με δική σου πρωτοβουλία, για να θυμίζει σ' όλους μας πως θυσιάστηκαν για την ελευθερία της πατρίδας μας, την ελευθερία εκείνη που ορθότατα ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός τονίζει ότι είναι βγαλμένη από τα κόκκλα τα ιερά των προγόνων μας, τα κόκκαλα των ηρωικών αυτών παιδιών, ων η μνήμη αιωνία.

Δεν θα επεκταθώ περισσότερο για την τρισένδοξη εκείνη περίοδο της αθάνατης αντίστασης του ελληνικού λαού στα μαύρα εκείνα χρόνια (1941-1944) της επάρατης κατοχής, στους αγώνες

4. Ευριπίδου, Ορέστης 397.

του οποίου συμμετείχα κι εγώ ως μέλος της ΕΠΟΝ, μαθητής του Γυμνασίου Εδέσσης. Κοντοστάθηκα λίγο δακρυσμένος, διαβάζοντας το ωραιότατο ποίημα του Λέανδρου Βρανούση για τον «Σύνδεσμο», γιατί κι εγώ, σύνδεσμος στα χρόνια εκείνα, χρησιμοποιήθηκα, σπεύδοντας από το χωριό μου Μοναστηράκι Αλμωπίας να συναντήσω ένα τμήμα της Αγγλικής Αποστολής που βρισκόταν εκεί, στο χωριό Κερασιά, στους πρόοδες του Καϊμακτσαλάν, ένα γεγονός που βαθιά μές στην ψυχή μου άφησε σημάδια, ώστε να γράψω κι εγώ το ποίημά μου «Ο Σύνδεσμος», ποίημα

που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Εμπρός», όργανο της Περιφερειακής Επιτροπής του ΕΑΜ νομού Πέλλης⁵.

Με μεγάλη διακριτικότητα ο συγγραφέας εκθέτει σύντομα και τα γεγονότα της περιόδου του εμφυλίου πολέμου (1946-1949), τα οποία και αντιπαρέρχομαι, για να τονίσω ότι άξια προσοχής είναι και τα υπόλοιπα μέρη του βιβλίου: Μέρος Δεύτερο, Η φύση του χωριού, (σ. 97-120), Μέρος τρίτο, Εσωτερική δομή του χωριού, (σ. 121-180). Μέρος Τέταρτο, Κοινωνική ζωή (σ. 181-268) και Μέρος Πέμπτο, Χωριανοί που δεν λησμονήθηκαν (σ. 268-336), το οποίο

---

5. Δεν ξέρω τι απέγιναν τα έντυπα της εποχής εκείνης. Γνωρίζω, όμως κάλλιστα, ότι μετέπειτα, στα μαύρα χρόνια της τρομοκρατίας που ακολούθησαν, καταστράφηκαν. Με την ευκαιρία όμως αυτή, που μας δίδει ο φίλτατος κ. Τουφίδης, το δημοσιεύω εδώ, ύστερα από 70 χρόνια, για πρώτη φορά, αποτυπωμένο στα μύχια της ψυχής μου, και τον ευχαριστώ. Αναλογισθείτε ότι τό'γραφα σε ηλικία 16 χρονών μαθητής Στ' τάξεως νέου τύπου.

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Με το βλέμμα βαθύ κι ολοκόφτερο
ξεχωρίζοντας τα μονοπάτια
με το βήμα γοργό και μονότονο
σου βουνού τα τραχιά σκαλοπάτια

μοναχός, σαν зарκάδι τρεχούμενο
κάποιος νιός φτερωτός ανεβαίνει
είν' αυτός που στη μάχη ξεχύθηκε
που σου αγώνα τα τρίςβαθα μπαίνει.

Το σπιτάκι το δόλιο του τ' άφησε
με τις άχαρες, σκλάβες του ώρες

και το έθνος σαν πόνεσε ρίχτηκε
στον αγώνα αψηφώντας τις μπόρες,

τις βροχές, τα φριχτά ξεπαγιάσματα
στο καθήκον πιστός παραστάτης,
είν' ο Σύνδεσμος, ήρωας άφθαστος,
Λεβεντιά, Λευτεριάς στυλοβάτης...

Κι αν ποτέ κει που πήγε δεν γύρισε,
στο καθήκον του έπεσε θύμα.
Ο λαός τον θυμάται, είν' ήρωας
που κοιμάται σ' αθάνατο μνήμα!

και κατακλείεται με φωτογραφικό πανόγραμμα (σ. 337-366) εξαίσιων φωτογραφιών (εγχρώμων και μη) διαφόρων εκδηλώσεων του χωριού και προσώπων, Μητρώο και Δημοτολόγιο των κατοίκων του (σ. 367-382) και το απαραίτητο γλωσσάρι, (σ. 389-409) της ντοπιολαλιάς των κατοίκων του, που ομολογούμενως έπρεπε να τεθεί.

Θα μπορούσα να αναπτύξω λεπτομερώς και αυτά τα υπόλοιπα μέρη του βιβλίου αυτού, του τόσο εξαιρετικού και ξεχωριστού στην Ηπειρωτική Βιβλιο-

γραφία, αλλά η εργασία μου αυτή θα επεκτεινόταν με πολλές ακόμη σελίδες.

Γι' αυτό και, σταματώντας εδώ, εκφράζω από τα βάθη της ψυχής μου τα θερμά μου συγχαρητήρια στον κύριο Τουφίδη για το βιβλίο, για την έκδοση του οποίου θα μπορούσε, όλως δικαίως να επαναλάβει τα λόγια του Ορατίου:

«Exegi monumentum aere perennius
regalique situ pyramidum altius⁶»

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ
Φιλολόγος - Ιστορικός

Άλλα βιβλία

**Σωκράτης Οικονόμου: «Ο ΑΛΗΖΟΤ ΑΓΑΣ-ΠΑΣΙΑΣ
-ΜΠΕΗΣ ΚΑΙ Η ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ»**

Με τον τίτλο «ο Αληζοτ Αγάς-Πασιάς-Μπέης και η ονομασία του χωριού μας» κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του, ο Σωκράτης Οικονόμου. Το πρώτο μέρος του βιβλίου αναφέρεται στη δράση του Αληζότ Μπέη από τον οποίο πήρε το όνομά του το χωριό (νυν Γεροπλάτανος) και το β' μέρος αναφέρεται στους ευεργέτες του χωριού.

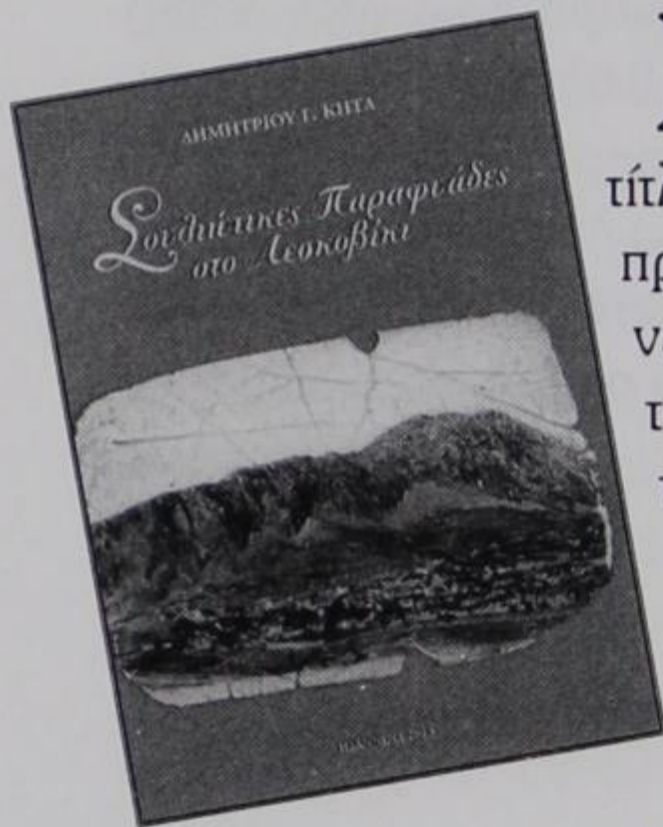
Ευχόμαστε στο φίλο Σωκράτη να συνεχίσει τη συγγραφική του δράση.

Σ.Τ.

6. Γεωργίου Κ. Γρατσιάτου, Κ. Ορατίου Φλάκκου, Είκοσιν εκλεκταί ωδαί προς χρήσιν των μαθητών της Δ' τάξεως του Γυμνασίου, Έκδοσις πέμπτη επεξεργασμένη, Εν Αθήναις 1925, σ. 22 και Ιωάννου Θ. Ρώσση, Μετάφρασις εκλεκτών ωδών Ορατίου, σ. 45, όπου τα εξής: «Επετέλεσα μνημείον διαρκέστερον των χαλκίνων ανδριάντων και υψηλότερον της Βασιλικής κατασκευής των πυραμίδων».

Δημ. Κήτα

Σουλιώτικες παραφυάδες στο Λεσκοβίκι

Με τον πα-
ραπάνω
τίτλο εκδόθηκε
πρόσφατα ένα
νέο βιβλίο από
τον συμπατριώ-
τη μας γιατρό
Δημ. Κήτα.
Την παρου-
σίαση του βι-
βλίου έκαναν

οι φιλόλογοι Νίκος Υφαντής,
Μιχ. Παντούλας και Σπύρος Εργολάβος
στο ξενοδοχείο "Πανόραμα" Κόνιτσας
στις 29 Ιουνίου. Την εκδήλωση συντό-
νιζε ο Γεωργ. Κήτας, καθηγ. Ρευματο-
λογίας.

Μετά τις ομιλίες ακολούθησε συνε-
στίαση και δωρεάν διανομή του βιβλίου
σε όλους τους παρευρισκομένους, συγ-
γενείς, φίλους και γνωστούς.

Ο συγγραφέας αναφέρεται στις σε-
λίδες του βιβλίου του στην πορεία της
οικογένειας των Κηταίων από την Κιάφα
Σουλίου ως το Λεσκοβίκι με τις περιπέ-

τειες προγόνων και απογόνων από την
Τουρκοκρατία μέχρι τις μέρες μας.

Σ' αυτή την εξιστόρηση, ο αναγνώ-
στης βρίσκει και αρκετά στοιχεία ιστορι-
κά πλουτίζοντας τις γνώσεις του, καθώς
και περιγραφή παλιών εθίμων και άλλα
λαογραφικά ενδιαφέροντα.

Το βιβλίο, σε πολύ καλή εκτύπωση
από το τυπογραφείο Θανάση Θεοδωρί-
δη, περιλαμβάνει πολλές έγχρωμες και
ασπρόμαυρες φωτογραφίες, παλιές και
νεότερες.

Αξίζει να διαβαστεί από τους συμπα-
τριώτες μας γιατί οι παλιότεροι θα βρουν
πολλά γεγονότα που έζησαν και οι νεό-
τεροι θα μάθουν περισσότερα για τους
παλιούς.

Εμείς συγχαίρουμε τον αγαπητό
κυρ. Δημήτρη που, αν και σε μεγάλη
ηλικία, δεν άφησε να καθούν στη λήθη
του χρόνου γεγονότα και αναμνήσεις
αλλά τα έφερε στο φως να πλουτίσουμε
κι εμείς τις γνώσεις μας.

Σ.Τ.

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΧΙΟΝΙΑΔΙΤΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ

ΣΧΕΔΙΑ ΧΙΟΝΙΑΔΙΤΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ -
ΝΕΑ ΑΠΟΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΥΠΟ ΙΔΡΥΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ΧΙΟΝΙΑΔΕΣ

ΕΓΚΑΙΝΙΑ: ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ, 11.00 π.μ.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 4-23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2013

Με την έκθεση των σχεδίων από τα αρχεία Χιονιαδιτών ζωγράφων, τον Αύγουστο του 2012, εγκαινιάστηκαν οι δραστηριότητες του υπό ίδρυση **Μουσείου Χιονιαδιτών Ζωγράφων**. Τα αντικείμενα αυτά επιλέχθηκαν από τις συλλογές του Μουσείου και αφού συντηρήθηκαν κατάλληλα, μαζί με εργαλεία δουλειάς, πρότυπα, έγγραφα, κ.ά. αντικείμενα παρουσιάστηκαν ως η πρώτη διοργάνωση του Μ. Χ. Ζ. Στη φετινή έκθεση παρουσιάζονται τα ίδια εκθέματα εμπλουτισμένα με νέα αποκτήματα, τα οποία προήλθαν από δωρεές που έγιναν κατά τη διάρκεια της περσινής έκθεσης από χωριανούς και άλλους συλλέκτες οι οποίοι τα είχαν στην κατοχή τους. Έτσι το Μουσείο, όχι ως μόνιμος χώρος έκθεσης ακόμη αλλά ως χώρος έρευνας, αναζήτησης, συγκέντρωσης

και προβολής του έργου των Χιονιαδιτών ζωγράφων, συνεχίζει τη θερινή περιοδική δραστηριότητά του.

Τα έργα της παρούσας έκθεσης των σχεδίων προέρχονται από τα **αρχεία** έξι τουλάχιστον Χιονιαδιτών ζωγράφων, των ζωγράφων αδελφών **Χριστόδουλου** (1857 - 1932) και **Θωμά** (1864 - 1930), του **Αναστάσιου Παπακώστα - Μαρινά** του **Νικόλαου Ιωάννη Παπακώστα** (1872 - 1955), του **Πολύκαρπου Αναστάσιου Ζωγράφου** (1874 - 1953), του **Γεώργιου Νικόλαου Εξάρχου** (1910 - 1959) και του **Θωμά Ευάγγελου Χρήστου** (1912 - 1996). Πολλά από αυτά δημιουργήθηκαν από τους ίδιους τους ζωγράφους, μερικά είναι και υπογραμμένα, και άλλα περιήλθαν στα χέρια τους από παλαιότερους ζωγράφους.

Κάθε ζωγράφος δημιουργούσε το **αρχείο**

του, στο οποίο συμπεριλαμβάνονταν σχέδια, ανθίβολα, καθώς και σημειώσεις, οδηγίες, πληροφορίες, αποκόμματα και σελίδες εκκλησιαστικών και άλλων παλαιών βιβλίων με εικόνες, επίσης χάρτινες τυπωμένες εικόνες και οτιδήποτε άλλο θα τον εξυπηρέτούσε στο έργο του. Τα αρχεία αυτά έμεναν συνήθως στους απογόνους τους, συχνά συνεχιστές του έργου τους, και στους μαθητές τους.

Τα **σχέδια και τα ανθίβολα**, ήταν βασικά εργαλεία δουλειάς των παλαιών ζωγράφων. Ως **σχέδια** εννοούνται κάθε είδους απεικονίσεις με ελεύθερο χέρι σε χαρτί, με τη χρήση μολυβιού, μελάνης ή με ελαφριές χρωματικές ύλες. Συνήθως γίνονταν για να χρησιμοποιηθούν ως μελέτες στη δημιουργία του κυρίως ζωγραφικού έργου τους. Παρά την ενδεχόμενη καλλιτεχνική αξία τους δεν αποσκοπούσαν να παρουσιάσουν τα ίδια ως έργα τέχνης αλλά να βοηθήσουν τον ζωγράφο στη δημιουργία του κατ' εξοχήν ζωγραφικού έργου του. Τα **ανθίβολα** ήταν διαφόρων ειδών σχέδια αποτύπωσης, συνήθως από παλαιότερα έργα ζωγραφικής, που είχαν σκοπό να ξαναχρησιμοποιηθούν με τρόπο μηχανικό για τη διευκόλυνση στη σχεδίαση της εικόνας. Συχνά έβγαζαν ανθίβολα από τις τυπωμένες χάρτινες εικόνες της εποχής, τις χαλκογραφίες.

Τα χιονιαδίτικα σχέδια και ανθίβολα, τα οποία έχουν διασωθεί ως τώρα, είναι διάσπαρτα σε ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές. Έγιναν γνωστά στο ευρύ κοινό από διάφορες εκθέσεις σε μουσεία της Ελλάδας και άλλων χωρών. Έτσι το έργο

των ταπεινών ζωγράφων του χωριού μας έγινε ευρύτατα γνωστό.

Στη φετινή έκθεση παρουσιάζεται και μία ιδιαίτερα εντυπωσιακή **ελαιογραφία**, έργο του Νίκου Ι. Παπακώστα, δωρεά Βασίλη Μαρτσέκη στη μνήμη των γονιών του, Αλέκου και Ίνγκε, καθώς και ένα τιμητικό αφιέρωμα στον ζωγράφο Γεώργιο Εξάρχου, ολόκληρο το αρχείο του οποίου δώρισε πρόσφατα στο Μ. Χ. Ζ. ο γιος του, Θεόφιλος Εξάρχου.

Οι κυριότεροι **δωρητές** των αντικειμένων της έκθεσης είναι κατά χρονολογική σειρά η Αγλαΐα Χρήστου – Εξάρχου, ο Αναστάσιος Ζωγράφος, ο Αθανάσιος Λιάτσης, ο Ευριπίδης Ζωγράφος, ο Κώστας Τζιμούλης, ο Βασίλης Μαρτσέκης, ο Θεόφιλος Εξάρχου κ.ά. Σε αυτούς οφείλεται η δημιουργία του Μουσείου, καθώς και σε όλους τους χωριανούς που συμμετέχουν και βοηθούν στις δραστηριότητές του.

Οι εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης των σχεδίων και ανθιβόλων της έκθεσης, καθώς και η τοποθέτησή τους σε ειδικά πλαίσια, έγιναν τον Ιούνιο - Ιούλιο του 2012 και του 2013 από τον συντηρητή έργων τέχνης Γιάννη Σπανό και συνεργάτες του.

Η έκθεση πραγματοποιείται χάρη στη Δημοτική αρχή της Κόνιτσας, το Δήμαρχο κ. Παναγιώτη Γαργάλα, τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου και της Κοινοφελούς Επιχείρησης του Δήμου Κόνιτσας, σε συνεργασία με την Επιτροπή για τη δημιουργία του Μ. Χ. Ζ. και τον Πολιτιστικό Σύλλογο Χιονιαδιτών.

Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΣΤΗ ΔΡΑΜΑ

Με αφορμή τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται για τα 100 χρόνια από την απελευθέρωση της Δράμας, με τίτλο: Ελευθέρια 2013, 10^ο φεστιβάλ Δημοτικού χορού και τραγουδιού, η Χορωδία Παραδοσιακής Μουσικής του Δήμου Κόνιτσας, αποδέχτηκε την πρόσκληση του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Ν. Δράμας να συμμετάσχει στις επετειακές εκδηλώσεις το διήμερο 6 και 7 Ιουλίου 2013.

Η αναχώρηση έγινε το πρωί του Σαββάτου 6 Ιουλίου με το λεωφορείο του Δήμου Κόνιτσας και οδηγό τον Α. Βρυζώνη. Η υποδοχή από τους συμπατριώτες μας, τον Πρόεδρο του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Ν. Δράμας, που κατάγεται από το Ελεύθερο, Παναγιώτη Σταυρίδη και το Γραμματέα από τις Πάδες Νίκο Κουφό ήταν εγκάρδια.

Οι εκδηλώσεις

Οι τυχεροί θεατές που βρέθηκαν το βράδυ του Σαββάτου στο θεατράκι της Αγίας Βαρβάρας παρακολούθησαν ένα εξαιρετο και άψογο χορόδραμα με τίτλο: «Στου χρόνου τα σκοτάδια Οδύνη και ξεριζωμός», στο οποίο συμμετείχε και η χορωδία μας, ερμηνεύοντας με το γνωστό κονιτσιώτικο ηχόχρωμα το τραγούδι «ξενιτεμένο μου πουλί». Στο τέλος της παράστασης αποθεώθηκαν με χειροκροτήματα και ζητωκραυγές όλοι οι συντελεστές του έργου. Στη συνέχεια, με τη συνοδεία της κονιτσιώτικης παραδοσιακής ορχήστρας που ήταν μαζί μας, χορεύοντας πατινάδα πήγαμε « στα γρασιδία της Αγίας Βαρβάρας» όπου σπήθηκε τρικούβεργο γλέντι μέχρι αργά τα μεσάνυχτα.

Την Κυριακή το πρωί, επισκεφτήκαμε το πανέμορφο Σπήλαιο «Μααρά» στον Αγγίτη ποταμό. Είναι ένα αυθεντικό αρι-

στούργημα φυσικής αρχιτεκτονικής που όμοιό του δεν υπάρχει πουθενά. Ο σταλακτιτικός διάκοσμός του είναι εντυπωσιακός για τα σχήματα, την υφή και τα χρώματά του δημιουργώντας εικόνες πραγματικά μαγικές, χάρη στις πολλαπλές αντανakλάσεις του νερού. Ευχαριστούμε θερμά τον Πρόεδρο και τα μέλη του Συλλόγου που οργάνωσαν αυτή την επίσκεψη και μας συνόδεψαν ακούραστοι σε κάθε μας μετάβαση. Το μεσημέρι μετά το φαγητό σ'ένα ταβερνάκι της περιοχής, πήραμε τα όργανα κι αρχίσαμε τα κονιτσιώτικα τραγούδια της χαράς και του ξενιτεμού. Όταν τραγουδούσαμε το «αλησμόνω και χαίρομαι», η συγκίνηση όλων ήταν εμφανής στα μάτια των χορωδών αλλά και του Δασκάλου.

Το βράδυ έγινε το Παραδοσιακό γλέντι« στα γρασίδια της Αγίας Βαρβάρας». Η Χορωδία στην αρχή με τη συνοδεία της ορχήστρας, παρουσίασε το πρόγραμμα της καταχειροκροτούμενη από τους εκατοντάδες θεατές. Στη συνέχεια ερμήνευσε παραδοσιακά τραγούδια της περιοχής μας, τα οποία χόρεψε με κέφι και χάρη το χορευτικό συγκρότημα της Πανηπειρωτικής Ένωσης Ν. Δράμας. Τα τραγούδια ήταν από τα δυσκολότερα κομμάτια του μουσικού πλούτου της Κόνιτσας, με εναλλαγή ρυθμών και μελωδίας. Όμως η χορωδία πέτυχε άριστα το στόχο της και παρουσίασε με εξαιρετική ζωντάνια και γλυκιά μελωδία το μουσικό χρώμα της περιοχής μας.

Αλλά και η ορχήστρα και ο χορός από τις χορευτικές ομάδες ήταν υπο-

δειγματικές.

Σε όλους και σε όλες αξίζουν συγχαρητήρια καθώς επίσης και στο Δάσκαλο της Χορωδίας και τραγουδιστή της ορχήστρας, Χρήστο Οικονόμου, ο οποίος συνόδευσε και τα χορευτικά της Πανηπειρωτικής Ένωσης Ν. Καβάλας και του Ν. Σερρών. Στη συνέχεια ακολούθησε χορός, γλέντι και ξεφάντωμα.

Τις εκδηλώσεις τίμησαν με την παρουσία τους ο Δήμαρχος Δράμας, οι αντιδήμαρχοι, οι Πρόεδροι των Συλλόγων των Νομών Καβάλας, Σερρών και Δράμας και πλήθος κόσμου. Τηλεοπτική κάλυψη από το 5ΤΑΒ Δράμας 93,5.

Να ευχαριστήσουμε θερμά και μέσω του περιοδικού, τον Πρόεδρο Παναγιώτη Σταυρίδη, ο οποίος μαζί με το Γραμματέα Νίκο Κουφό, άνοιξαν την αγκαλιά τους και μας φιλοξένησαν με ζεστασιά στη μακρινή δεύτερη πατρίδα τους, καθώς και όλα τα μέλη του Δ.Σ. όπως επίσης τις πρωταγωνίστριες και τους χορευτές του χοροδράματος, τους χορευτές των χορευτικών τμημάτων καθώς και τη δασκάλα των παραδοσιακών χορών, Χριστίνα Κυριαζίδου. Φυσικά να ευχαριστήσουμε το Δήμο Κόνιτσας και ιδιαίτερα το Δήμαρχό μας Παναγιώτη Γαργάλα, που διέθεσε το λεωφορείο του Δήμου και κάλυψε τα έξοδα του ταξιδιού, καθώς και την Κατερίνα Τσούβαλη, Πρόεδρο της Κοινοφελούς Επιχείρησης που μας συνόδευσε, οργάνωσε το ταξίδι και εκπροσώπησε επάξια το Δήμο μας στις εκδηλώσεις.

Από τη χορωδία

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ 583 ΤΑΓΜΑ ΠΕΖΙΚΟΥ (ΠΡΟΚΑΛΥΨΕΩΣ) ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Υπό του Υποστρατήγου ε.α. ΙΩΑΝΝΗ ΔΑΦΝΗ

Μια από τις παλαιότερες Μάχιμες Μονάδες (Μονάδες Ελιγμού όπως λέμε) του Ελληνικού Στρατού, είναι το 583 Τάγμα Πεζικού που αριθμεί 68 χρόνια, με τον ίδιο τίτλο και ίδια έδρα, Κόνιτσα (εκτός μιας μικρής χρονικά αρχικής έδρας στην Άρτα).

Ήταν τότε, μετά την Συμφωνία της Βάρκιζας (12-2-1945) που τα Αντάρτικα Σώματα (ΕΔΕΣ) του Στρατηγού Ναπολέοντα Ζέρβα, πέρασαν από τα Σώματα Εθνικής Αντιστάσεως στον συγκροτούμενο νέο Ελληνικό Στρατό.

Τα Ανταρτικά Σώματα του Στρατηγού Ζέρβα, κατόπιν διαταγής της Ελληνικής Κυβερνήσεως του Γ. Παπανδρέου και του κοινού Αρχηγού όλων των Ενόπλων Δυνάμεων Μ. Βρετανίας και Ελλάδος Στρατηγού Σκόμπυ, είχαν μεταφερθεί τα Χριστούγεννα 1944 στην Κέρκυρα, προς αποφυγή άσκοπης περαιτέρω αιματοχυσίας.

Το αναφερόμενο Τάγμα, με αρχικό τίτλο 206 ΤΕ, μαζί με άλλα του ιδίου τύπου, αποτέλεσαν τους πυρήνες του αναγεννώμενου μεταπολεμικά Ελληνικού Στρατού, συγκεκριμένα της Μεραρχίας Εθνοφυλακής Κερκύρας, η οποία μεταφερόμενη στα Ιωάννινα, ανέκτησε τον παλιό της τίτλο, VIII Μεραρχία.

Με την ανασυγκρότηση του Στρατού το 1946 το Τάγμα έλαβε τον παρόντα τίτλο 583 ΤΠ και, μετά τις μετακινήσεις του λόγω των επιχειρήσεων 1946-1949, εγκαταστάθηκε στην Κόνιτσα, όπου συνέδεσε το όνομά του με τη περιοχή, οι κάτοικοι της οποίας το έχουν «Καμάρι» και θεωρούν δι-

κό τους απόκτημα, το δε υπηρετούν στρατιωτικό προσωπικό δικά τους παιδιά, αφού σήμερα μόνο η παρουσία της επίλεκτης Μονάδας στην περιοχή με υψωμένη την γαλανόλευκη -διακοσμημένη με το χρυσούν αριστείο ανδρείας - αποτελεί την καλύτερη αποτρεπτική δύναμη.

Μην ξεχνούμε ότι η ενιαία Ήπειρος, τα Δυτικά Βαλκάνια και η Αδριατική, αποτελούν ενιαίο Γεωστρατηγικό Χώρο, όπου ξεκίνησαν ή τελείωσαν οι περισσότεροι πόλεμοι και δεν μπορούμε να γνωρίζουμε ποιες ισορροπίες ξένων κρατικών οντοτήτων μπορούν να δημιουργηθούν στο μέλλον. Στο τάγμα υπηρέτησαν ως Διοικητές διακεκριμένοι Αξιωματικοί οι οποίοι λάμπρυναν το Στράτευμα και στην σταδιοδρομία τους ανήλθαν στα ύπατα αξιώματα της στρατιωτικής Ιεραρχίας.

Μεταξύ των αναφερομένων Αξιωματικών συγκαταλέγεται και ο σημερινός Διοικητής Αντισυνταγματάρχης Ανάργυρος Καταραχιάς, ο οποίος υπηρετών στην θέση αυτή επί διετία, λατρεύει την περιοχή περισσότερο από τους εντοπίους και θα ήταν ευχής έργο εάν θα μπορούσε να παραμείνει και τρίτο χρόνο.

Είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε την δράση του και να διαπιστώσουμε τις ιστορικές γνώσεις του με την παρουσίαση που μας έκανε για την περιοχή, στο πρόσφατο ταξίδι μας στο Μολυβδοσκεπάσι που γίνεται λόγω της αδελφοποίησης με τον Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού και της εορτής του Βυζαντινού Ιερού Ναού Αγίων Αποστόλων, Πολιούχων του χωριού.

Το επι 1343 έτη προσκύνημα στην Ιερά Μονή Μολυβδοσκεπάστου τον Δεκαπενταύγουστο (Η Παναγία και το έπος 1940)

ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΥ Ε.Α. ΙΩΑΝΝΗ ΔΑΦΝΗ

Το διήμερο προσκύνημα (θρησκευτική πανηγύρις) στην Ιερά Μονή Μολυβδοσκεπάστου αριθμεί 1343 έτη από τότε (670 μ.Χ.) που ο αυτοκράτωρ του Βυζαντίου Κωνσταντίνος Δ' (επωνομαζόμενος Πωγωνάτος), μετά μία εκστρατεία στην Ιταλία στρατοπέδευσε επί μεγάλο διάστημα στην περιοχή όπου, κατόπιν οραματισμού, ίδρυσε την περί ης ο λόγος Ιερά Μονή. Έκτοτε και στο διάβα του χρόνου το Μοναστήρι προσέφερε πλείστες όσες υπηρεσίες στο Ελληνορθόδοξο πλήρωμα της Εκκλησίας, ιδίως σε χαλεπούς καιρούς στους τομείς των γραμμάτων και τεχνών και βεβαίως και στην Κοινωνική αντίληψη (λεπτομέρειες αναφέρονται στα εγχειρίδια που εκτίθενται στο Μοναστήρι).

Χάριν της ιστορίας θα παραθέσουμε εδώ μερικά στιγμιότυπα που σχετίζονται με τον Δεκαπενταύγουστο σε συνδυασμό με τον πόλεμο 1940.

Εικόνα για την «σκέπη» της Παναγίας στον αγώνα της Ελλάδος το 1940 δινόταν από τον Στρατηγό Θρασύβουλο Τσακαλώτο Αρχηγό ΓΕΣ 1951-1952, όταν σε συγκεντρώσεις στελεχών του Στρατού, αναφερόμενος στον πόλεμο αυτό, έλεγε: «Ναι η Παναγία παρουσιάζοταν μπροστά στους μαχητές υπό μορ-

φή οπασίας και τους καθοδηγούσε».

Ο ίδιος ο πολέμαρχος Στρατηγός, ο εκπορθητής του Ρίμινι Ιταλίας που το απελευθέρωσε από την Γερμανική κατοχή (22-9-1944) θα εκπέμψει προς όλες τις μαχόμενες Μονάδες από ασύρματο την 24-8-1949 το περίφημο: «Αυτοί που θα φθάσουν πρώτοι στο ύψωμα 2520

(Γράμμο) θα γονατίσουν, θα προσευχηθούν στο εκκλησάκι της Παναγίας που χτίσαμε πέρυσι, (δηλαδή το 1948) πράγμα που έγινε.

Ο γράφων το παρόν μέχρι το 1941 ήταν μαθητής στο Β' Οκτατάξιο Γυμνάσιο Αρρένων Πατρών, αλλά τα καλοκαίρια 1939 και 1940 τα πέρασε στο χωριό.

Ο εμπνευσμένος δάσκαλος του χωριού Σταύρος Γκατσόπουλος θέλοντας να προσελκύσει προσκυνητές από τα πλησιέστερα αστικά κέντρα, το καλοκαίρι 1939 έκανε το παραποτάμιο (Αωός π.) μονοπάτι μεσογέφυρα - Μοναστήρι να χρησιμοποιείται από οχήματα, με προσωπική εργασία (αφιλοκερδώς) των χωριανών. Ο «δημόσιος δρόμος» παρασύρθηκε από το ρεύμα του ποταμού και επομένως, το καλοκαίρι 1940 οι εργασίες επαναλήφθηκαν για τον ίδιο σκοπό. (Ο δρόμος όπως τον ξέρουμε σήμερα δεν υπήρχε). Έτσι και τα δύο καλο-

καίρια, κυρίως τον Δεκαπενταύγουστο 1940, προσήλθαν από Κόνιτσα, Ιωάννινα και Λεσκοβίκι Β. Ηπείρου προσκυνητές με λεωφορεία.

Την εποχή εκείνη το πανηγύρι στο Μοναστήριο είχε και λαϊκό χαρακτήρα, δηλαδή επιτρέπονταν οι ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί.

Ανήμερα της Παναγίας (15-8-1940) μεταξύ των προσκυνητών, συγκαταλέγονταν και εκατοντάδες Αξιωματικοί όλων των βαθμών που είχαν στελεχώσει τις δι' ατομικών προσκλήσεων μυστικά και φανερά επιστρατευθείσες Μονάδες. Υπήρχαν 4-5 σχηματισμοί (κύκλοι) χορογραφιών. Ο κορυφαίος χορευτής, εάν ήταν αξιωματικός, ξεκινούσε το χορό αναφωνώντας «Βόρειος Ήπειρος».

Η Βόρειος Ήπειρος απελευθερώθηκε βεβαίως το 1940 δια τετάρτη φορά, και το 1944 επιχειρήθηκε από τον Ζέρβα η απελευθέρωση για πέμπτη φορά.

Αξίζει να προστεθεί εδώ ως αφιέρωμα προς τον τότε δάσκαλο ότι το ίδιο καλοκαίρι (Αύγουστος 1940) ο Διοικητής της VIII Μεραρχίας Στρατηγός Χ. Κασιμήτρος είχε επισκεφθεί το Μολυβδοσκεπάστο, για να επιθεωρήσει το ομώνυμο Μεθοριακό Φυλάκιο. Στην είσοδο του χωριού τον υποδέχθηκαν οι μαθητές του Σχολείου με επικεφαλής τον ένθερμο πατριώτη δάσκαλο Σ. Γκατσόπουλο. Στην προσφώνηση του δασκάλου προς τον Στρατηγό «θεωρούμε μεγάλη τιμή την επίσκεψή σας στο χωριό μας» ο Στρατηγός απαντά:

«Μεγάλη τιμή είναι για μένα, διότι αφού είστε εσείς εδώ, η δική μου παρουσία είναι περιττή».

Ο φετινός διήμερος εορτασμός άρχισε την παραμονή (14 Αυγούστου) προεξάρχοντας του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέου και περιελάμβανε:

Επιμνημόσυνη δέηση υπέρ του αιετίμου πρώην Μητροπολίτη Σεβαστιανού, Εσπερινό, Μεγάλο παρακλητικό κανόνα και την εωθινή θεία λειτουργία Ανήμερα της Παναγίας πραγματοποιήθηκε η κεντρική πανηγυρική θεία λειτουργία μετά αρτοκλασίας, χοροστατούντων του Θεοφιλέστατου Επισκόπου Αντίδων Τορόντο Καναδά κ. Χριστόφορου και του καθηγούμενου της Ι. Μονής κ. Θεοδώρου. Το κυρίαρχο στοιχείο της διήμερης πανηγύρεως ήταν η παρουσία πλήθους προσκυνητών με προεξάρχουσα συμμετοχή μεγάλου αριθμού νέων ανθρώπων.

Στις εκδηλώσεις μεταξύ των άλλων παρέστησαν: Ο δημοτικός σύμβουλος Κονίτσης Στρατηγός Α. Παπασπύρου, ο Γενικός Εισαγγελέας Ενόπλων Δυνάμεων Κων/ντίνοσ Δάφνης άρτι προαχθείσεν Αντιστράτηγο* Στρατιωτικής Δικαιοσύνης ο Βασιλικιώτης επιχειρηματίας και ευεργέτης της περιοχής Κ. Γκούμας, μεγάλος αριθμός Μολυβδοσκεπαστινών μεταξύ των οποίων οι: Ε. Ριστάνης δημοτικός σύμβουλος Ιωαννιτών και πρώην διευθυντής Ζωσιμαίας Σχολής, ο νυν Υποδιευθυντής της ίδιας Σχολής

Σ. Δάφνης και ο νυν πρόεδρος του χωριού Χ. Δάφνης, ο καθηγητής ΑΕΓ.Α. Μπράτσος εκπρόσωποι της περιφερειακής και τοπικής Αυτοδιοικήσεως, αντιπροσωπεΐες των στρατιωτικών και αστυνομικών αρχών και πλήθος κόσμου όπως αναφέραμε.

Στα εορταστικά μηνύματα και οι δύο Ιεράρχες ανέπεμψαν ύμνους προς το πάνσεπτο πρόσωπο της Υπεραγίας Θεοτόκου με έμφαση στα ηθικά προσόντα και προτερήματα που την κατηύθυναν να αποκτήσει το μοναδικό προνόμιο της μητέρας του Χριστού.

Ο Σεβασμιώτατος κ. Ανδρέας αφού έκανε αντιδιαστολή στο δογματικό μέρος της εορταζόμενης μνήμης της Παναγίας μεταξύ Ορθοδόξων και Καθολικών, αναφέρθηκε σε παραδείγματα προστασίας των Χριστιανών και ιδία του Ελληνικού Έθνους εξ ου και ο χαρακτηρισμός της Παναγίας ως «Υπερμάχου Στρατηγού».

Αναφερόμενος ο Σεβασμιώτατος στα εθνικά μας θέματα στάθηκε ιδιαίτερω στην εξτρεμιστική, σοβινιστική και επεκτατική πολιτική διαφόρων κύκλων

(και επισήμων) της γείτονος Αλβανίας εις βάρος της χώρας μας και στην ανθελληνική στάση εις βάρος της ελληνικής ομογένειας που διαβιεί στην Αλβανία πχ. παρεμπόδιση λατρευτικών και εκπαιδευτικών κατοχυρωμένων δικαιωμάτων (σσ. οι εφημερίδες Εστία Αθηνών της 17-8-2013 και Πρωινά Νέα Ιωαννίνων 20-21 Αυγούστου επιβεβαιώνουν τις παραβιάσεις αυτές από την αλβανική κυβέρνηση).

Ο Σεβασμιώτατος έκανε έκκληση προς τους Βορειοηπειρώτες αδελφούς μας για την μεταξύ τους ομοψυχία και ομόνοια και έκλεισε το εμπνευσμένο κήρυγμα με την δέηση «διάσωσον από κινδύνων τους δούλους σου Θεοτόκε ότι πάντες μετά «Θεόν εις Σε καταφεύγομεν».

Το βράδυ με πρωτοβουλία νέων του χωριού, πραγματοποιήθηκε πολιτιστική εκδήλωση με παραδοσιακή μουσική και χορούς.

Η δέηση «Υπέρ της Ειρήνης σύμπαντος του κόσμου ευσταθείας και της των πάντων ενώσεως» ήταν το συμπύκνωμα του διημέρου εορτασμού.

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

1. ΚΟΝΙΤΣΑ, (Ιστορία και Πολιτισμός) Τρίτη έκδοση.

2. ΠΑΖΑΡΙΟΥ ΑΝΑΤΟΜΗ (Πολιτισμική Μαρτυρία) Εκδόσεις ΡΟΕΣ, «Οι Ηπειρώτες» β' έκδοση.

3. «Κι οι αργαλειοί δε δούλεψαν» εκδ. Ζαχαράκη Αθήνα. Τηλ. 210 8834329

ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2013

Το φαινόμενο τα τελευταία χρόνια είναι σύνηθες να γεμίζουν τα χωριά μας από κόσμο, αλλά μόνο για λίγες ημέρες. Έτσι και φέτος στο χωριό μου, πήγαμε για λίγες ημέρες να θυμηθούμε τις παλιές καλές εποχές. Εφέτος το πανηγύρι κράτησε τρεις ημέρες, αν και στις 16 Αυγούστου το βράδυ μας τα χάλασε με την βροχή που έπιασε την ώρα που ο κόσμος έβγαινε στη πλατεία. Τυχεροί ήταν αυτοί που πρόλαβαν και μπήκαν μέσα στην αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου που ήδη λειτουργεί και ως Καφέ - Τσιπουράδικο. Ήταν μια βραδιά που θα μας μείνει αξέχαστη.

Ο ανιψιός του Πανουσάκου Θανάσης Χριστόπουλος μας γλέντησε μέχρι το πρωί με άκρως παραδοσιακά τραγούδια, χωρίς μεγάφωνα. Όπως και την ημέρα της Παναγίας, πολλοί συγχωριανοί και φίλοι χόρεψαν γύρω από την πλατεία, όλοι μαζί, μια μεγάλη παρέα που μας γύρισε πολλά χρόνια πίσω. Ευχαριστούμε την ορχήστρα του Θανά-

ση Χριστόπουλου που μας προσέφερε τέτοιες στιγμές με τα παραδοσιακά - δημοτικά τραγούδια.

Στο τριήμερο των εκδηλώσεων συμμετείχε η νεολαία του χωριού μας και έβλεπα τα παιδιά να έχουν γίνει μια μεγάλη παρέα, να έχουν δημιουργήσει πολύ καλές και σταθερές φιλίες που αυτό είναι καλό για να συνεχιστεί το αντάμωμα τους στο χωριό, αλλά και η επικοινωνία μεταξύ τους μέσω του διαδικτύου.

Οι εξορμήσεις - πεζοπορία προς το Γράμμο, Γκόλιο, Ταμπούρι, Αγία Ανάληψη και Γλυκονέρι εφέτος ήταν ιδιαίτερες και αυτό μας δείχνει το πόσο οι νέοι του χωριού μας αγαπούν τη φύση που είμαστε τυχεροί που το χωριό μας βρίσκεται μέσα σε αυτή τη δασώδη περιοχή της Κόνιτσας.

Στις 17/8/2013 είχαμε την Τακτική Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας και την εκλογή διά βοής νέου Δ.Σ. που την επομένη συγκροτήθηκε σε σώμα όπως παρακάτω:

- 1) Παναγιώτης Φ. Νάτσης
- 2) Νικόλ Θ. Ντίνη
- 3) Παναγιώτης Χριστοφ. Νάτσης
- 4) Ιωάννης Η. Μπλιθικιώτης
- 5) Θεοφάνης Λ. Ντίνης
- 6) Μαρίνα Π. Μπλιθικιώτη
- 7) Ελένη Χ. Τσουμάνη

- Πρόεδρος
- Αντιπρόεδρος
- Γεν. Γραμματέας
- Ταμίας
- Δημ. Σχέσεις
- Αναπλ. Ταμίας
- Αναπλ. Γραμματέας

Εξελεγκτική Επιτροπή για το διάστημα 2013-2015 εξελέγησαν:

- 1) Αδάμος Χρήστος του Δημ.
- 2) Μπλιθικιώτης Σπύρος του Αρισ.
- 3) Τσιούτσιος Απόστολος του Φωτ.

Ως Πρόεδρος του Δ.Σ. της Αδελφότητας Λαγκαδιωτών επί έξι συνεχόμενα χρόνια θέλω να ευχαριστήσω τους συνεργάτες μου, Συμβούλους για την εμπιστοσύνη που μου έδειξαν να χειριστώ πολύ σημαντικά θέματα και να ζητήσω δημόσια συγγνώμη για κάποια λάθη που γίνανε, χωρίς όμως να υπήρχε πρόθεση του Δ.Σ. να βλάψει κάποιον. Επίσης θέλω να ευχαριστήσω τους συγχωριανούς μου που μου έδωσαν την εντολή διά βοής, να συνεχίσω μαζί με τους εκλεκτούς Συμβούλους το σπουδαίο έργο που επιτελεί η Αδελφότητα στο χωριό μας. Θέλω να παρακαλέσω αυτούς που απομακρύνθηκαν από την

Αδελφότητα να ξαναγυρίσουν, γιατί μετά από χρόνια τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας θα έχουν ανάγκη την ύπαρξη της.

Συγχαίρουμε τους φοιτητές από το χωριό μας που εισήλθαν εφέτος στα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τους ευχόμαστε καλό πτυχίο. Όπως συγχαίρουμε επίσης παιδιά από το χωριό μας που μας τιμούν ιδιαίτερα με τη μόρφωση τους κάνοντας διδακτορικό στο εξωτερικό.

Εύχομαι και του χρόνου να ανταμώσουμε με υγεία στο χωριό και ας ελπίσουμε να είναι καλύτερες οι οικονομικές συνθήκες για όλους μας.

Ευχαριστώ το περιοδικό «Η ΚΟΝΙΤΣΑ» που με φιλοξενεί επί 25 χρόνια και που δεν πρέπει να ξεχνάμε να το στηρίζουμε με τη συνδρομή μας.

ΠΑΝ. Φ. ΝΑΤΣΗΣ

Η Ιερά Μονή Μολίστης, ακολουθεί την Παράδοση

Στιγμές ιερής συγκίνησης και θρησκευτικού μεγαλείου έζησαν οι Μολιστινοί, κατά το εσπέρας της 8ης Αυγούστου ε.έ. στην παλαιόφατο Ιερά Μονή Μολίστης, ένθα η θαυματουργός εικόνα της Παναγίας της Μολιστινής.

Ο πάνσεπτος Ναός της Υπεραγίας Θεοτόκου, είχε γεμίσει από προσκυνητές, εντόπιους και ξένους, καθ' ότι είχε γνωστοποιηθεί το πρόγραμμα από το Συμβούλιο της Μονής, για την συγκεκριμένη ημέρα και ώρα, που θα ελάμ-

βανε χώραν ο Εσπερινός μετά της παρακλήσεως, στην Υπεραγία Θεοτόκο, λόγω των ημερών του 15 Αυγούστου.

Παρόντες στην ακολουθία ο υπεύθυνος της Μονής Ιερομόναχος π. Αρσένιος, ο Ιεροδιδάσκαλος π. Φώτιος Τσάμης, ο Εφημέριος της Μολίστης π. Ιωάννης Παπαδημητρίου και πλήθος Ιεροψαλτών, δοθέντος ότι η Μόλιτσα έχει την δική της ιστορία, αναφορικά με τους υπηρέτες της θείας τέχνης και του ορθόδοξου Βυζαντινού αναλογίου.

Άπαντα εγένοντο «ευσχημόνως και κατά τάξιν», ιδιαίτερα όμως εντύπωσιν προεκάλεσε ειδική φυλλάδα αφιερωμένη στην Θεοτόκο την επονομαζομένη «Στρατιώτισσα ή Μολιστινή», προερχόμενη απο την Ιερά Λαύρα Σάββα του Ηγιασμένου, με συντάκτην τον εκ Μολίστης ορμώμενο π. Ευφρόσυνο τον

Αγιοταφίτη, κατά κόσμον Νικόλαον Χρήστου Γέγιον, με απολυτίκιον, κοντάκιον και Μεγαλυνάρια της Θεοτόκου.

Η τελετή έκλεισε, με την μεταφορά της θαυματουργού εικόνας της Παναγίας, εν πομπή, μέχρι της εισόδου της κεντρικής Πύλης της Μονής.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β. ΛΕΤΣΙΟΣ

Έξυπνα λόγια

Καλή φίλη στέλνει στην παρέα μας «ιντερνετικά» έξυπνα σοφά λόγια. Θα ήθελα μαζί με τους αναγνώστες του περιοδικού μας να μοιραστούμε την ομορφιά τους. «Όλοι ξέρουμε να αγκαλιάζουμε ...λίγοι όμως σε κρατάνε αγκαλιά με την ψυχή τους» «Η αληθινή αξία ενός ανθρώπου φαίνεται στο πως φέρεται σε κάποιον από τον οποίο δεν έχει όφελος». «Μην πληγώνεις μια καρδιά, σκέψου ότι μπορεί να είσαι μέσα». «Καλός φίλος είναι αυτός που θα προσπαθήσει να σε σηκώσει όταν έχεις πέσει... Αληθινός φίλος όμως είναι αυτός

που αν δεν μπορεί να σε σηκώσει θα ξαπλώσει δίπλα σου». «Δεν θέλω να με αγαπούν πολλοί. Θέλω να με αγαπούν λίγοι και πολύ». «Η πιο ωραία καμπύλη στο σώμα σου είναι το χαμόγελό σου». «Η πιο χαμένη απ' όλες τις μέρες μας είναι εκείνη που δεν γελάσαμε». «Κανένας δεν είναι τόσο πλούσιος που να μην χρειάζεται ένα χαμόγελο, κανείς δεν είναι τόσο πτωχός που δεν μπορεί να δώσει ένα χαμόγελο».

Ιούλιος 2013

Για την αντιγραφή Β. Τσιαλιαμάνης

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ-ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Προς:

1. Υπουργό Παιδείας, Αθήνα, 2. Περιφερειάρχη Ηπείρου, 3) Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας, 4) Βουλευτές Νομού Ιωαννίνων, Ιωάννινα

Κοινοποιείται: Δήμο Κόνιτσας, Διευθυντές δημοτικών σχολείων Κόνιτσας και Συλλόγους γονέων σχολείων Κόνιτσας

Θέμα: Υποβάθμιση Δημοτικών Σχολείων Κόνιτσας

α. Κυκλοφορούν φήμες ότι το Υπουργείο Παιδείας θα προβεί σε υποβάθμιση των δημοτικών σχολείων της Κόνιτσας.

β. Ο Δήμος Κόνιτσας, καλύπτοντας την άλλοτε ακριτική επαρχία Κόνιτσας, με σαράντα οκτώ (48) χωριά, διαθέτει τρία πολυθέσια δημοτικά σχολεία στην Κόνιτσα και δύο μονοθέσια, σε απομακρυσμένα χωριά, στο Δίσπρατο και το Κεφαλοχώρι.

γ. Οποιαδήποτε υποβάθμιση δημοτικού σχολείου στην Κόνιτσα θα την

θεωρήσουμε ως εγκληματική πράξη κατά των μαθητών της περιοχής μας με στόχο την αμάθειά τους και την επιστροφή στο κακό παρελθόν της συνδιδασκαλίας των δύο ή περισσότερων σχολικών τάξεων. Θεωρούμε ιερή την σχολική αρχή **«κάθε σχολική τάξη και δάσκαλος ή καλύτερα και δάσκαλοι ειδικοτήτων»**. Θεωρούμε ακόμη και την λειτουργία των δύο μονοθέσιων σχολείων στο Δίσπρατο και το Κεφαλοχώρι ως

απαράδεκτη και ζητάμε την αναβάθμιση και αυτών των σχολείων ή την ανεύρεση άλλων λύσεων που θα δώσουν και σ' αυτούς τους μαθητές **ολόκληρο το δικαίωμα** στα «γράμματα» και στην μόρφωση. Η σχεδιαζόμενη υποβάθμιση των σχολείων στο όνομα της εξοικονόμησης δαπανών προσβάλλει βάνουσα τα παιδιά μας και κατά συνέπεια και την περιοχή μας, η οποία συνεχώς βάλλεται βάρβαρα με την κατάργηση των δημοσίων υπηρεσιών και την μεγαλύτερη καθημέρα απουσία της Πολιτείας. Σε εποχές κρίσης λογικό και συμφέρον είναι να ενισχύεται η Δημόσια Παιδεία (και άλλοι τομείς, όπως η έρευνα) και με στόχο το ξεπέραςμα της κρίσης και όχι το αντίθετο. Υπό τις παρούσες συνθήκες τα παιδιά μας κουβαλούν στους ώμους τους και τα δυσμενή οικονομικά προβλήματα της οικογένειας με συνέπειες καταθλιπτικές για την τρυφερή τους ψυχή. Μην τα απογοητεύουμε περισσότερο ως Πολιτεία. Αναμένουμε ενίσχυση

της δημόσιας παιδείας που σημαίνει πρώτον αναβάθμιση του εκπαιδευτικού προσωπικού, πλάστη ψυχών, με την οπωσδήποτε μεθόδευση τα καλύτερα μαθητικά μυαλά αποφοιτώντας από το Λύκειο να κατευθύνονται σε σχολές εκπαίδευσης, που συνεχώς στην εκπαιδευτική πορεία τους θα ελέγχονται για την απόδοσή τους και θα αξιολογούνται, απομακρυνομένων των ράθυμων, και δεύτερον με την καλυτέρευση της υλικοτεχνικής υποδομής, ούτως ώστε να υπηρετείται κατά το καλύτερο τρόπο το σαφώς προσδιορισμένο από το Σύμφωνό μας εκπαιδευτικό ιδεώδες. Παλιότερα και ορθά λέγανε ότι η μεγαλύτερη οικονομία για την χώρα είναι η «σπατάλη» στην εκπαίδευση και γενικά στην παιδεία. Δείκτης ευημερίας ενός λαού είναι το ποσοστό του πληθυσμού που κατέχει πτυχίο σχολής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και εδώ μελετάται η υποβάθμιση στο Δήμο μας της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, θεμελίου της όλης εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση αρχίζει από το νηπιαγωγείο και καμιά βαθμίδα της δεν μπορεί να καλύψει ατέλειες της προηγούμενης. Το δικαίωμα στην εκπαίδευση που ταυτίζεται με το δικαίωμα της φοίτησης σε καλό σχολείο είναι το βασικότερο δικαίωμα του κάθε παιδιού, οπουδήποτε στην ελληνική γη κατοικούντος, και σε περίπτωση μη απόλαυ-

σης αυτού του δικαιώματος είναι αδύνατη η απόλαυση ως πολίτου των άλλων πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Δημοκρατία πρώτα από όλα και πάνω από όλα σημαίνει ισότητα ευκαιριών στην μόρφωση για τον καθένα. Η πιο απεχθής ανισότητα είναι η ανισότητα στις εκπαιδευτικές ευκαιρίες.

δ. Σε περίπτωση υλοποίησης του σχεδίου για υποβάθμιση των δημοτικών μας σχολείων η ψήφος μας στις επόμενες βουλευτικές εκλογές θα είναι τιμωρός ψήφος για τους σχεδιαστές και υλοποιούντες την παραπάνω ανορθολογική απόφαση. Ζητάμε σχολεία που θα ήθελαν ο Υπουργός και όλο το πολιτικό προσωπικό να φοιτούν και τα δικά τους παιδιά. Και τα δικά μας παιδιά έχουν τα ίδια δικαιώματα στην ζωή, που το σημαντικότερο κομμάτι της είναι η σχολική ζωή. Η υποβάθμιση ενός σχολείου είναι ευθεία παραβίαση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, που ψηφίστηκε στις 20-11-1989 από την Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και επικυρώθηκε από την χώρα μας και που στο 28ο άρθρο της κάνει ρητή αναφορά για το **δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση.**

**Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος ΣΠΥΡΟΣ ΓΚΟΤΖΟΣ**

ΣΚΕΨΕΙΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ

Ο Γέροντας Παΐσιος και ο ..... τοπικός θρησκευτικός τουρισμός

Τελευταίως παρατηρείται και έντονα μάλιστα, κάποια δυσφορία ή κατά το ορθότερον, εκφράζονται παράπονα προς τις Τοπικές θρησκευτικές αρχές γιατί -λέει- δεν έχουν δώσει μεγάλη δημοσιότητα προς τον Γέροντα Παΐσιο, ώστε να δημιουργηθεί θρησκευτικός τουρισμός προς όφελος του τόπου μας. Το αξιοσημείωτο είναι πως ταύτα δεν λέγονται μόνον από απλούς ανθρώπους, αλλά λέγονται και από χείλη ανθρώπων που περάσανε ή είναι στα Δημοτικά έδρανα.

Όλη την άλλη τουριστική μας υποδομή την έχουμε σε άριστη κατάσταση, και μας έλειπε -τρομάρα μας- ο θρησκευτικός τουρισμός.

Βέβαια έχουν χιλιοειπωθεί από πολλούς για το τι φταίει στον τόπο μας, παρά το σπάνιο φυσικό κάλλος και δεν έχει αποκτηθεί, ή αν θέλετε δεν έχει τον δικό του τοπικό-τουριστικό χαρακτήρα, όπως τα Ζαγόρια, Τζουμέρκα ή και εν μέρει -ευτυχώς- τα δικά μας Μαστοροχώρια.

Επισημαίνουμε μερικά σημεία: 1. Από Γιάννινα προς Κόνιτσα μία ή δύο οδικές ταμπέλες υπάρχουν που δείχνουν τον δρόμο προς την πόλη μας. 2. Δεν υπάρχει ούτε μία ταμπέλα από την είσοδο που να δείχνει το κέντρο της πόλης ενώ καθημερινώς ξεφυτρώνουν ανεξέλεγκτα και άναρχα τοποθετημένες

διαφημιστικές πινακίδες. 3. Το Κέντρο της πόλης και τα πεζοδρόμια κατά μήκος της αγοράς έχουν γίνει μόνιμα πάργκινγκ, τα περισσότερα των καταστηματαρχών- δίνοντας την πιο όμορφη εικόνα στον επισκέπτη. Ο εμπορικός Σύλλογος -αλήθεια υπάρχει;- τι λέει για το θέμα αυτός; Σε κάθε προεκλογική περίοδο όλοι οι υποψήφιοι Δήμαρχοι το έχουν κάνει σημαία τους περί της αποκατάστασης του φαινομένου αυτού. Σε όλη σχεδόν την πόλη και σε σημεία -οικόπεδα του Δήμου σπαρμένα παλαιά αυτοκίνητα καθώς και παντός είδους γεωργικά μηχανήματα. 4. Στη βρύση στον πλάτανο της πλατείας αποφεύγει κανείς και να περάσει όχι και να πιεί νερό. Ο Εξωραϊστικός τι λέει για όλα αυτά; Καλές και οι εκδρομές, όμως προέχει και ο καλωπισμός της πόλης. Ας μην τα περιμένουμε όλα από τον Δήμο.

Επομένως όπως λέει και ο αγνός λαός: Φταίνε πολλά - πολλά αλλά και όχι «της Παρασκευής το γάλα».

Ο θρησκευτικός τουρισμός - κατά την ταπεινή μου γνώμη - δεν δημιουργείται ούτε από ταμπέλες ούτε από Προγράμματα με πανηγύρια, συναυλίες και σουβλάκια. Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι μέσα στον κάθε ένα και εκφράζεται ατομικά ή και ομαδικά κατά το πώς αισθάνεται ο καθένας.

Τον περασμένο Ιούλιο, προς τιμήν

του Γέροντος Παϊσίου, η Ι.Μ. Κονίτσης σε συνεργασία με τον Δήμο, πραγματοποίησαν μερικές εκδηλώσεις. Στην Ι. Μονή Στομίου το Σάββατο Θ. Λειτουργία. Ήταν 42 άτομα εκ των οποίων τα 25 ήταν μη Κονιτσιώτες. Την Κυριακή τελέσθηκε Θ. Λειτουργία (εν Μονοεκκλησία) στον Άγιο Κοσμά και μετέπειτα εκδήλωση στην αίθουσα του Δημαρχείου. Παρόντες ο Δήμαρχος, οι δύο αρχηγοί των παρατάξεων καθώς και λίγοι Σύμβουλοι. Η πλειοψηφία των Συμβούλων προεξάρχοντας του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου καθώς και οι λαλίστατοι – υπέρμαχοι του θρησκευτικού τουρισμού, έλαμψαν με την απουσία των.

Μήπως όμως είμαστε μόνον εδώ αδιάφοροι; Δυστυχώς δεν τιμάμε τους ευργέτες και όλους αυτούς που με οποιονδήποτε τρόπο βοήθησαν και ευεργέτησαν τον τόπο μας. Από τον Σύνδεσμο Αποφοίτων Γυμνασίου-Λυκείου, έγιναν εκδηλώσεις αφιερωμένες τόσο στον αείμνηστο Ιατρό Βανδέρα Δημήτριο, όσο και στον επίσης αείμνηστο Δήμαρχο και ευεργέτη Κων. Ρούση. Για την προσέλευση του κόσμου δεν θα κρίνω εγώ. Θα επισημάνω όμως πως τα καφενεία στην εκδήλωση είχαν πολύ περισσότερο κόσμο. Στην Αναγνωστοπούλειο Σχολή έγιναν οι ετήσιες καθιερωμένες εκδηλώσεις. Μνημόσυνο κ.λ.π. Στην τελετή ήταν μόνον ένδεκα άτομα

συμπεριλαμβανομένων και των δύο ιερέων.

Τουλάχιστον ένα άτομο από κάθε ευεργετημένη οικογένεια δεν έπρεπε να ήταν εκεί; Εδώ επαληθεύεται το ρηθέν. Της αχαριστίας έπεται η αναισχυντία.

Όσοι θέλουν να τιμήσουν τον π. Παϊσιο πηγαίνουν αθόρυβα κατά εκατοντάδες κυρίως τις Κυριακές στο Στομιο, για να τιμήσουν και προσκυνήσουν εκεί που εμόνασε ο Γέροντας. Όπως επίσης κατά χιλιάδες στην Σουρωτή για να λάβουν τις ευλογίες του. Φυσικά υπάρχουν και μερικοί που τον αμφισβητούν. Δικό τους θέμα.

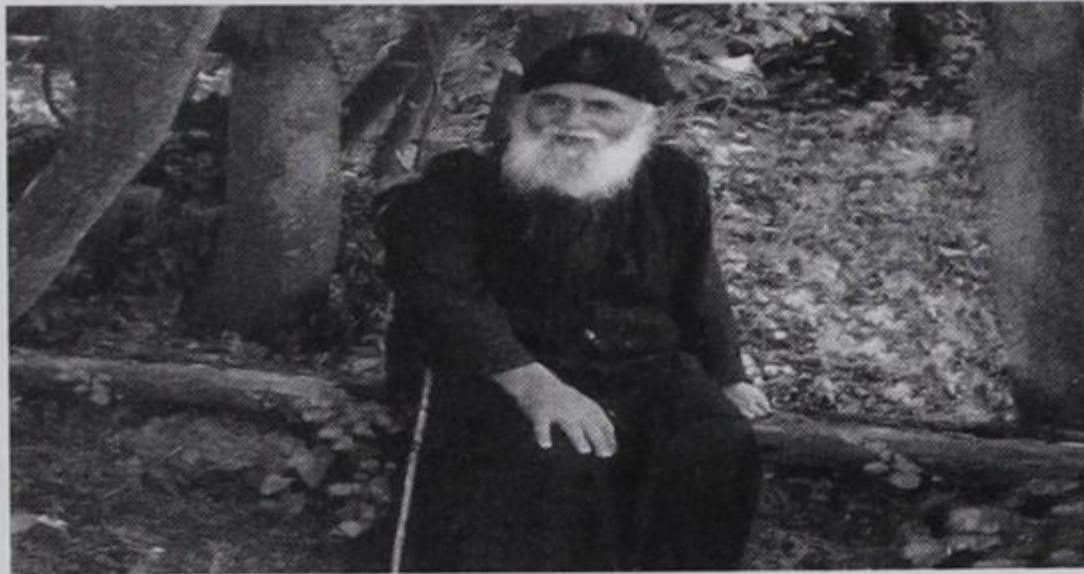
Η Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης, όσες φορές έχουν γίνει εκδηλώσεις, συνεδριάσεις, ομιλίες κ.λ.π. θρησκευτικού ή και Πατριωτικού περιεχομένου, το απέδειξε περίτρανα πόσος κόσμος συνέρρευσε, κυρίως από άλλα μέρη δίνονταν ικανοποιητική ζωντάνια στον τόπο μας.

Ας αφήσουμε λοιπόν ήσυχο τον γέροντα Παϊσιο, να εύχεται και προσεύχεται υπερ ημών, εμείς δε ΟΛΟΙ ΜΑΣ, να εφήσουμε τον ΩΧΑΔΕΡΦΙΣΜΟ και να βάλουμε ένα λιθαράκι για την αξιοποίηση του τόπου μας γιατί ΧΑΝΟΜΑΣΤΕ.

Όλα τα άλλα είναι αμπελοφιλοσοφίες και ΕΠΑ ΠΤΕΡΟΕΝΤΑ.

Ε. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

**Αφιέρωμα στον Γέροντα Παΐσιο
Κόνιτσα, 13-14 Ιουλίου 2013**

Σάββατο, 13 Ιουλίου

Πρωί:

Οδοιπορικό στο Στόμιο, στα ίχνη του Γέροντος. Εκκίνηση από το πέτρινο Γεφύρι στις 07.00.

Θεία Λειτουργία στη Μονή Στομίου, επίσκεψη στο κελί του, επαφή με τα δημιουργήματά του

Προαιρετικά: Ανάβαση στο εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας (τόπος όπου προσηύχετο ο γέροντας)

Απόγευμα:

7-8 μ.μ. Εσπερινός στον Ι. Ναό του Αγ. Κοσμά

Κυριακή, 14 Ιουλίου

Όρθρος και Θεία Αρχιερατική λειτουργία και Αρχιερατικό Μνημόσυνο στον Ιερό Ναό Αγίου Κοσμά, εν μονοεκκλησία

Στο Δημαρχείο Κόνιτσας

Αφιέρωμα στη ζωή και τις διδαχές του Γέροντος Παΐσιου

11.00-11.15: Χαιρετισμοί: Σεβασμιώτατος

Δήμαρχος

Περιφερειάρχης

Εκπρόσωπος της Οικογένειας του Γέροντος

11.15-11.45: Κεντρικός Ομιλητής Μητροπολίτης Αιτωλίας & Ακαρνανίας, Κοσμάς, *Η ζωή και οι διδαχές του Γέροντος Παΐσιου*

11.15-12.15: Δεξίωση

Επίσκεψη στο πατρικό του Γέροντος, κατά τη διάρκεια του διήμερου από τις 10.30 έως τις 13.00

ΕΝΑ ΕΡΓΟ ΜΕ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ

ΗΘεία φύση η οποία ξεδιάντροπα πρόσφερε απλόχερα σε κοινή θέα τα πιο πολύτιμα απόκρυφά της κι έκανε αυτόν το τόπο, την Κόνιτσα, τόσο ξεχωριστά γοητευτικό και ελκυστικό, τόσο μοναδικά επιθυμητό με το μυστήριο των κρημνών και των χαραδρών του, την τρυφερή αγριάδα των δασοσκεπών και δασοδίαιπων βουνών, τα γοργοκίνητα και πλατύστομα ποτάμια του, το ζωοδότη κατάσπαρτο κάμπο του, που όλα αυτά σα σμίγουν με τον πρασινογάλαζο ουρανό φαντάζουν - όχι πια μόνο νοερά - γήινος παράδεισος, τόπος ξωτικός. Αυτή η φύση λοιπόν περίμενε από το πιο πολύτιμο των σπλάχνων της, τον άνθρωπο Κονιτσιώτη κάτοικό της, ένα κάποιο δείγμα της αναγνώρισής του για όλα αυτά που του προσέφερε. Βεβαίως είναι αλήθεια πως κατά καιρούς όλο και κάτι δεχόταν, πάντα όμως αρκετά υπολειπόμενο από

το αναμενόμενο. Και να που ήρθε η στιγμή να λάβει το δώρο της, και ακούστηκε ο αχός του αναστεναγμού της να πλημυρίζει με ικανοποίηση τα σωθικά της, σαν ένιωσε στο πιο ευαίσθητο σημείο της - την καρδιά - κάπου εκεί κοντά στο κέντρο της πόλης της, την Κόνιτσα, να στολίζεται με ένα πανέμορφο και μοναδικό κόσμημα, το ξενοδοχείο της οικογένειας Γιάννη και Ελένης Ζούκη Λαζογιάννη, το «ΡΟΔΟΒΟΛΙ».

Η απλή έκφραση συγχαρητηρίων δεν λέει τίποτα γιατί η αρτιότητα και το μεγαλόπρεπο του έργου το κάνουν να βγαίνει σαν μέσα από παραμύθι και θ' αποτελεί για πολύ - πολύ καιρό κόσμημα και καύχημα του τόπου.

Μια απλή θέαση μαρτυρεί το γεγονός, όμως μια επίσκεψη δικαιώνει κάθε έκφραση επαίνου και ... θαυμασμού.-

ΣΤΑΘΗΣ ΒΙΝΟΣ

ΣΩΤΗΡΗΣ Π. ΤΟΥΦΙΔΗΣ

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ

ΤΟ ΜΠΛΑΚΟΝΙ ΤΟΥ ΣΥΤ. ΖΑΓΟΡΙΟΥ
(Ιστορία - Παράδοση - Λαογραφία - Αναμνήσεις)

ΓΙΑΝΝΙΝΑ 2012

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Το νέο βιβλίο του **Σωτ. Τουφίδη** με πλούσιο ιστορικό, Λαογραφικό, ηθογραφικό περιεχόμενο στις 416 σελίδες του, χρήσιμο για κάθε βιβλιόφιλο.

Διάθεση: Δ/νση περιοδικού

τηλ. 26550 - 22212/6979138737

& Βιβλιοπωλεία: «ΔΩΔΩΝΗ» Γιάννενα & ΕΛΕΝΗ ΚΥΡΙΤΣΗ ΚΟΝΙΤΣΑ, 26550-22434

ΣΧΟΛΙΑ

Το θλιβερό κατόντημα

Οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν από τα κόμματα της εξουσίας μέχρι σήμερα αγνόησαν παντελώς το λαό, την αγωνιστική του ιστορία και παράδοση και το μέλλον του τόπου..

Με ψεύτικα λόγια, με ανέξοδες υποσχέσεις και με πρακτικές που πάντα στόχευαν στην ιδιοτέλεια εξασφάλισαν τη συνέχεια μιας καταστροφικής πορείας που οδήγησε το λαό και τη χώρα στην υποδούλωση και την εξαθλίωση.

Έφεραν στο τιμόνι της χώρας τους κατακτητές και επάνδρωσαν όλες τις Δημόσιες Υπηρεσίες με Γερμανούς ειδικούς για να βάλουν “νόμο και τάξη” στους “τεμπέληδες” Έλληνες. Αυτοί ξέρουν να τιμωρούν σκληρά όσους αντιστέκονται στα σχέδια για τα συμφέροντά τους.

Πρέπει να πληρώσουμε τώρα γιατί στην ΚΑΤΟΧΗ αντισταθήκαμε ηρωικά.

Τώρα πρέπει να παραδώσουμε τη χώρα, να ξεχάσουμε την εθνική μας υπερηφάνια και ιστορία και να δεχτούμε τη μορίρα του ραγιά. Οι συνεργοί τους στα εγκλήματα, όπως στην περίοδο της Κατοχής έτσι και τώρα, σχεδιάζουν και συσκέπονται πως να συνεχίσουν το φαγοτόπι και να εξασφαλίσουν τον αθέμιτο πλούτο που προσπορίστηκαν ασκώντας εξουσία και συναλλαγές με το ντόπιο και το ξένο κεφάλαιο.

Μίζες, φοροδιαφυγή, διάτρητοι νό-

μοι, ατιμωρησία, παραγραφές, εξεταστικές επιτροπές και διαδικασίες στημένες για συγκάλυψη και απαλλαγή των ενόχων.

Ο λαός που πληρώνει στη γωνία και οι θεσμοί στο περιθώριο.

Ως πότε θα περιμένουμε να φέξει;

Είναι καιρός και επιτακτική ανάγκη για συντονισμένη δράση ενάντια στην πολιτική της υποτέλειας, της ιδιοτέλειας, του καιροσκοπισμού και της διαπλοκής των συμφερόντων που υποθηκεύουν το παρόν και το μέλλον του λαού.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ο Δήμος Κόνιτσας και η Ομοσπονδία Άρσης Βαρών, υπό την αιγίδα του Αθλ. Ομίλου «Σπάρτακος» Ιωαννίνων διοργάνωσαν από τις 3-7 Ιουλίου τα Πανελλήνια πρωταθλήματα Άρσης Βαρών 2013 στο κλειστό γυμναστήριο Κόνιτσας.

- Στις 6-7 Ιουλίου η παραδοσιακή χορωδία Κόνιτσας τραγούδησε τα τοπικά μας τραγούδια στη Δράμα όπου προσκλήθηκε από το Σύλλογο Ηπειρωτών της πόλης.

- Αφιέρωμα στο μοναχό Παΐσιο πραγματοποιήθηκε στην Κόνιτσα, με ομιλίες για τη ζωή και τις διδαχές του, στο Δημαρχείο στις 14/7.

- Στις 20/7 πραγματοποιήθηκαν οι καθιερωμένες εκδηλώσεις στη Φούρκα.

- Μήνας διακοπών και πανηγυριών

ο Ιούλιος, μας έφερε κόσμο στα χωριά παρ' όλη την οικονομική κρίση που μαστίζει τη χώρα με την επέλαση της «Τρόικας»...

- Με τον ερχομό του Αυγούστου πύκνωσαν και τα πανηγύρια και οι εκδηλώσεις σε όλα τα χωριά της περιοχής μας.

- Στην Κόνιτσα λειτούργησε η εκκλησία του Αγίου Κοσμά το Δεκαπενταύγουστο, καθώς και το εκκλησάκι της Παναγίας στην Άνω Κόνιτσα.

Πλήθος κόσμου συγκεντρώθηκε και στη Μονή Μολυβδοσκεπάσσης. Στα περισσότερα χωριά γιορτάστηκε αυτή η μέρα με εκκλησιασμό και πανηγύρια. (Μικρό Πάσχα του καλοκαιριού).

- Με μεγάλη επιτυχία διοργάνωσε ο Π.Α.Ο, Κόνιτσας λαϊκή βραδιά στην πλατεία Φριζή στις 9/8. Πλήθος κόσμου από την Κόνιτσα και τα χωριά διασκέδασαν ως το πρωί βοηθώντας έτσι και οικονομικά το τοπικό ποδοσφαιρικό Σωματείο.

- Στις 16/8, μετά την απρόσμενη μπόρα που ενέσκυψε, μεταιώθηκε η προγραμματισμένη συναυλία του Γιάννη Χαρούλη καθώς και του Κ. Κότσιρα στις 10/8.

- Στις 22/8 έγιναν τα εγκαίνια της έκθεσης του Εικαστικού Εργαστηρίου Δήμου Κόνιτσας στις αίθουσες της Δημ. Αστυνομίας.

- Στις 24/8 γιορτάστηκε η μνήμη του Αγ. Κοσμά του Αιωλού με λειτουργία στον ομώνυμο Ναό στην Κόνιτσα, ενώ την παραμονή πολύς κόσμος πα-

ρευρέθηκε στην Λιτανεία από το Ναό ως την κεντρική πλατεία με τη μπάντα της 8ης Μεραρχίας, πολλούς ιερείς και τους Μητροπολίτες Άρτας: Ιγνάντιος, Ελασώνας Βασίλειος, Καστοριάς Σεραφείμ, Λευκάδας και Ιθάκης Θεόφιλος

- Σύμφωνα με την Π.Υ. Κόνιτσας το φετινό καλοκαίρι γλιτώσαμε τις πυρκαγιές. Μόνο μεμονωμένα δέντρα και μικρές εκτάσεις γύρω εξ αιτίας κεραυνών ήταν οι απώλειες της κλωρίδας μας.

Τον Ιούλιο είχαμε πυρκαγιά σε δασική έκταση κοντά στα λουτρά Αμαράντου, πάνω από το χωριό Πάδες (Σμόλικα), Παλιά Κλειδωνιά, στις κεραίες Βασιλικού και στο β' δεκαήμερο Αυγούστου στη χαράδρα Αώου (θέση Ανήλια-Βασινιά) και στις 16/8 κάτω από την Τραπεζίτσα (Γόνη).

Πετυχημένη εκδήλωση

- Η βραδιά της 18ης Αυγούστου, πιστεύω πως ήταν η πιο όμορφη και πετυχημένη των καλοκαιρινών πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Το ιδιαίτερο της εκδήλωσης ήταν πως παιδιά του Δημοτικού και μαθητές του Γυμνασίου μας και Λυκείου παρουσίασαν με αισθαντικότητα, ζωηράδα και δεξιοτεχνία μια σειρά από παραδοσιακούς χορούς της χώρας μας. Στα πανέμορφα παιδιά της πόλης μας, είδαμε πως στην πατρίδα μας, δεν είναι όλα μαύρα και οικονομικά χαοτικά. Υπάρχει και η ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο την οποία αντιπροσωπεύουν όλοι οι δη-

μιουργικοί νέοι. Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια σε μικρούς και μεγάλους χορευτές που δουλεύουν μεθοδικά εδώ και πολύ καιρό, στους γονείς που προτρέπουν τα παιδιά τους να μετέχουν σε δημιουργικές δραστηριότητες αλλά και ιδιαίτερος θερμά συγχαρητήρια στο δάσκαλο χορού Γιάννη Κασιίλη. Ευχόμαστε η όλη προσπάθεια να έχει συνέχεια και πρόοδο.

Η.Α.

Εικαστικό Εργαστήρι

Το Εργαστήρι ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2005 με δυο τμήματα και 13 μαθητές. Σήμερα λειτουργούν παιδικά, εφηβικά και τμήματα ενηλίκων, ενώ παράλληλα παραδίνονται μαθήματα για εισαγωγικές εξετάσεις στα ΤΕΙ και τη σχολή Καλών Τεχνών.

Στην έκθεση (22/8) που οργάνωσε η Κοινωφελής Δημ. Επιχείρηση με την επιμέλεια της καθηγήτριας του εργαστηρίου Βιταλίνας Κυρτζόγλου συμμετείχαν 60 μαθητές του Εργαστηρίου και 3 φοιτητές της σχολής Καλών Τεχνών, απόφοιτοι του Εργαστηρίου. Οι επισκέπτες

θαύμασαν τις εργασίες των μαθητών της σχολικής χρονιάς 2012-13 φτιαγμένες με διάφορα υλικά (κολλάζ, γκριζάλ, γραφιστική με όγκο και ανάγλυφα κ.λ.π.).

Ήταν ένα πραγματικό πανόραμα και αξίζει να συγχαρούμε τους μαθητές και τη δασκάλα τους Βιταλίνα για την καλή δουλειά που γίνεται στο Εργαστήρι. Σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς είναι κι αυτό μια «όαση» πνευματική. Μπράβο παιδιά, συνεχίστε!

Σ.Τ.

- Στις 25 Ιουλίου ο Στέφανος Γεωργίου Γκούντας ορκίσθηκε ως πτυχιούχος της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το πτυχίο αυτό ήταν το επιστέγασμα των αγώνων και των προσπαθειών τόσο του ιδίου, πλην όμως και των γονέων οι οποίοι ηθικά και οικονομικά επωμίσθηκαν το βάρος των σπουδών του.

Οι γονείς τους χαίρονται που οι θυσίες των δεν πήγαν επί ματαίω οι δε συγγενείς, φίλοι και γνωστοί συγχαίρουν τον Στέφανο για το πτυχίο, του εύχονται καλή σταδιοδρομία και τον προτρέπουν όπως η καλοσύνη του χαρακτήρα του να τον ακολουθεί και στην άσκηση του ιατρικού του καθήκοντος.

Ειδικά στην οικονομικά δύσκολη συγκυρία της οποίας το τέλος δεν είναι προβλεπτό.

Α.

- Ο Σύνδεσμος Αποφοίτων Γυμνασίου-Λυκείου Κόνιτσας συγχαίρει θερμά και εύχεται κάθε επιτυχία στο δύσκο-

λο έργο τον επιλεγέντα και προαχθέντα στην ανώτατη και καταληκτική θέση του Εισαγγελέα του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης, Αντισπράτηγο, συμπατριώτη μας από Μολυβδοσκεπάστο, Κωνσταντίνο Δάφνη και θεωρεί αυτήν την προαγωγή ως τιμή και για την εύανδρο, προσφιλή και στον Αντισπράτηγο, γενέθλια Κόνιτσα.

• Στη συμπατριώτισσά μας Χριστίνα Τζίμα που από Πρόεδρος Πρωτοδικών Λάρισας έγινε εφέτης Αθηνών, το περιοδικό μας την συγχαίρει και της εύχεται υγεία και δύναμη στα νέα καθήκοντα του δικαστικού λειτουργήματος.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

• Ο Νίκος Κίτσιος και η Αθηνά Ντίνου απόκτησαν στις 13/7 κοριτσάκι στην Κόνιτσα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ:

• Ο Γιώργος και η Μαριάννα Γκίκα στην Αετόπετρα βάφτισαν στις 29/7 το κοριτσάκι τους. Όνομα: Παρασκευή.

• Ο Γιάννης και η Ευδοξία Χατζηρούμνη στην Κόνιτσα βάφτισαν το κοριτσάκι τους στις 25/8. Όνομα: Ελένη.

• Ο Αρσένης και η Ευτυχία Μακάτη, βάφτισαν το κοριτσάκι τους στην Θεσ/νίκη. Όνομα: Χριστίνα.

• Στις 28/7 βαφτίστηκε στην Ηλιόραχη ο Γρηγόριος του Νικ. Κολόκα.

• Στις 28/7 βαφτίστηκε στην Κλειδωνιά η Αικατερίνη Ευάγγελου Γιαννόπουλου.

• Στις 25/8 βαφτίστηκε στην Κόνιτσα η Ελένη Ιωάννη Βάρνα.

• Ο Θεόδωρος Πίτσικας και η Μαρία Καλύβα, βάφτισαν στην Αλεξανδρούπολη το τρίτο τους παιδί στις 17/7. Όνομα: Απόστολος.

ΓΑΜΟΙ:

• Στις 6/7 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Νίκου Δ. Χατζηρούμνη και της Κατερίνας Σταματίου. Η στέψη έγινε στο Μοναστήρι του Αγ. Νικάνορα και το γλέντι με παραδοσιακά όργανα, στο κέντρο «Τσινώλη» (Κ. Κόνιτσα).

• Στις 21/7 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Γαβριήλ Τζαμουζάκη και της Ανδρομάχης Καλλιντέρη.

• Στις 21/7 ο Αχιλλέας Πλατής και η Δέσποινα Μπάρμπα παντρεύτηκαν στην Κόνιτσα.

• Στις 27/7 έγιναν στην Πουρνιά οι γάμοι του Δημητρίου Κοντογιάννη και της Αικατερίνης Παπανικολάου.

• Στις 25/8 έγιναν στα Σελλά Πατρών οι γάμοι του Νικολάου Πολύζου και της Ρούσας Μπαλασόπουλου. Ακολούθησε γλέντι σε εξοχικό κέντρο. Ευχόμαστε στους αγαπητούς φίλους του περιοδικού μας Χρήστο και Ελένη, να τους ζήσουν τα νιόπαντρα.

Εκλεκτοί Γάμοι:

Δύο πρώτες εξαδελφούλες, με χρο-

νολογική διαφορά μιας εβδομάδας (20 και 27 Ιουλίου) ενώπιον Θεού και ανθρώπων, επανέλαβαν τους όρκους πίστεως και αγάπης προς τους εκλεκτούς της καρδιάς τους, η κάθε μία προς τον δικό της αγαπημένο με αμφίδρομη βεβαίως (αμοιβαία) ανταπόκριση εκάστου των δύο γαμπρών, προς τις, από τις αναφερόμενες ημερομηνίες, συζύγους τους.

Οι Μολυβδοσκεπαστινές που ήλθαν «εις γάμου κοινωνία» είναι η Ιωάννα Δάφνη κόρη του δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω Αναστασίου Δάφνη που επέλεξε ως σύζυγό της τον Νίκο Ελεύθερο και η Ελεάνα Δάφνη κόρη του επιχειρηματία στον Τουρισμό Αντωνίου Δάφνη, που επέλεξε ως σύζυγό της τον Ναπολέοντα Πάτρα.

Οι νεόνυμφοι δέχτηκαν τις ευλογίες της Εκκλησίας στην πρώτη περίπτωση στον Ι. Ναό της Αναστάσεως στο Κτήμα Λάας στην Παιανία, προεξάρχοντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πειραιώς κ.κ. Σεραφείμ, με κουμπάρους την Ευαγγελία Λυμπέρη και τον Ηλία Κανάκη και στη δεύτερη περίπτωση στον Ι. Ναό Αγίας Παρασκευής στον Ύψο Κερκύρας πρωτοστατούντος του πρωτοπρεσβυτέρου κ. Ευάγγελου Κούτρα, με κουμπάρους την Μαριάνα Σκιαδοπούλου και τον Άγγελο Μανέτα.

Οι προσκεκλημένοι φιλοξενήθηκαν για το ζεύγος Νίκου και Ιωάννας στους απέραντους χώρους του αναφερομένου κτήματος και για το ζεύγος Ναπολέοντα

και Ελεάνας στο επιβλητικό παραλιακό Corfu Chandris Hotel» και στο γραφικό Ξενοδοχείο «La Calma», της καταπράσινης κοιλάδας Δασιάς, εγγύς της ακτής.

Όπως ήταν φυσικό και λόγω της ηλικίας των νεονύμφων, και στις δύο εκδηλώσεις (events) κυριάρχησε η νεολαία που εκτός της χάρης και ομορφιάς, είχαν να επιδείξουν και αμφιέσεις με την τελευταία λέξη της μόδας (μοντελάκια).

Οι ευχές της εκκλησίας «ους ο θεός συνέζευξε άνθρωπος μη χωριζέτω» και «Κύριε ο θεός ημών δόξη και τιμή σπεφάνωσον αυτούς» είναι μεστές σε περιεχόμενο για τις υποχρεώσεις των νεονύμφων.

Αξίζει να εξαρθεί η τελειότητα στην διοργάνωση και των δύο εκδηλώσεων, πράγμα που εντυπωσίασε όλους τους προσκεκλημένους.

Ευχόμαστε και στα δύο ζευγάρια βίον ευτυχή και ανθόσπαρτο.

Ιωάννης Δάφνης
Υποστράτηγος ε.α.

ΑΠΕΒΙΩΣΑΝ:

- Στις 14/3/13 η Ανδρονίκη Βαρδάκη, ετών 87, στην Αθήνα.
- Στις 11/5 ο Βάγιος Οικονόμου, ετών 84, στο Δίσπρατο.
- Στις 19/6 στο Webster (Αμερική) η Σοφία Αντωνίου από το Μάζι Κόνιτσας, ετών 86.
- Στις 2/7 ο Δημήτριος Ευαγγέλου, ετών 55, στην Κλειδωνιά.

- Στις 2/7 η Ευδοκία Γκούτσιου, ετών 78 στην Αθήνα.
- Στις 3/7 η Κωνσταντώ Αλεξάνδρου, ετών, 92 στην Κόνιτσα.
- Στις 5/7 ο Γεώργιος Σκούπρας, ετών 71, στην Κόνιτσα.
- Στις 6/7 ο Παναγιώτης Τρέσκας, ετών 80 στα Γιάννινα.
- Στις 7/7 η Λευκοθέα Τσούτση, ετών 87, στην Αθήνα.
- Στις 7/7 η Βασιλική Τρομπούκη, ετών 67, στην Κόνιτσα.
- Στις 10/7 η Ελένη Ι. Γιαννούση, ετών 77, στο Δίσπρατο.
- Στις 12/7 ο Γεώργιος Δάψης, ετών 83, στην Κόνιτσα.
- Στις 17/7 η Γιαννούλα Κήτα, ετών 85 στην Πηγή.
- Στις 20/7 η Πηνελόπη Σπανού, ετών 95, στην Κόνιτσα.
- Στις 29/7 η Βαία Τσιάτσιου, ετών 93, στην Αθήνα.
- Στις 2/8 ο Σόλων Γορίτσας, ετών 76, στην Αθήνα.
- Στις 4/8 η Χάιδω Τσαρούχη, ετών 98, στην Κόνιτσα.
- Στις 5/8 ο Βασίλειος Πρόκος, ετών 91, στα Γιάννινα
- Στις 6/8 ο Κων/νος Γάκης, ετών

83, στην Κόνιτσα.

- Στις 12/8 η Ανθούλα Βαζούκη, ετών 80, στα Γιάννινα.
- Στις 12/8 ο Δημήτριος Βρυζώνης ετών 96 στην Πουρνιά.
- Στις 15/8 ο Ευάγγελος Νάνος, ετών 62, στην Αθήνα.
- Στις 17/8 η Πολυξένη Ντάψη, ετών 87, στον Αμάραντο.
- Στις 18/8 η Μαρία Δεμερτζίδου, ετών 84 στην Κόνιτσα.
- Στις 19/8 ο Δημήτριος Μανέκας, ετών 81, στην Θεσ/νίκη.
- Στις 19/8 ο Σωτήρης Σκούπρας, ετών 40, στην Κόνιτσα.
- Στις 19/8 η Αμαλία Κακαράντζα, ετών 81, στην Κόνιτσα.
- Στις 27/8 ο Δημήτριος Πορφυριάδης, ετών, 81, στη Θεσ/νίκη.
- Στις 30/8 ο Νικόλαος Μπέρτζος, ετών 90, στα Γιάννινα.
- Στις 30/8 ο Αναστάσιος Παπαχρήστος, ετών 80, στα Γιάννινα.

ΜΝΗΜΕΣ:

Στη μνήμη του Πασχάλη Κεφάλια από την Πηγή που απεβίωσε στις 20/5/2013, η οικογένειά του προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ», το ποσό των 40-€.

Αυτοί που έφυγον

† Δημήτρης (Τάκης) Ευαγγέλου

Στις 2/7 έφυγε από τη ζωή τελείως ξαφνικά στα 55 χρόνια ο Τάκης Ευαγγέλου.

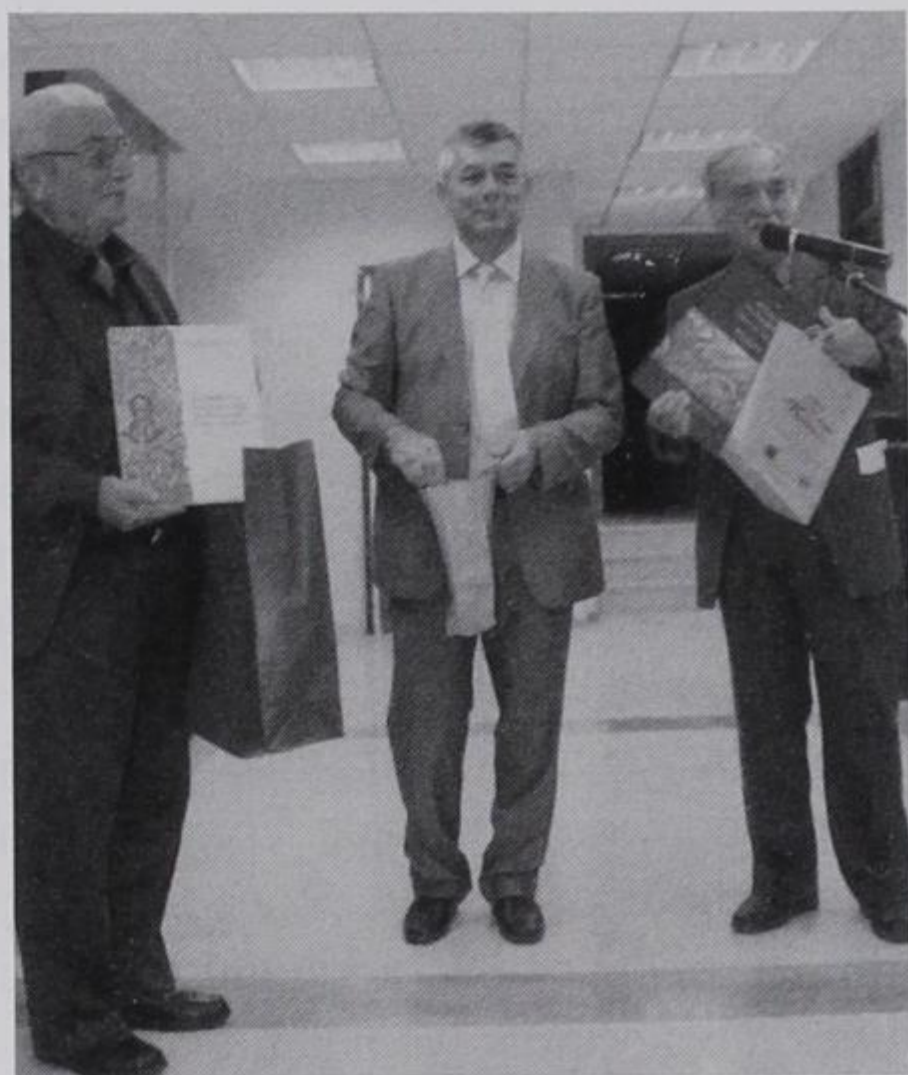
Ο Τάκης, πατέρας δυο παιδιών, γεννήθηκε στην Κλειδωνιά και εκτός από την οικογενειακή επιχεί-

ρηση (Πρατήριο βεντζίνης - Ξενώνα), υπηρέτησε στα Κοινά του χωριού του, κατόπιν υπάλληλος και προϊστάμενος της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Κόνιτσας και Δημ. Σύμβουλος - Πρόεδρος της Κοινοφελούς Επιχείρησης του Δήμου Κόνιτσας.

Εργατικός, συνεπής, ανιδιοτελής, έντιμος, πάντα πρόθυμος με το χαμόγελο να εξυπηρετήσει τους πάντες απ' όποια θέση κι αν βρισκόταν.

Μαζί με τους συνεργάτες - υπαλλήλους της Βιβλιοθήκης έκανε ό,τι μπορούσε για την αναβάθμισή της και μεγάλη ήταν η χαρά του όταν φέραμε τους εκατοντάδες τόμους της δωρεάς Βαγγ. Πριώνη πέρυσι, για τον εμπλουτισμό της με τόσα σπάνια βιβλία.

Ως μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου «Φίλων του περιοδικού ΚΟΝΙΤΣΑ» αμέριστη ήταν η βοήθειά του. Το περιοδικό μας έχασε έναν πολύτιμο φίλο και η Κόνιτσα έναν ανιδιοτελή άνθρωπο της προσφοράς, που θα μπορούσε να δώσει πολλά

24/10/2012

Από τα εγκαίνια έκθεσης συλλογής Πριώνη

ακόμα, αν η κακιά μοίρα δεν του έκοβε, τόσο πρόωρα, το νήμα της ζωής.

Το περιοδικό μας συμμετέχοντας στην απέραντη θλίψη της αξιαγάπητης οικογένειάς του εύχεται: η αγάπη και η εκτίμηση του κόσμου με την πάνδημη συμμετοχή του την ημέρα του αποχαιρετισμού, να είναι ΒΑΛΣΑΜΟ στο μεγάλο τους πόνο.

Εμείς δε θα τον λησμονήσουμε ποτέ!

Σ.Τ.

Επικήδειος λόγος εκφωνηθείς στις 3-7-2013 κατά την εξόδιο ακολουθία του αιμνήστου Δημητρίου Ευαγγέλου από Βασίλη Τσιαλιαμάνη εκ μέρους Συνδέσμου Αποφοίτων Γυμνασίου Λυκείου Κόνιτσας

Σαν αστραπή σε αίθριο καιρό έπεσε χθες το βράδυ (2-7-2013) στην Κόνιτσα το μαύρο μαντάτο, πέθανε ο Τάκης ο

Ευαγγελίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Αποφοίτων Γυμνασίου και Λυκείου Κόνιτσας μου ανέθεσε αείμνηστε Δημήτρην να σε αποχαιρετήσω και να σε ευχαριστήσω για την προσφορά σου στο Σωματείο μας.

Φίλε Τάκη, ήσουν καλός, ήσουν γλυκός, είχες τις χάρες όλες, όπως λέει και ο ποιητής. Ήσουν ήρεμος, ήμερος, χαμηλόφωνος, αθόρυβος, εργατικός, ανιδιοτελής, ειρηνικός, ενωτικός. Είχες μεγάλη καρδιά που μας χώραγε όλους και όμως αυτή η καρδιά ράγισε, κομματιάστηκε και μας αποχαιρέτησες για πάντα.

Μια ζωή πρόσφερες, μια ζωή συμπαραστάθηκες στις ανάγκες της κοινωνίας μας. Ποιος θα μας βοηθούσε στο συνέδριο που οργάνωσε το Σωματείο μας πέρυσι τον Αύγουστο στην Κόνιτσα; Εσύ Τάκη. Ποιος θα υποστήριζε γραμματειακά το Σωματείο μας στην καθημερινή ζωή του; Εσύ Τάκη.

Η πνευματική σου καλλιέργεια που απέκτησες ζώντας κάτω από την σκιά των χιλιάδων βιβλίων στην Δημόσια Βιβλιοθήκη Κόνιτσας σε έπεισε να δεις την ζωή σαν μια διαδρομή, που το μόνο που αξίζει είναι, να είσαι στο πλευρό των συνανθρώπων σου, να υπηρετείς τους συμπολίτες σου. Βίωσες την αρχή ότι η μέγιστη χαρά της ανθρώπινης σφάλας βρίσκεται στην κοινωνική προσφορά. Σφυρηλάτησες ένα ζηλευτό χαρακτήρα. Απέκτησες ένα σπάνιο ήθος. Ήταν σεβαστή η γνώμη σου από τους φίλους σου. Ήσουν το χαμογελαστό παιδί. Χαμένη είναι η μέρα μας που δεν χαμογελάμε στον διπλανό μας.

Σκόρπιζες σπάταλα το χαμόγελό σου. Ο χρόνος σου ανήκε σε όλους μας. Από τους πρώτους στα κοινά του χωριού και του Δήμου μας, που τον υπηρέτησες εύορκα από την θέση του δημοτικού συμβούλου και του προέδρου της Κοινοφελούς Επιχείρησης. Πρωτεργάτης στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ. Άνοιξες διάπλατα τις πόρτες της Δημόσιας Βιβλιοθήκης μας στην κοινωνία από τότε που ανέλαβες την διεύθυνσή της. Αγαπούσες την δουλειά και πέθανες στην δουλειά, στο χωράφι σου, την αγαπημένη σου καρποφόρα γη, που σε λίγο θα σε δεχθεί στα σπλάχνα της.

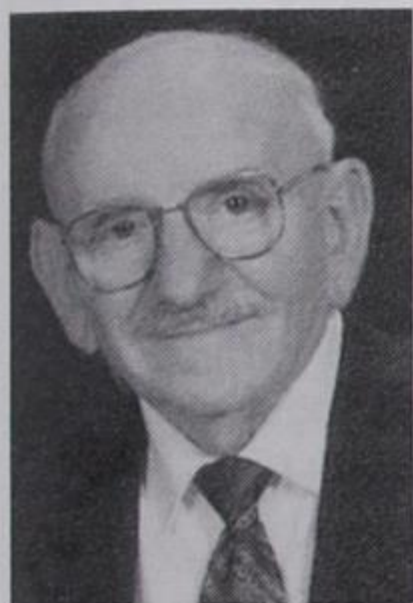
Η απουσία σου θα μας στοιχίσει, θα μας λείψουν και τα όσα πολλά, που θα μας έδινες εάν δεν έφευγες νέος. Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ. Και να το θέλαμε δεν θα μπορούσαμε, δεν θα μας το επέτρεπε το δυνατό αποτύπωμα που άφησες.

Αείμνηστε Τάκη. Έφυγες στα πενήντα-πέντε χρόνια σου, αιφνίδια και βιαστικά.

Ανείπωτη η θλίψη της γυναίκας σου, των παιδιών σου, των γονιών σου, που χάνουν και το δεύτερο βλαστάρι τους. Ας παρηγορηθούν ότι στην ζωή σου, και για την οικογένειά σου και για ολόκληρη την κοινωνία, έκανες όσα μπορούσες και αυτά είναι άφθονα. Ας παρηγορηθούν, ότι ο Θεός του ελέους, με τους εργάτες του καλού θα σε συγκαταλέξει, με τους δικαίους, θα σε συναριθμήσει.

Καλό ταξίδι αγαπημένε μας φίλε.

† Γιάννης Παναγιώτου

Στις 21 Μαΐου έφυγε από τη ζωή ο Γιάννης Παναγιώτου 82 ετών στο WEBSTER (Αμερική).

Ο Γιάννης, παιδί πολυμελούς οικογένειας έφυγε από την Κόνιτσα το 1964 για τη μακρινή Αμερική, όπου βρίσκονταν οι γονείς και τα άλλα αδέρφια του για μια καλύτερη τύχη, ακολουθώντας το κύμα της μετανάστευσης στη δεκαετία του 1960.

Βρήκε δουλειά σε εργοστάσιο και το 1968 ήρθε στην Ελλάδα, παντρεύτηκε τη Βαγγελίτσα Τούφα και ξαναγύρισε την ίδια χρονιά στην «πλανεύτρα» ξενιτιά.

Τίμιος και ακούραστος δουλευτής, έστησε το νοικοκυριό του με τη γυναίκα του και μεγαλώσαν τα δυο παιδιά τους Γιώργο και Κώστα δίνοντάς τους αρχές σύμφωνα με τις δικές μας παραδόσεις.

Χάρηκαν και εγγόνια και εκπληρώνοντας τις οικογενειακές τους υποχρεώσεις έκαναν όνειρα για επιστροφή στην πατρίδα ώστε να μοιράζονται το χρόνο τους ανάμεσα στις δυο πατρίδες.

Δυστυχώς ο χάρος δε λογαριάζει τα σχέδια των ανθρώπων και μετά από ολιγόχρονη αρρώστια ο Γιάννης υπέκυψε στο μοιραίο.

Σε όλο το διάστημα της αρρώστιας του η γυναίκα του, τα παιδιά και τα εγγόνια του, του συμπαραστάθηκαν με υπομονή και στην κηδεία τον αποχαιρέτησαν συγγενείς και φίλοι συμπατριώτες, δείχνοντας την

αγάπη και την εκτίμησή τους γιατί ο Γιάννης σ' όλη τη ζωή του ήταν αγαπητός σε όλους.

Ας είναι ελαφρύ το κώμα που τον σκεπάσει εκεί στη φιλόξενη χώρα την οποία έκανε δεύτερη πατρίδα και η οικογένειά του να είναι σίγουρη ότι η ψυχή του Γιάννη έφυγε ανάλαφρη και ικανοποιημένη από την αγάπη και τη συμπάρασταση όλων, ως την τελευταία μέρα της ζωής του.

Στη μνήμη του η αγαπημένη του γυναίκα προσφέρει στο περιοδικό μας που πάντα περιμένει ανυπόμονα από την πατρίδα 70 δολάρια.

Σ.Τ.

† Μιχαήλ Γ Φασούλης (1933-2013)

Ο Μιχάλης γεννήθηκε το 1933 στη (Λυκόρραχη) σήμερα Κεφαλοχώρι Κόνιτσας Ιωαννίνων.

Είναι ο Μιχάλης Φασούλης που κρατάει την ελληνική σημαία, στη φωτογραφία που δημοσιεύει το «ΚΑΛΗΜΕΡΑ», 66/2012 μαζί με άλλα 58 παιδιά του χωριού μας, φωτογραφίζεται 12 Σεπτεμβρίου 1948 στο Χόμοτοβ Τσεχοσλαβακίας.

Είναι και αυτός όπως όλα τα παιδιά, που κράτησαν για πάντα στην ψυχή τους την ΠΑΤΡΙΔΑ και δεν την ξέχασαν, καίτοι σπουδάζανε και αναδείχθηκαν επιστήμονες στη νέα πατρίδα που τους υποδέχθηκε. Είχε σπουδάσει υπομηχανικός και εργαζόταν στην ΟΣΤΡΑΒΑ.

Παντρεύτηκε την Κατίνα Μπούζινη και απέκτησαν δυο παιδιά, τον Χρήστο και το Γιώργο. Ο Χρήστος ηλεκτρολόγος-μηχανολόγος, επαναπατρίστηκε στην Ελλάδα κι αυτός οικογενειακώς. Ο Γιώργος έμεινε και

εργάζεται στην OSTRAVA.

Ο Μιχάλης και η γυναίκα του επαναπατρίστηκαν το 1987 και αφού εργάστηκαν και εδώ, κάπου 15 χρόνια, συνταξιοτήθηκαν τον τελευταίο χρόνο.

Ταλαιπωρήθηκε πολύ με τη σοβαρή του ασθένεια.

Οι δικοί του κράτησαν την επιθυμία του να ταφεί εκεί που γεννήθηκε και είδε το πρώτο ΦΩΣ του ΗΛΙΟΥ, έπαιξε τα σκλαβάκια, το κρυφτό, το κουτσό και τραγουδούσε: Το κοροΐδο Μουσολίνι, κανείς δεν θα σου μείνει, κι εσύ και η πατρίδα... ένεκα τούτου τον φωνάσαμε οι φίλοι του Μουσολίνι και το είχε γι' αυτό καμάρι και περιφάνεια.

Στις 28 Ιουλίου 2013 έγινε η νεκρώσιμη ακολουθία και ταφή του στο χωριό.

Παραβρέθηκε όλο το χωριό να τον χαιρετήσει και να τ' αφήσει ένα αγριολούλουδο, απ' εκείνα που μάζευε μικρός.

ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ Μιχάλη και εκεί που είσαι τώρα να συναντήσεις και τους άλλους φίλους μας που φύγανε γρηγορότερα, το Νάσιο, τον Τάκη, Αλκιβιάδη... να τους δώσεις την αγάπη μας και να είσθε βέβαιοι ότι δεν θα σας ξεχνάμε, μέχρι κάποτε να βρεθούμε όλοι μαζί και θα μολογάμε τις ιστορίες μας.

Να είναι ελαφρύ το χώμα του χωριού, Μιχάλη που σε σκέπασε.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΦΑΣΟΥΛΗΣ

† Στέργιος Κουρτίνος

Κοιμήθηκε στις 9 Μαΐου 2013 και σε ηλικία 88 ετών ο Στέργιος Κουρτίνος.

Ο Στέργιος ήταν από τους τελευταίους εκπροσώπους της παλαιάς Ελλάδας του μόχθου, της τιμιότητας, της σοβαρότητας,

της «εκ του μη όντος δημιουργίας».

Σκληροτράχηλος υλοτόμος έζησε μέχρι τα στερνά του με τον τίμιο ιδρώτα του προσώπου του σε μια εποχή την οποία χαρακτηρίζει το φαινόμενο να υπερτερούν οι άνθρωποι των παχέων λόγων έναντι εκείνων των έργων και πράξεων.

Χρημάτισε πρόεδρος της Κοινότητας Παλαιοσελλίου για δύο τετραετίες από το 1981 ως 1988. Πολιτεύτηκε με σύνεση, ήθος, τιμιότητα και σοβαρότητα, άξιος συνεχιστής μιας γενιάς παλαιών Παλαιοσελλιών τους οποίους χαρακτήριζε μια πρωτόγνωρη λαϊκή φιλοσοφία που μετουσιωνόταν σε «ορθοτομία του καθημερινού βίου» κάτι το οποίο σήμερα έχει επικαλυφθεί από την διχοστασία, διχογνωμία και την αντιπαλότητα δυστυχέστατα. Ας είναι αιωνία η μνήμη του μπάρμπα-Στέργιου που η απουσία του φέρνει στην επιφάνεια μια άλλη απουσία το ότι δεν έχει γραφτεί τίποτε για τον βίο και την πολιτεία των υλοτόμων.

Η.Α.

† Μαρία Δεμερτζίδου

Πολυαγαπημένη μας θεία Μαρία, έφυγες από κοντά μας, ύστερα από αρρώστια, γεμίζοντας με πόνο και θλίψη τα τρία παιδιά σου Βαγγέλη, Σοφία και Βασίλη που σου χάρισαν 5 εγγόνια και 9 δισέγγονα, καθώς και μας που σε αγαπούσαμε τόσο πολύ.

Κοντά σου ως την τελευταία στιγμή η Σοφία, η Καίτη και η αγαπημένη σου εγ-

γ-

γονή Μαρία δεν σε άφησαν ούτε στιγμή μονάχη. Είναι άξιες επαίνου. Εσύ μεγάλωσες τη Μαρία και αυτή ποτέ δεν το ξεχνούσε. Αλλά και μας, εσύ με το θείο μας, μας βοηθήσατε με τη γιαγιά μας να μεγαλώσουμε, όταν χάσαμε τη μάνα μας.

Δεν πρόκειται να σε ξεχάσουμε, σ' όλη μας τη ζωή. Αιωνία σου η μνήμη.

Χρήστος Μωυσίδης

Σ.Σ. Στη μνήμη της προσφέρουν στο Γηροκομείο Κόνιτσας: Η Έλλη Γαϊτανίδου 50 €, ο Ανδρέας Γαϊτανίδης 50 € και ο Χρήστος Μωυσίδης 50 €, και 20 €, στο περιοδικό «Κόνιτσα».

† Αφιέρωμα στη μνήμη του Γιώργου Παππά

Αφιέρωμα στη μνήμη του Γ. Παππά από το Κεφαλοχώρι (Λυκόρραχη) Ιωαννίνων για τα 3 χρόνια από το θάνατο του.

Τρία χρόνια απουσίας! Μιας απουσίας απανταχού παρουσίας!- Ποτέ δε λείπεις απ' το τραπέζι μας, απ' την κουβέντα μας, απ' την συντροφιά μας! Στη χαρά μας, στη λύπη μας, στα προβλήματα μας, στις δυσκολίες μας, στην κρίση της εποχής μας είσαι πάντα εδώ, να χαίρεσαι, να λυπάσαι μαζί μας, να μας εμπυχνώνεις, να μας γεμίζεις αισιοδοξία, να μας διδάσκεις με το ήθος σου, την αξιοπρέπεια σου και τις σοφές συμβουλές σου.

Νέστορα, σε αποκαλούσαν για τον πλούσιο και συνετό σου λόγο και Αρχοντάνθρωπο για το παράστημα, τη γενναιοδωρία, την αξιοπρέπεια, την ανθρωπιά, την πίστη.

Σ' αυτήν την ανθρωπιά σου και την πίστη σου θα αναφερθώ με την αφήγηση που άκουσα να διηγείσαι -και την παραθέτω αυτούσια- ένα απ' τα αξέχαστα βράδια που μαζευόμαστε γύρω απ' το τζάκι και έπαιρνες το βιολί σου και μας έβαζες στο χορό και έπαιζες μέχρι που τα χέρια σου δεν άντεχαν πια απ' τον ολοήμερο κόπο και άρχιζες ύστερα εκείνες τις μαγικές αφηγήσεις που μας καθήλωναν.

"Εμφύλιος! Στις πλαγίες του Πύργου κοντά στην Κόνιτσα. Υπηρετούσα τη θητεία μου ως ασυρματιστής . Ο αδερφός μου στο αντίπαλο δέος! Ο ξάδερφος μου, ο γαμπρός μου, οι φίλοι μου, εκεί, απέναντι. Πολεμούσαμε μεταξύ μας οι Έλληνες! Τρώγαμε ο ένας τον άλλον σαν τα σκυλιά. Δεν ήξερα γιατί πολεμούσαμε. Δεν καταλάβαινα γιατί έπρεπε "πάσει θυσία" να πάρουμε το τάδε ύψωμα, αφού όποιος κι αν το είχε ήταν ελληνικό! Δεν καταλάβαινα γιατί τέτοιο πάθος, τέτοιο μίσος, τέτοιος αλληλοσπαραγμός! Ούτε ήξερα τι σημαίνει να είσαι αριστερός ή δεξιός! Ήξερα μοναχά τι σημαίνει να είσαι άνθρωπος, να έχεις αισθήματα , αγάπη, καλοσύνη, ανθρωπιά και πίστη στο Θεό.

Μάνης μήνας! Η φύση στην καλύτερη της ώρα. Ο Σαραντάπορος, πρόκληση για τα ταλαιπωρημένα, άπλυτα κορμιά μας! Κρυμμένοι μέσα στο δάσος δεν τολμούσαμε ούτε τα πόδια μας να βρέξουμε. Είχαμε διαταγή να μη δώσουμε στόχο πλησιάζοντας τον ποταμό και να κάνουμε άλλη μια απόπειρα κατάληψης του Πύργου. Είμαστε 3 μήνες εκεί. Το ύψωμα απρόσιτο, απότομο, πανύψηλο. Το δάσος πυκνό σα ζούγκλα. Σκοτωνόμαστε καθημερινά κι απ' τις δυο πλευ-

ρές χωρίς να βρίσκουν τα κουφάρια μας. Εκείνη τη μέρα κάναμε γιουρούσι νηστικοί, ψειριασμένοι, κατάκοποι. Ίδιοι κι οι απέναντι. Ο Κωσταντής, το παλικάρι το ψηλό με το γελαστό πρόσωπο και τα μεγάλα όνειρα έπεσε δίπλα μου. Έκανα το σταυρό μου, του έκλεισα τα μάτια κλαίγοντας γι' αυτόν και την καημένη την Αγγέλω, την όμορφη αρραβωνιαστικιά που περιμένει πίσω στο χωριό να παντρευτούν, να κάνουν παιδιά, να ευτυχίσουν. Η μάχη μαίνονταν κι οι πλαγιές γέμισαν τραυματίες και νεκρούς. Ο τελικός απολογισμός οικτρός! Σαράντα παλικάρια μας νεκρά, τριπλάσια τραυματισμένα και η λεία μας 10 αιχμάλωτοι! Αυτοί θα πληρώσουν!

Η δίκη αστραπιαία, η απόφαση φοβερή: ΕΚΤΕΛΕΣΗ. Το εκτελεστικό απόσπασμα έπρεπε να συσταθεί από άτομα που είχαν τους συγγενείς τους απέναντι. Ήμουν ο πρώτος στην επιλογή. Πάγωσα! Πώς να το κάνω αυτό; Πώς να σηκώσω όπλο και να σκοτώσω "εν ψυχρώ" τον αδελφό, τον φίλο, τον Έλληνα; Ποια ζωή θα αφαιρέσω; Ποια μάνα, ποια σύζυγος, ποια παιδιά θα μείνουν χωρίς γιο, σύζυγο πατέρα εξ αιτίας μου; Πώς θα αντικρύσω ξανά το Θεό; Πώς θα πάρω αντίδωρο, πώς θα ανάψω κερί με αυτό το χέρι το φονικό στην Παναγιά; Η Παναγιά! Η μοναδική μου ελπίδα. Ύψωσα το βλέμμα μου στον ουρανό και παρακάλεσα.

- Παναγιά μου, Μεγαλόχαρη, εσύ που

είσαι μέσα στις ανθρώπινες καρδιές, ξέρεις πως είμαι αδύναμος, πως δεν μπορώ να σηκώσω τέτοιο βάρος, πως είναι πάνω απ' τις δυνάμεις μου, απάλλαξε με, σε παρακαλώ!

Η διαταγή όμως διαταγή! Πήραμε τα όπλα και ξεκινήσαμε. Τα παλικάρια απέναντι στη σειρά περιμένουν το τέλος.

- Παναγιά μου, μουρμούριζα, Παναγιά μου, Παναγιά μου! Τα βήματα βαριά, οι ανάσες βαριές, οι καρδιές συντρίμια! Προχωρούμε! Ένα βήμα ακόμα και τέλος. Και εκεί σε απόσταση αναπνοής από το τέλος παραπατώ, πέφτω και το πόδι μου γυρίζει απ'ο την άλλη μεριά. Μένω ακίνητος... Το πιστόλι του λοχαγού απειλητικό στον κρόταφο μου άλλα εγώ... ακίνητος. Δάκρυα τρέχουν απ' τα μάτια μου! Δάκρυα πόνου σωματικού και ψυχικού. Δάκρυα ευγνωμοσύνης στην Παναγιά. Ακίνητος...

Το απόσπασμα παίρνει θέση. Δέκα ριπές ακούγονται! Θερίζεται η ψυχή μου. Δέκα κήποι θα μεγαλώνουν μόνοι τους. Σε δέκα ακόμα σπίτια θα τριγυρνούν οι κουκουβάγιες, σκέφτομαι καθώς με μεταφέρουν στο πρόχειρο νοσοκομείο.

Τελειώνοντας την αφήγηση σκούπισε τα δάκρυα που έτρεχαν από τα μάτια του, πήρε ξανά το βιολί του και άρχισε ένα μοιρολόι.

Αυτόν τον άνθρωπο, το σύζυγο, τον πατέρα, τον παππού τιμούμε και ποτέ δε λησμονούμε.

Αφροδίτη Παππά (κόρη)

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Παρακαλούμε όσους μας στέλνουν νεκρολογίες, να περιορίζονται σε μια - μιάμιση σελίδα (το πολύ) για την οικονομία του χώρου.

ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑ.Λ

- ΒΑΓΓΕΛΗ ΕΥΣΤΑΘΟΥΛΑ, του Γιώργη Μαθηματικό, Παν/μίο Ιωαννίνων
- ΒΑΓΕΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, του Βασιλείου, Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε. και Μηχανικών Τοπογραφίας και Γεωπληροφορικής Τ.Ε. (Σέρρες) - Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε. (Κατευθύνσεις 1 Δομοστατικοί Μηχανικοί Τ.Ε. 2 Μηχανικοί υποδομών Τ.Ε.). ΤΕΙ Κεντρ. Μακεδονίας.
- ΒΑΖΟΥΚΗΣ ΟΡΕΣΤΗΣ, του Χρήστου, Πληροφορικής (Κέρκυρα) Ιόνιο Παν/μιο
- ΓΑΪΤΑΝΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, του Αθανασίου, Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης (Βόλος) Παν. Θεσσαλίας.
- ΓΑΪΤΑΝΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ, του Σπυρίδωνος, Μηχανικών Φυσικών πόρων & Περιβ/τος Τ.Ε. (Χανιά), Τ.Ε.Ι. Κρήτης.
- ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, του Μιχαήλ, Ιστορίας & Αρχαιολογίας (Ιωάννινα) Παν/μιο Ιωαννίνων.
- ΕΞΑΡΧΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, του Νικολάου, Βιοχημείας & Βιοτεχνολογίας (Λάρισα) Παν μιο Θεσσαλίας.
- ΚΑΛΙΝΤΕΡΗ ΜΑΡΚΕΛΛΑ, του Γεωργίου, Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας (Κέρκυρα), Ιόνιο Παν/μιο.
- ΚΑΛΤΣΟΥΝΗ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ, του Δημητρίου, Παιδ/κό Δημοτικής Εκπαίδευσης (Ρόδος), Παν/μιο Αιγαίου
- ΚΑΤΑΡΑΧΙΑΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, του Αναργύρου, Μηχανικών μουσικής τεχνολογίας και ακουστικής Τ.Ε. (Ρέθυμνο), Τ.Ε.Ι. Κρήτης.
- ΚΙΤΣΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, του Σταύρου, Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας (Μόνο για Αστυνομικούς), Αστυν. Σχολή
- ΚΟΛΙΟΥ ΤΑΤΙΑΝΗ, του Σταύρου, Ευελπίδων (ΣΣΕ) - ΟΠΛΑ, ΣΣΕ
- ΚΟΛΟΚΑ ΟΥΡΑΝΙΑ -ΕΙΡΗΝΗ, του Δημητρίου, Παιδ/κό Ειδικής αγωγής (Βόλος), Παν/μιο Θεσσαλονίκης
- ΚΟΡΤΣΙΝΟΓΛΟΥ ANNA του Ιωάννη, Νοσηλευτική (Ιωάννινα) Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.
- ΚΟΥΛΙΟΥ ΡΕΦΙΓΓΕ, του Καντρί, Αρχειονομίας, Βιβλιοθ/μίας και Μουσικολογίας (Κέρκυρα), Ιόνιο Παν/μιο.
- ΚΥΡΙΤΣΗ ΕΥΡΙΔΙΚΗ, του Νικολάου, Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Θεσσαλονίκη) ΑΠΘ.
- ΚΥΡΤΖΟΓΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, του Δημητρίου, Αρχειονομία, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσικολογίας (Κέρκυρα) Ιόνιο Παν/μιο.
- ΚΩΣΤΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ, του Αντωνίου, Μηχανικών πληροφορικής Τ.Ε. (Καστοριά) (κατευθύνσεις: 1 Μηχανικοί Δικτύων Τ.Ε. 2 Μηχανικοί Η/Υ Τ.Ε. 3. Μηχανικοί Λογισμικού Τ.Ε.) Τ.Ε.Ι. Δυτ. Μακεδονίας.
- ΜΕΜΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, του Νικολάου, Πληροφορικής (Κέρκυρα), Ιόνιο Παν/μιο.
- ΣΔΟΥΚΟΥ ΟΛΓΑ, του Δημητρίου, Αρχιτέκτονων Μηχανικών (Ξάνθη), Δημ. Παν/μιο Θράκης.
- ΤΑΣΙΟΥ ΣΤΕΡΓΙΑΝΗ, του Γεωργίου, Νοσηλευτικής (Πάτρα), Τ.Ε.Ι. Δυτ. Ελλάδας.
- ΤΟΥΣΙΑ ΑΡΙΣΤΕΑ, του Θωμά, Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. (Λάρισα) , (Κατευθύνσεις: 1 Μηχανικοί δικτύων Τ.Ε. 2 Μηχανικοί Η/Υ Τ.Ε. 3 Μηχανικοί Λογισμικού Τ.Ε.). Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας.
- ΦΑΤΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ, του Ανθίμου, Πρόγραμμα Ιερατικών Σπουδών Βελλάς Ιωαννίνων, Εκκλ. Ακαδ. Βελλάς.
- ΦΩΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, του Θάνου, Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης (Φλώρινα), Παν. Δυτ. Μακεδονίας.
- ΧΡΗΣΤΙΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, του Βασιλείου, Αρχιτέκτονων Μηχανικών (Βόλος)
- ΚΑΛΛΙΝΤΕΡΗΣ ΚΟΣΜΑΣ, του Γεωργίου, Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών (Αθήνα), ΕΚΠΑ
- ΚΟΛΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ, του Σταύρου, Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας (Αθήνα) ΟΠΑ
- ΚΟΡΟΤΣΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, του Φιτίμ, Τεχνολόγων Γεωπόνων (Άρτα) (Κατευθύνσεις: 1. Φυτικής παραγωγής, 2. Ζωϊκής Παραγωγής, 3. Ανθοκομίας-Αρχιτεκτονικής Τοπίου), Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.
- ΚΥΡΙΤΣΗ ΜΑΡΙΝΑ του Γεωργίου, Τεχνολόγων Γεωπόνων (Άρτα) (Κατευθύνσεις: 1. Φυτικής Παραγωγής 2. Ζωϊκής Παραγωγής, 3. Ανθοκομίας - Αρχιτεκτονικής τοπίου), Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

Συνδρομές

	€		
Κοτσίνας Βασ. Γερμανία	30	Τσιατσιάς Βασ. Αθήνα	40
Κοκκινάκη Βασιλική U.S.A.	90	Γκούντος Ιωαν. Αθήνα	30
Κεφσερίδου Άννα Γερμανία	40	Τζιομάκας Γιάννης Αθήνα	50
Λέτσιος Μιλτ. Αθήνα	30	Παπαϊωανίδης Μίμης Αθήνα	50
Γεράσης Σπυρ. Αθήνα	45	Βαδάσης Χαρ. Αθήνα	40
Αδαμαντίδης Ξενοφ. Αθήνα	20	Ευαγγελίδης Αποστ. Αθήνα	30
Σπανός Σπυρ. Αθήνα	15	Λούδας Παύλος Αθήνα	50
Ζιώγας Παύλος Αθήνα	25	Σούλης Αριστ. Αθήνα	20
Σταύρου Αλεξ. Αθήνα	50	Κιτσαντά Ελευθερία Αθήνα	15
Μήτσης Αποστ. Αθήνα	15	Τάτσης Σπύρος Αθήνα	20
Σπανός Σαράντης Αθήνα	30	Στεφάνου Δημ. Αθήνα	20
Τσούκα Ουρανία Αθήνα	15	Στεφάνου Αναστασία Αθήνα	20
Φλώρος Κων. Αθήνα	15	Χαραλαμπίδη Σοφία Αθήνα	30
Γεωργίου Νιόβη Αθήνα	15	Κατσαρός Κώστας Αθήνα	15
Μπέλτσιου Ουρανία Αθήνα	20	Σκούρτης Κώστας Αθήνα	20
Κατσαούνης Νίκος Αθήνα	50	Τσιλίφης Ευαγγ. Αθήνα	30
Πασχάλης Ελευθ. Αθήνα	20	Σιώρου Ειρήνη Αθήνα	20
Πορφύρης Σπύρος Αθήνα	15	Σταματάκη Ειρήνη Αθήνα	40
Βαρδάκης Θεοφ. Αθήνα	15	Τσαρτσάλης Γεωργ. Αθήνα	30
Δάφνης Ιωάννης Αθήνα	10	Παπακώστας Ευδοξία Αθήνα	20
Πολίτης Γεώργιος Αθήνα	20	Ζήση Νίτσα Αθήνα	15
Αθανασιάδου Αγαθή Αθήνα	30	Κούση Ουρανία Αθήνα	20
Σύνδεσμος Βούρμπιανης Αθήνα	20	Θεοδώρου Λάμπρος Αθήνα	20
Μπάρκης Δημ. Αθήνα	20	Θεοδώρου Κώστας Αθήνα	20
Μπάθα Βασιλική Αθήνα	20	Πορφύρης Νικ. Αθήνα	20
Αναστασίου Βλάδ. Αθήνα	50	Βαβανάτσου Ντία Αθήνα	30
Δάγκος Θωμάς Αθήνα	20	Σιώρου Ειρήνη Αθήνα	20
Παναγιώτου Γεωργ. Αθήνα	20	Τσαρτσάλης Γεωργ. Αθήνα	30
Παναγιώτου Δημ. Αθήνα	20	Παπακώστα Ευδοξία Αθήνα	20
Σιακφά Λευκοθέα Αθήνα	15	Γιούτσιος Αυτ. Αθήνα.	15
Σταύρου Χρήστος Αθήνα	20	Σπανός Αποστ. Θεσ/νίκη	30
Βασιλίκα Ουρανία Αθήνα	20	Βλάχος Ευαγ. Θεσ/νίκη	15
Αρχιμανδρίτης Βασ. Αθήνα	20	Χριστοδουλίδου Φρόσω Θεσ/νίκη	15
Σελτσιώτης Δημ. Αθήνα	30	Χριστοδουλίδου Όλγα Θεσ/νίκη	15
Χολέβας Χριστοδ. Αθήνα	30	Ιερ. Ευθυμίου Δημ. Θεσ/νίκη	15
Νούτσης Στεφ. Αθήνα	20	Χατζής Βασ. Θεσ/νίκη	30
Κιάκος Βασ. Αθήνα	15	Ιερ. Κατσούκης Αποστ. Θεσ/νίκη	50
Παπαγεωργίου Βασ. Αθήνα	15	Μεσσης Αναστ. Θεσ/νίκη	15
Καλογήρου Ηλίας Αθήνα	40	Χαρίσης Νίκος Θεσ/νίκη	20
Μπληθικιώτη Κυράτσω Αθήνα	20	Νάτσης Παναγ. Θεσ/νίκη	20
		Παπαχρήστος Χρήστος Θεσ/νίκη	15
		Παπαχρήστου Χρυσουγή Θεσ/νίκη	30
		Πασχάλη Αγνή Θεσ/νίκη	20
		Ντάφλη Αλεξάνδρα Θεσ/νίκη	15

Κόνιτσα

Φαρμάκη Ειρήνη Θεσ/νίκη	20	Φατές Θωμάς Κόνιτσα	20
Γώγου Λαμπρινή Θεσ/νίκη	20	Κρυστάλλης Γιώργος Κόνιτσα	15
Μηλιώνη Κατερίνα Θεσ/νίκη	20	Χατζηρούμπης Νικ. Κόνιτσα	20
Γκόγκος Χρήστος Θεσ/νίκη	15	Γαργάλα Μαρίνα Κόνιτσα	20
Γκόγκου Χριστίνα Θεσ/νίκη	15	Γαϊτανίδης Γ. Μάκης Κόνιτσα	20
Πρόκος Κων. Γιάννινα	50	Χαλούλος Πέτρος Κόνιτσα	20
Ραπακούσιος Αποστ. Γιάννινα	15	Κυρολίβανος Χρ. Κόνιτσα	15
Σπανός Γιάννης Γιάννινα	15	Χρησιάς Βασ. Κόνιτσα	15
Σπανός Βασ. Γιάννινα	30	Κυρίτσης Ευ. Κόνιτσα	20
Οικονόμου Χρήστος Γιάννινα	20	Μιχαλόπουλος Χαρ. Κόνιτσα	20
Βαλερά Ροδάνθη Γιάννινα	30	Καραβελίδης Ιορδ. Κόνιτσα	15
Κανάτσης Τάσος Γιάννινα	50	Χατζημελετίου Φρειδ. Κόνιτσα	20
Φασούλης Νίκος Γιάννινα	30	Γαζώνας Κώστας Κόνιτσα	15
Γεωργάτη Βάσω	30	Βλάχος Ι. Μάνθος Κόνιτσα	20
Αποστόλου Κώστας Γιάννινα	20	Γκότζος Ανδρέας Κόνιτσα	15
Ξάνθου Αικατ. Γιάννινα	30	Μίσσιος Κώστας Κόνιτσα	15
Μάντζιος Παύλος Γιάννινα	20	Χούσος Κώστας Κόνιτσα	15
Κληματάς Παύλος Γιάννινα	20	Δεμερτζίδης Ευαγγ. Κόνιτσα	20
Κίτσιος Αθαν. Γιάννινα	20	Γαϊτανίδης Αθαν. Κόνιτσα	20
Κοτσίνας Ιωαν. Γιάννινα	15	Ζούκης Αθαν. Κόνιτσα	15
Νάτσης Σωκρ. Βόλος	20	Σέρρας Παύλος Κόνιτσα	20
Δημητρίου Γεωργ. Κέρκυρα	20	Δερδέκη Άννα Κόνιτσα	20
Μικρογιαννάκη Βασ. Νίκαια	15	Σύνδεσμος Αποφ. Γυμν. Λυκείου	100
Νάκος Στέφανος Κιάτο	50	Κίτσιος Αθαν.	20
Λαμπρινού Άννα Καλαμάτα	15	Παπαδημητρίου Κων. Δροσοπηγή	25
Τσουτουδάκη Μαρίνα Κρήτη	15	Πίσπας Γιώργος Δίστρατο	40
Σταυρίδης Παν. Δράμα	20	Βουρδούκας Ευθ. Πηγή	15
Κωφός Νίκος Δράμα	15	Αδάμος Κων. Λαγκάδα	15
Σγουρέλας Θωμάς Δράμα	15	Διακοπούλου Χρυσάνθη Πουρνιά	50
Σγούρος Γιάννης Δράμα	15	Αποστόλου Ανδρέας Πάπιγκο	15
Ρούβαλης Σπύρος Αλεξάνδρεια	20	Δούκας Θωμάς Καστανέα	20
Μαρτσέκης Λουκάς Πάτρα	20	Κωστάκης Παναγ. Αμάραντος	20
Φασούλης Κώστας Πάτρα	20	Γκουντούλης Κων. Αγ. Παρασκευή	20
Γεωργάτη Ράνια Κατερίνη	30	Κωστάκης Βασ. Πουρνιά	20
Σκαρμαλιωράκη Σοφία Κρήτη	30	Ξεφτέρης Μιχ. Μοναστήρι	15
Ιερ. Χανδρινός Γεωργ. Κέρκυρα	20	Γιαννόπουλος Γεωργ. Κλειδωνιά	15
Κολιού Αντωνία Κόνιτσα	15	Πασσιάς Χρήστος Ηλιόρραχη	20
Γιάκκας Γεωργ. Λάρισα	20	Κολόκας Δημ. Αετόπετρα	15
Μόσχος Αθαν. Λάρισα	20	Τσίτσος Σωτ. Πληκάτι	30
Σπέλλα Δήμητρα Κορωπί	15	Βαλτάς Ευρ. Πυρσόγιαννη	15
Παπαχρησιτίδη Ελένη Κόνιτσα	20		